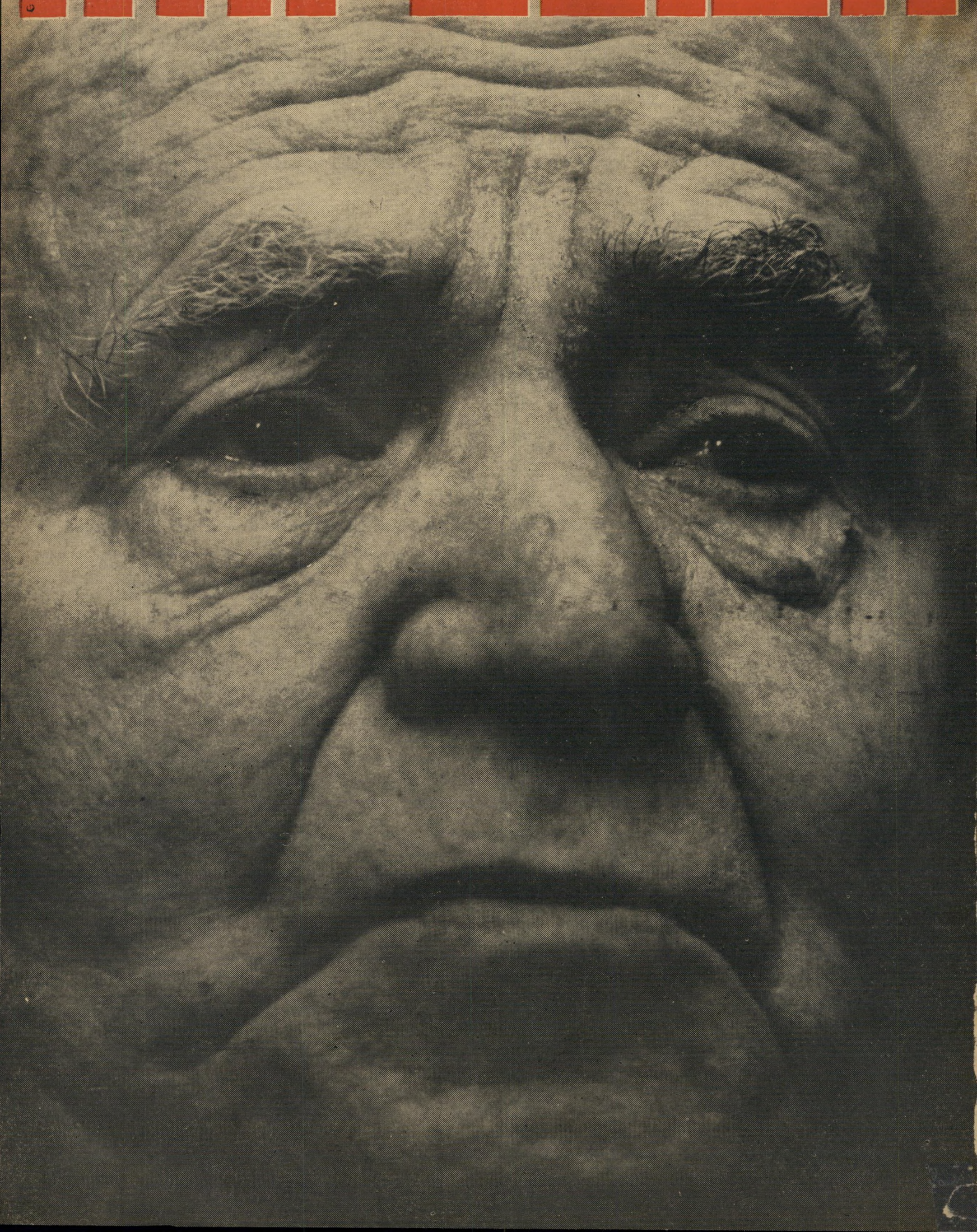

העולם הזה

קוא יר

הלכתי השבוע אל בניין תיאטרון אוהל בתל-אביב כדי לחזות במעמד של התכנסות מרכז מיפלגת העבודה, שנקרא לשם כדי לדון בשינוי מצעה המדיני של המפלגה לקראת הבחירות. לא נכנסתי אל הבניין. ההתרחשויות מחוץ לו היו מרתקות יותר. מחסומים של המיטרה גידרו את הכביש שברחוב ביילינסון וכוחות מתגברים של ממשל-הגבול המחזק, מוכנים לפעולה, בגיפים שלהם ברחובות הסמוכים. אנשי ביטחון גברתיים מצויידים במכשירי-קשר טיילו בעיניים מפקחות בחזית הבניין, לשם הגיעו ראשי המדינה, חברי מיפלגת העבודה, כשמכוניותיהם מביאות אותם עד פתח הבית.

ממול, מעבר למחסומים ולשרשרות השוטרים, הצטופפו כמה מאות מפגינים, נושאי-כרזות. באותן שניות בהן הופיעו לעיניהם דמויות כמו משה דיין, שמעון פרס, יוסף אלמוגי או ישראל גלילי — כדי לעבור את המסך רים הספורים שהפרידו בין פתחי מכוניותיהם לבין הכניסה, הם הטיחו לעברם קריאות-גנאי ובוז.

אפילו אם לא הייתי נוכח, היו בקהל רבים שהזכירו לי זאת — עד כמה דומה המעמד למעמד אחר שהתרחש באותו מקום בדיוק לפני כ-13 שנה, בפברואר של שנת 1961. גם אז התכנס בבניין זה מרכז מפא"י, בנסיבות דומות מאוד, עם אותה התפאורה וכמעט עם אותם משתתפים. גם אז סבבו את בניין האוהל עשרות שוטרים, אנשי-ביטחון וגברתיים מפלגות האגרוף של המפלגה, כשמולם ניצבים מאות מפגינים נושאי-כרזות. פנים רבות בקהל המפגינים השבוע היו באותו מקום גם לפני 13 שנים.

אז נקרא מרכז מפא"י כדי להחליט ולאשר את הדחתו של חבר המיפי-לגה פינחס לבון, בעיקבות המחדלים שגרמו לפרשה שהטעירה באותם שנים את המדינה — „פרשת לבון“. המרכז התכנס בלחץ התפטרותו של דויד בן-גוריון, ובמקום לקבל את ההתפטרות ולגרום בכך להדחת בן-גוריון, הדיח את לבון. אותה התופעה חזרה על עצמה גם הפעם. מרכז מפא"לגת העבודה, שדעת-הקהל תבעה ממנו להדיח את מנהיגיו האחראים למח-

אלי תבור בתא האיוורור מעל אוהל, 1961 שבירת הסודיות

דלי מילחמת יום-הכיפורים, הדיח למעשה את שר-המישפטים יעקב שימשון שפירא, שתבע את התפטרותו של משה דיין. שום דבר לא השתנה. כמו מרכז מפא"י אז, כך גם מרכז מיפלגת העבודה היום, נכנעו לתכתיב ברוטאלי של הצמרת השלטת במפלגה, תוך העמדת פנים של ויכוח חופשי ודמוקרטיה מיפלגתית. אותם האנשים, אותם הדיבורים, אותו קו-מחשבה, אותה כניעה והתרפסות.

היה רק הבדל אחד. ב-1961 אמור היה מרכז מפא"י להתכנס לשיבת ההדחה בפורום סגור, כטריבונאל חשאי שלציבור אין זכות לדעת מה מתרחש בו. העיתונות לא הורשתה להיות נוכחת במעמד זה. רצינו לשבור את מסך הסודיות מעל הכרעה בעלת השלכות חמורות על אופי המיטטר במדינה. תיכננו מיבצע של שבירת הסודיות. לילה קודם התכנסות מרכז מפא"י חדרתי אל הבניין, ונשאיתי בו במשך הלילה אחרי ששעריו ננעלו. בבוקר שלמחרת מצאתי מקום מסתור בתאי האיוורור שבעליית-הגג, מעל במת התיאטרון. משם ניתן היה לראות ולשמע את הנעשה באולם. חבר אחר של המערכת באותם ימים, שלמה אלינג, ניסה לחדור אל הבניין כטכנאי חשמל, כשביריו מיקרופונים ורמקולים.

הניסיון נכשל. שומרי-ראשו של ביג"י ערכו חיפוש באולם ובסביבותיו לפני שהחלה הישיבה. במהלך חיפושיהם גילו את כתב היומון חרות דאז, שלמה נקדימון, מסתתר ליד הבמה. הם ערכו חיפושים חוזרים, קפדניים יותר, מצאו גם אותי בעליית-הגג. אלינג נעצר על-ידי שוטרים בלבוש אזרחי כאשר היה כבר בתוך הבניין.

לא הצלחנו לכסות את ישיבת ההדחה של פנחס לבון. אולם תפיסתנו הועילה לפחות בדבר אחד: מרכז מפא"י, שנזכר כי חשאיות הכנס מקור ממת את הציבור, פירסם ביוזמתו פרוטוקול מלא של הישיבה, שקודם לכן לא היתה כל כוונה לפרסמו. למרות זאת מצאה המיטטרה לנכון להעמידנו למישפט לפי סעיף של „הסתת גבול פלילית במטרה להרגיז“. השופט הור ציא אותנו זכאים כבר בשלב של „אין מקום להשיב להאשמה“. התובעים פשוט לא הצליחו להוכיח שלא היינו בין המזומנים לאותה ישיבה ושחיי-רתנו לבניין היתה בבחינת הסתת-גבול.

את השלכות אותו מיבצע עיתונאי ניתן היה לראות השבוע. אנשי מרכז העבודה אף לא העלו בדעתם שהם יכולים לקיים ישיבה גורלית מעין זו בחשאיות ובסודיות. הישיבה היתה פתוחה לעיתונאים, שגדשו את כל יציע אולם תיאטרון אוהל כדי לדווח לציבור על כל מה שנאמר ונעשה באותו מעמד.

תא

02	03	04	05	06	07
09	10	11	12	13	14
16	17	18	19	20	21
23	24	25	26	27	28
30	31	32	33	34	35
36	37	38	39		

01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35
36	37	38	39			

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בהגרלת הלוטו.
סמן 6 מספרים בכל אחת
משמונה הטבלאות שבטופס.

עשה חישוב פשוט: פעולה בת שניות ספורות,
מביאה לך סיכויי השתתפות בזכייה של מינימום
150,000 ל"י בפרס הראשון, ואלפי לירות
ביתר הפרסים.

זה כל כך פשוט.

יכולתי לנסוע ברכבת...

הלוואי ונסעתי ברכבת — הייתי חוסך לעצמי נהיגה מעיר לעיר בתנו-עה סואנת מורטת עצבים... בכביש חלק ומסוכן בראות לקויה... בסנוור מאיים...

כן, גם לך כדאי לנסוע ברכבת ישראל...

תהנה מנסיעה שלווה ובטוחה ותגיע במהירות למחוז חפצך רענן ורגוע.

סע להנאתך
ברכבת ישראל

רכבת ישראל

והקולומטר ה-101

פיתאום נתברר לי שהק"מ ה-101 הוא מקום מופגש לשיחות עם המצרים. עד כה טענו שהם בלתי-אנושיים, ואין מה לדבר איתם. אלא רק בכוח. ומה קרה פיתאום? נפגשים. חילופי-שבויים. זה מוכיח שה ממשלה לא עשתה מאום להביא את הש- לום. וכל שטיפת המוח, שאין עם מי לדבר, הוכחה כזריית חול בעיניים. ברור ששלום ניתן לעשות, אך לא ביום אחד, ולא עם הממשלה הזאת. דין היה חייב להתפטר, לפחות מבחינה מוסרית. הוא לא עשה זאת. אני מקווה שהעם יעשה זאת ביום הבחירות. עירך דוד, צה"ל

תירדון

ליריב

למצרים יש שפע של מים, שטחי מידבר גדולים והרבה שמש. לנו יש הידע וה- ניסיון. אם ירצו לקבל זאת, ניתן להם בעין יפה. ואז כעבור מיספר שנים, תהיה מצרים למדינה העשירה ביותר על פני כדור הארץ. עליך, מר יריב, להסביר להם זאת. תור מין משלחת לביקור אצלנו, למען ייווכחו בעיניהם.

מאיר בלומברג, ראשון-לציון

מה שאנחנו, החיילים,

אומרים על דין

כותב לכם מילואימניק מאפריקה. תחיל- לה אני רוצה לברך אתכם על הגיליונות המצויינים של תקופת המלחמה ולאחריה. הם זכו להתעניינות עצומה בין החברה. קיבלנו אותם בדרכים עקלקלות, והיינו מאוד רוצים לקבל אותם ישירות מכם. מה שאתם אומרים על דין + מה ש- אומרים עליו ברדיו קהיר, זה זהב לעומת מה שאומרים עליו כאן.

דויד, צה"ל

השם המלא שמור במערכת, מסיבות ידועות.

כל

הכבוד

כל הכבוד ליגאל לביב על מאמיו "סיי- רת המזוהמים", "פורצי הקופות", בהם הוא מציג את המלחמה בדרום בדמותה הא- מיתית.

הוא הראה שלא הכל היה ורוד, כפי שניסו לספר לנו בעיתונות וברדיו. ב- מלחמה עצמה ואף עכשיו.

אלי מזרחי, אפקה

השמצות

אינני מבינה מדוע אתם מקלקלים את שם עיתונכם, בכתיבה אשר מתפרסמת בו "סיירת המזוהמים".

בכתיבה זו אתם בסך-הכל משמיצים את חיילינו, ואם הם פחדו, כפי שכותב לנו יגאל לביב, אני חושבת שפחדם היה מוצ- דק.

האם אתה חושב שהם בני אלמוות? אני חושבת שלא. כל בן-אדם פחד. לפי דעתי, מי שלא פחד הוא לא-גורמלי.

אבקשכם להפסיק מייד את הסידרה ה- זאת. מה שאתם עושים פה, כפי שאמרתי, זה אך ורק השמצה לחיילים ולא לממשלה. (כפי שאתם תמיד עושים).

נ.ב. בקשר לשורה האחרונה (השמצת הממשלה) בזה אתם צודקים בהחלט, ואתם יכולים להמשיך, כי הרבה (כולם) בדעה שלכם.

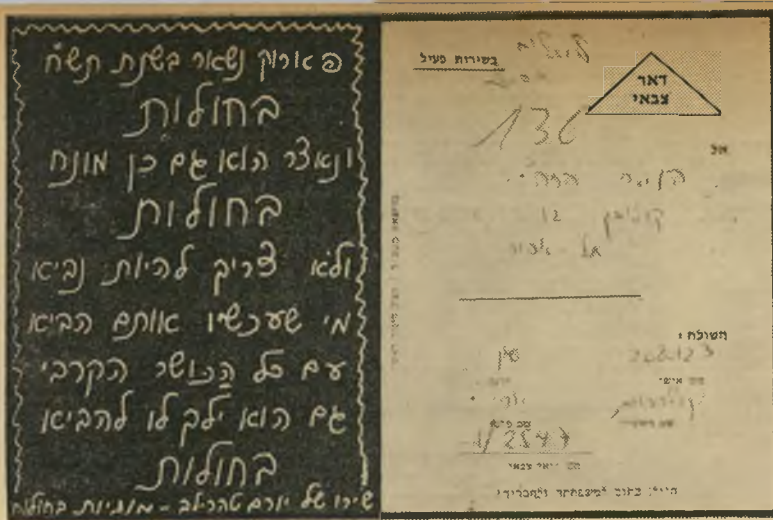
אחת הקוראות, בלי כתובת

כאשר יגאל לביב תיאר את רגשו תור ורגשות חבריו בימי הקרבות — הוא העלה על נס את לוחמי צה"ל, וכמובן לא השמיצים.

יום שבתון

במישרר ממשלתי

כידוע לכם, עומדים להגביל את נסיעת הרכב לששה ימים בשבוע, לפי בחירה אי- שית. המוסדות, וגם בעלי הרכב הפרטי, מבקשים לבחור את השבת כיום השבת הרכב. המוסד שאינו מאפשר לרכבו להיות

גלויות שהונפקו עידי קצין-חינוך ראשי

„גועל נפש“

לכל צרכיהם.

לצערי אין אני יכול לחתום את שמי. קורא, ירושלים

איזה מן

חינוך זה?

אני שולח לכם גלויה, המחולקת לחיילי צה"ל עידי קצין-חינוך ראשי.

ההגדרה המתאימה לגלויה זו היא גור- עלי-נפש. החברה כאן מסכימים להגדרה, ומדעזעים מן הרמה הנמוכה אליה הגענו. מה שרק חסר, זה תעמולה בציורים המראים חיילי ישראלי דורך על חייל אוי- ייב, כשנישקו מונף אל על. מצטער על עילום השם, אך יש כאן ציד- מכשפות על אנשי מרי.

מירואימניק, ד.צ. 2699, צה"ל

הגלויה שאליה מתייחס המילואימ- ניק — ראה גלופה (למעלה), יחד עם גלו- ייה נוספת ברוח זו.

תודות

ברצוני להודות לכם, בשם כל חיילי יחידתי, על החוברות הנאות אשר שלחתם לנו בימים הקשים שעברנו. חוברות אלו סייעו לנו לשכוח מעט מהמלחמה, והרפיית המתח שניצטבר בין חיילנו, דבר לו היינו זקוקים ביותר.

נשמח מאד אם נשמור על קשרים הדד- קים גם בימים שקטים יותר. בתיקוה כי השלום אינו רחוק עוד מעמנו.

אורי אורן, סגן מפקד היחידה, צה"ל

היום, חודש אחרי שנכנסה הפסקת האש לתוקפה, אני יכול לציין דבר אחד טוב — וזה העיתון שלכם, שאני מקבלו ממכם כל שבוע, ומונח נחסף מיד אל יד, מיד. כך שהתודה היא כאן מכולנו.

האורגניזציות המיוחדות של עיתונכם, נותנת הרגשה טובה, ועידוד חזק בתוך כל הערפל הזה, כאן למרגלות החרמון ובכלל, סביב לכולנו.

תודה רבה, ובה לחי!

דוד קדם, צה"ל

ברצוני להודות לכם עבור עותק העיתון, אותו שלחתם לי ליחידת-המילואים, בה אני משרת בימים אלה.

אין ספק שבימים טרופים אלה, מעורר תוכנו של העיתון ויכוחים ודיונים לאין ספור. אולם שלא כבעבר, קיימת עתה בין החיילים פתיחות עצומה לדעותיו של העיתון, אולם לא תמיד ישנה הסכמה.

אליעזר עמיר, צה"ל

זה עתה הגיעתנו חבילה, ובה צרורים עיתונים משלכם, וכמו כן שני ספרים. חיילי הפלוגה המוצבים בחלקיו של החר- מון, קיבלו בשמחה ותודות את הגיליונות. אגב, במידה וכתבתם מזדמן, מוזמן ב- ברכה לפלוגתנו!

משה ביטון, צה"ל

לא זקוקים

לי בארץ

מעולם לא כתבתי לחבר-כנסת, ואני לא (המשך בעמוד 6)

כל פשלה, כל פשלה - יוצאת בסוף לטובת דין

כשאני מנהיג עשה אהבה אמיתית עם המז- כירה שלו — תיכף הוציאו עליו פסק-דין מוות: „נואף“. אבל כשדין הביא אותו לכנס של רפ" בסינמה בחורה קלת-דעת — אמרו עליו כל אוהדיו: „אח! זה גבר!“

אבל כל זה, זה עוד כלום. לשיא השיאים, אבל מה זה שיא, הוא הגיע עם הדפיקה ש- המצרים דפקו אותו בעניין השבויים: השבויים כל-כך חשובים לכם? אז אנחנו נוציא לכם את הנשמה עד שתראו את כולם. והתחילו להזרים אותם טיפות-טיפות.

אז אתם שואלים איך יצא מזה רווח נקי לדין? זה כל-כך פשוט: אתם שמתם לב, שאף מנהיג לא מעז להופיע בציבור? הם לא מעז- זים לבקר את הפצועים בבתי-החולים. הם בפירוש לא העיזו להיות נוכחים בבתי-הקברות. הם לא רצו להיפגש עם מישפחות הנעדרות. והיה צורך בהפגנות נגדם. לזיכור שהיה בטל- וויזיה במעון-מיכאל הם שלחו את עופר! (מכל מנהיגי המערך — פונקט עופר זה האיש ש- הציבור צמא עכשו לדבריו!). ודין הרי לא יכול בלי אמצעי-התקשורת — אז פת-אום נמ- צא המוצא. התברר שהשבויים, כשהם מגיעים לארץ, הם עוד מבולבלים, והם בערך הציבור היחיד בארץ ש„בטוח“ להופיע בפניהם. אז מה יכול להיות יותר טוב מזה שהם חזרו מהשבי בטיפין-טיפין? כל יום קצת, כל יום קצת, ודין מופיע כל יום, כל יום, בטלויזיה!

אולי לזה התכוונו אבותינו בפסוק: שבי- עתים יפול צדיק — ובכל פעם יפול על רגליו.

ישראל סובל, ירושלים

יש אנשים שנולדים עם כפית של כסף בפה. יש כאלה שנולדים גאונים. יש כאלה, שנולדים במזל של אסונות. אבל יש אחד, שנולד עם הכישרון הנדיר, להפוך באופן גאוני כל אסון לרווח אישי.

זה מתחיל עם העיין. כמה וכמה אנשים במלחמות ישראל איבדו עיין. הם נהיו פשוט נכים. אצל דין זה נהפך לסמל מיסחרי, שמי יכול לאמוד את ערכו הכספי. דבר קטן.

במלחמת השיחור, בקרב הגדול על לוד, הוא עשה דברים, שבכל צבא היו מעמידים אותו בגללם לקיר: הוא בא לקרב כשאף אחד לא הזמין אותו; בשביל הג'דעיות הוא נכנס כמו טירול לאש של הערבים; כמה אחדים נהרגו לחינם; יחידות שלמות באמצע הקרב היו צרי- כות לעזוב הכל וללכת לחלץ אותו מהחור הזה; ובסוף: שנים על שנים שמענו שדין הוא „משח- רר לוד“, הוא ולא אחר.

מי לא זוכר את התקל שהיה לו (נדמה לי בשנות החמישים) עם ברסו עלי-יד איזה מחסום. אז באמצע הוויכוח, פשוט נשבר לו, הוא לחץ על הגז וציפצץ על המ"צדיקים ועל כל החוקים של עם ישראל. בגלל הפשלה הזו הוא זכה להערצה בחוגי „שובר מחסומים!“, „פורץ חומות!“, מה לא אמרו על זה.

תאווה-הבצע שלו, שמעבירה אותו על דעתו, הביאה אותו לעוסק בשטח מכניס מאוד-מאוד. ארכיאלוגיה. בעצם זה אוצרות-הטבע היחידים שיש לנו באדמת ישראל. ומהעסקים המפוקפקים האלה הוא הרוויח שני דברים: כסף ושם של „אינטלקטואלי“, „איש-רוח“, חה, חה, חה.

של העצמאי בתקופה שקדמה למלחמה וההפסדים שניגרמו לעסק, אם כי לא להכנסות. אחת הסיבות לצד זה, הוא הרצון להרים את המוראל של אנשי המילואים בעלי העסקים הפרטיים.

הבחירות ידחו?

עדיין לא בטוח לגמרי שהבחירות לכנסת השמינית תתקיימנה ב־31 בדצמבר.

100 אלף ל"י

להקמת לישיבה

הקמת ישיבה ממארת לקצין בכיר מאוד, נעשויה להסתכם בסכום של 100 אלף ל"י. אחת מעובדות מעניינות בהיטחון פירסמה השבוע באחד העיתונים מכתב בו טענה, כי הקמת הישיבה החדשה היא בבחינת ביזבזו כסווע שנוגה צה"ל בכספי הציבור. לדברי אותה עובדת, זועק החיזור של הישיבה החדשה לשמיים ופנקס קניונים. למענתה תוכננה הישיבה על־ידי אדריכל־פנים, שקישט אותה בחרי סינות מתוצרת איטליה, וילונות מהודרים, ציטוי מאפטים על ה־קירות ומערבת השמד משובצות, ו"כמורסאות קור ששום אידיגסט לא היה כוש בהם."

בחוגי המערך, ובכמה מיפלגות אחרות, יש מחשבות שניות בעניין זה, נוכח הדרישה הנוכרת בצביור לדחות את הבחירות ולפתוח את הרשימות.

מציעי הדחייה במערך מתכוונים לדחייה של חוד־שיים, כדי להימנע מן הצורך להקים ממשלה של ליכוד לאומי. בהשתתפות גח"ל, שתמנע מן הממ־ שלה כל אפשרות של ניהול המשאומתן בזנבה.

מתנגדי הדחייה במערך פוחדים מפני פתיחת הרשימות והזעזועים הקשורים בכך. אך אנשי המב־גנון טוענים שגם אם תיפתחנה הרשימות, לא יש־תנה שום דבר מהותי, ועל כן אין מקום לחשש.

אם יחליט המערך לדחות, מובטח לכך רוב שני שני שלישים של הכנסת, מכיוון שכך הדתיים זל"ע תומכים בדחייה.

פרופסורים יצורפו

למישלחת ישראל

לועידת השלום

שר־החוץ אבא אבן, שיעמוד בראש מישלחת ישראל לוועידת השלום העומדת להי־פתח בג'נבה ב־18 בחודש זה, מתכוון לצרף למישלחת מיספר פרופסורים ומרצים למדעי המיזרח-התיכון, שאינם נמנים על עובדי המדינה, כדי שיסייעו למישלחת במגעייה עם נציגי מדינות־יערב.

אלמוגי הדליף

הידיעה על רצונו

להישאר בממשלה

הכשתו של שר־העבודה יוסף אלמוגי את הידיעה בדבר כוונתו לפרוש ממעמדותו לראשות עיריית חיפה, ורצונו לכהן גם בממשלה הבאה או להתמנות כמזכ"ל ההסתדרות, היתה בבחינת טכסיס.

אלמוגי עצמו הדליף את הידיעה על כך מתוך רצון לדחוק את התגובות בקרב חב־ריו לאפשרות כזו. רק אחרי שהתברר לו כי התגובה היא שלילית, מיהר להכחישה ולהודיע כי ימשיך במירוץ לכחונת ראש־העירייה.

כאחת מפגישות אלה זימן דיין עיתונאים רבים, גם כאלה שהיו ידועים כעבר כמתנגדים מושבעים שלו וכאלה שתבעו את התפטרותו אחרי מלחמת יום־הכיפורים. באותה פגישה השתמש בטכניקה הישנה שלו: הצגת תוכניותיו תוך בקשה שלא לצטטם מפיו, אלא להשתמש בהן כי גוף שלישי, כפי שאירע לא פעם בעבר, כניחושם והשערות לגבי מה שחושב דיין. פגישה אחרת ערך דיין עם הכתבים הצבאיים של העיתונות הישראלית. היתה זו הפגישה הראשונה של שר־הביטחון עם הכתבים הצבאיים מאז תום מלחמת ששת הימים, ביוני 1967. עד עתה נהג דיין להתעלם מגוף זה ולהחרימו.

גולדה מסבירה

את סירובה לקבל

את התפטרות דיין

ראש־הממשלה גולדה מאיר דחתה את הטענות שהוטחו כלפיה על־ידי חברי מיפלגתה בשל סירובה לקבל את התפטרותו של משה דיין מתפקיד שר־הביטחון. דיין הציע לגולדה פעמיים לקבל את התפטרותו: פעם ביום השלישי למלחמה ופעם בתום המלחמה. בשני המקרים לא קיבלה גולדה את ההתפטרות.

בחוגי מקורביה הסבירה גולדה, כי התפטרות דיין היתה מתפרשת כהודאה באשמתה של ההנהגה המדינית במחללי המלחמה. היא סברה גם, כך אמר רה, שקבלת ההתפטרות עלולה היתה לגרום לפרישתו של דיין ממיפלגת העבודה ובעיקבות זה לפיר לוג במיפלגה — דבר אותו רצתה למנוע ערב הבחירות.

אולם בניגוד לשמועות שמפיצים חוגי פינחס ספיר במיפלגה, כאילו אחרי הבחירות מובטח סיוקו של דיין מתפקיד שר־הביטחון, ממשיכה גולדה לעמוד על דעתה כי דיין ימשיך בכחונתו, וזוא רק כדי למי־נוע פילוג במיפלגה.

יועלו מחירי העיתונים

צפויה העלאה נוספת במחירי נייר העיתון ובעיק־בותיה גם העלאה נוספת במחירי העיתונים היומיים. העיתונים היומיים מייבאים את נייר העיתון מחוץ־לארץ, משלמים עתה מחיר של 1700 ל"י לטונה, כאלף ל"י יותר מאשר לפני שנה.

לאחרונה בוטלו מרי־בית חווי אספקת־יה־נייר לישראל על־ידי ספקים בחו"ל אשר הודיעו כי אינם מוכ־נים להתחייב לשום כמות. המו"לים הישי־ראלים עומדים עתה לחפש נייר בכל מקום בעולם בכך מחיר. כי מקביל נוצר מצב כפי־פי קשה בכמה עיתוני־יום בשל ירידת ההכ־נסות ממורעות עקב צימצום מיספר העמו־דים בעיתונים.

פיצויים

לעצמאיים

המשרתים

במילואים

על סדר יומה של ועדת־השרים לענייני כלכלה מונחת הצעה לפיה מסירכוש וקרן פיצויים ישלמו פיצו־יים לעצמאיים המשר־תים במילואים ואשר עסקיהם נפגעו בעיק־בות המלחמה.

ההצעה מדברת על הק־מת ועדה מיוחדת שת־קח בחשבון את הכנסתו

תשקיף

בן־אהרון יציע

לגולדה להקים

ממשלה חדשה

בישיבת מרכז מיפלגת העבודה עומד מזכ"ל ההס־תדרות לשעבר, יצחק בן־אהרון, להציע הצעה שהיא בבחינת טכסיס. בן־אהרון עומד לטעון כי נוכח מש־בר האימון בצביור כלפי ההנהגה של מיפלגת העבודה, צריכה ראש־הממשלה, גולדה מאיר, להתפטר מתפקידה ולהקים, עוד לפני הבחירות, ממשלה חדשה. לפי דרישת בן־אהרון צריכה גולדה להרכיב את הממשלה החדשה מבחינה אי־שית, באותו הרכב אותו היא מתכוונת לה־כיב אחרי הבחירות, כך שהצביור ידע איו־ממשלה עומדת היא להציע אחרי הבחירות.

רק כך, סבור בן־אהרון, ניתן יהיה להחזיר את האימון במיפלגה ולהוכיח לצביור כי אומנם מתכוונת מיפלגת העבודה לערוך שינויים פרסונאליים במנהיגות.

דיין מנסה

לגייס תומכים

שר־הביטחון משה דיין פועל בימים האחרונים בצורה נימרצת כדי לגייס תומכים לעמדותיו ולמער־מדו. לשם כך פתח דיין בשורה שלמה של פגישות ושיחות עם אנשים הקשורים לעולם התיקשורת שבכוונם להשפיע על דעת־הקהל.

מכינים את השלום

פנקי אותו מגיע לו... עכשית

שוקולד • בונבוניירות • סוכריות • ופלים • גומי לעיסה • קפה נמס • פיצפוצי אורז

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

כליכך יודעת איך עושים את זה. אבל אני מרגישה שאני מוכרחה לומר משהו לאורי אבנרי.

באיחור רב הגיע לידי העיתון בו התפרסמו דברייך בכנסת, בוויכוח על הפסקת האש. ואני רוצה להודות לך.

אין לי הרבה מה לומר, רק תודה! אני לומדת באוסלו, ונשארת תקועה בארץ בגלל המלחמה. אחר כל הודיעו לי שלא זקוקים לי.

נאומך בכנסת ביטא את מה שהרגשתי. אני רוצה לחיות בשקט, ולא לפתוח מכי תבים בפחד, או לענות לטלפונים בפקי ברכיים.

תודה לך!

נורית קורנרייק, אוסלו, נורבגיה

■ **בראש זקוף**

למחנה השלום

ברור מעל ומעבר לכל ספק כי זעזוע קשה עבר על כולנו. היום, במחצית גור במרץ '73, אין אנו דומים בשום מובן לעצמנו בסוף ספטמבר '73.

היום שומה עלינו לקום, להתנער מר קטנוניות העבר ולשנס מותנינו לקראת מיבחני העתיד.

העם הולך לבחירות. לאחריתו ילך העם לוועידת ג'נבה, או אולי לסיבוב-קרבות נוסף. יש הכרח מיוחד כי במצב זה, לא יוצר משבר ההתפגרות של היונים.

להיפך. היום אנו רואים בעליל מה מוטעות היו דרכי הממשלה והאופוזיציה הימנית. היום ברור מעל ומעבר לכל ספק: נחוצה לנו מדיניות שקולה ומתונה, בצד כוונות צבאית ונפשית כדי לקדם צעדים תוקפניים אפשריים.

היום נחוץ יותר מתמיד, גיבוש חד-משמעי ומרשים של מחנה השלום. נלך לבחירות בראש זקוף, כיאה לאזרחים גאים שלחמו למען קיום המדינה בשעות הקשות שעברו עלינו והמשוכנעים, עם זאת, בצידקת דרכם הפוליטית.

נתלכד מיד אל מול ה"ליכוד", השור טף בגלי דמגוגיה הרסנית את הציבור המבולבל והנרגש. ואל מול הממשלה, אשר פשטה את הרגל באוקטובר הנורא.

נציגי! התלכדו למען העם ולמען עתידו! שכחו את מחלוקות העבר, ושדדו מערכו תיכם לקראת הבאות!

אהוד טוקטלי, צה"ל

■ **הופעה**

בטלוויזיה

הופעת אורי אבנרי אמש בטלוויזיה הפ" תיעה אותי. חשבתי אותו לאדם נאור ומת-קדם באמת. הכי אין לו נימוקים יותר טר-בים, להוכיח את דעותיו, חוץ מאשר להשי-

קוראה מפיריק

גיל מסויים

חמש במושגים של ה"מאה התשע עשר-רה...", ולהעריך אנשים לפי הגיל, מין ועוד קריטריונים, שאמיתותם מוטלת ב-ספק מאז שהוטבעו ועד היום.

האם יש לו דיעות קדומות נגד נשים זקנות? האם יכול אבנרי להוכיח שקיים קשר בין הביאולוגיה שלו לדעות קדומות שלו?

עדינה מפיריק, תל-אביב

● אורי אבנרי אמר בהמשך אותו שי-דור, שדבריו לא נועדו להעליב, אלא להסביר שפוליטיקאי — כמו כל אדם אחר — מאבד אחרי גיל מסויים את הכושר להסתגל למצבים חדשים ולשנות את מו-שגיו בהתאם. מבחינה זו אין הבדל בין גבר לאשה, ובין ראש-הממשלה לעורך עיתון.

**הנוהגים ברכב-
אנא האריכו
את חופשתם
קחו אותם אתכם!**

מיכאל דוד יעקובסון

דובק
בית-חרושת לסיגריות

על מה חשב דויד בן-גוריון ברגעיו הצלולים בחודשים האחרונים של חייו? יתכן שמחשבותיו תרו אחורה אל יום אחד בינואר 1948, שבו התקיימה ישיבה בביתו הקטן בשדרות-ירושלם שילד בת-לאביו.

היו שם כל המומחים לעניינים ערביים של ממשלת "המדינה בדרך", יחד עם ראשי ההגנה. בן-גוריון הציג להם שאלה גורלית פשוטה, דרש מהם לחוות את דעתם. באותם הימים לחמו גדודי ההגנה ברחבי הארץ. מולם עמדו יחידות בלתי-סדירות של ערבים פלסטיניים, בעזרת מתנדבים ערביים מחוץ-לארץ וכפריים ש"הודעקו" לפעולה חד-פעמית, על פי מסורת ערבית עתיקה. המצב היה קשה, אך לא היה ספק שעליונותו החברתית והטכנית של היישוב העברי הביא לניצחון על הפלסטינים. השאלה הגדולה היתה: האם יתערבו צבאות-ערב במלחמה זו, אחרי שייצאו הי בריטים בעזר ארבעה חודשים?

בוה אחר זה קמו ה"ערביסטים" ונתנו את תשובתם. בזה אחר זה הם אמרו, כאיש אחד: אין שום חשש שצבאות-ערב יתערבו. מדינות-ערב אינן רוצות במלחמה. אין הן מסוגלות להתאחד ולתאם פעולות משותפות. המנהיגים הפלסטיניים הם היסוד הקיצוני בעולם הערבי, אך מנהיגי המדינות הערביות מרסנים אותם. בן-גוריון בן ה-61 הקשיב לכולם. ואז אמר: אתם כולכם פועים. המדינות הערביות תתערבנה. תהיה לנו מלחמה בצבאות פרוי רים, חמרישם היטב. ענינו להכין את צבאנו. אילו היה בן-גוריון אדם פחות אחראי, אילו קיבל ללא עירעור הערכות מודיעניות ופוליטיות, אילו החליט אחרת באותו יום ינואר — היה נוהג כמו גולדה מאיר ומשה דיין כעבור 25 שנה ותשעה חודשים. החלטה זו היתה ממיטה שואה על היישוב. מדינת-ישראל היתה מתה תוך כמה שבועות.

בספריה-ההיסטורית יירשם שרגעו הגדול ביותר של דויד בן-גוריון בא לו באולם המויואן הישן בתל-אביב, ב-14 במאי 1948. אך זה היה רק מעמד סמלי. מדינת ישראל נולדה לפני-כן בשדה-הקרב, והיא החזיקה מעמד בשדה-הקרב מול התקפת ארבעה צבאות-ערב. רגעו הגדול האמיתי של בן-גוריון היה באותו יום של חודש ינואר, כאשר אמר: אתם פועים, אני מחליט אחרת.

ה רבה פרקים בחייו של דויד בן-גוריון נראים אחרת ביום מותו. מכפי שנראה לפני חודשים בילבד. האסון של ה-6 באוקטובר 1973 משנה הערכות רבות, שהיו נפוצות בציבור. דווקא החלטותיו הבלתי-סופולריות של הזקן נראות עכשיו באור אחר. ההחלטה הכבד-הפופולרית ביותר היתה לחסל את "מלכות ישראל השלישית" למחרת מלחמת-י"ד.

ביום השלישי, 6 בנובמבר 1956, הוקרא מינשר של דויד בן-גוריון במסדר חגיגי של חיילי חטיבה 9, שכבשה זה עתה את שארם-אל-שייך. הדברים נשמעו כמשק כנפי התיסטוריה: "יוסבת, המכונה טירא, שהיתה עד לפני אלף וארבע מאות שנה מדינה עברית עצמאית — תשוב להיות חלק ממלכות ישראל השלישית!" כל סיני היתה ביד צה"ל, המדינה הפכה למלכות. כעבור 31 שעות ו-13 דקות נשמע קולו של דויד בן-גוריון בדרו. השעה היתה אחר הצהר. בחוץ טיפטף גשם. מן המקלט בקע קולו השכור של אדם רצון. הוא הוויע שהסי כים להחזיר את כל השטחים שכבש. "נחזור כרצון (את) כוחותינו, כשרק ייעשו הסידורים הראויים של האו"ם."

בן-גוריון נכנע בפני ניקולי בולגאנין, ראש ממשלת ברית-המועצות. שאיים להפציץ את ישראל בטילים. הוא נכנע בפני לחצו של הנשיא האמריקאי דווייט אייזנהאואר. הוא עשה הערכת-מצב מהירה, הבין שבמצב בינלאומי זה לא יוכל להחזיק בשטחים הכבושים, והסיק את המסקנות בו במקום. שלטונו במדינה היה כה מבוצר, שיכול היה להחליט ולבצע ללא זעזועים עמוקים. בשנים שלאחר מלחמת ששת-הימים, נראתה אותה נסיגה כנעימה מבישה וחסרת-שחר. מאז 1967 עמדה ישראל בפני לחצים אמריקאיים. היא התעלמה מאיומים סובייטיים. היא החזיקה בכל השטחים, והזמן פעל — כך נראה — לטובתה. אפילו לוי אשכול, שבן-גוריון ראה בו עסקן קטן ובלתי-חשוב, היה נוקשה יותר מבן-גוריון הגדול. וכאשר באה גולדה והפכה את הנוקשות לדגל לאומי, היה נראה כאילו התגמדה דמות בן-גוריון כליל. אחרותיו של בן-גוריון הישני, שהכריז כפה מלא שיש להחזיר כימעת את כל השטחים, נשמעו כדברי סינה וקינאה של זקן קנטרן. היום נראה שבן-גוריון היה חכם הרבה יותר מאשר יורשיו.

נ סיגתו הבטיחה תקופת רגיעה שנמשכה 11 שנים, למרות שלא נעשה דבר להשיג שלום. בתקופה זו דאג בן-גוריון (ולאחר מכן אשכול) לשמור על רמה גבוהה ביותר של כושר צה"ל. מסוגל לפרוץ כאשר בא המשבר היה צה"ל מסוגל לפרוץ מן הגבול של ה-4 ביוני, להכות ככל צבאות ערב ביוזמתו, ונחזקו ניצחון מזהיר מאיך כמוהו תוך שעות, באכידות קטנות-יחסית.

אפשר גם כיום למתוח ביקורת על כמה צדדים של החלטת הנסיגה משנת 1956. מדוע לא דאג בן-גוריון לשפרו סיני? מדוע לא דאג לכך שההישג היחידי של מלחמת-סיני, פתיחת מיצר טיראן, יובטח במסמך בינלאומי כלשהו? (בניגוד לאגדה הנפוצה בישראל, לא היתה שום התחייבות בכתב, וגם לא שום הבטחה רשמית, לפתיחת המיצרים לצמיתות). מדוע לא דאג לכך שכוחות האו"ם יעמדו תחת סיקור מועצת-הביטחון, כך שאי-אפשר יהיה להוציאם בעתיד מן המרחב בלי הסכמת האמריקאים, לפחות?

היו לכך, כמובן, סיבות רבות. הקנוניה של בן-גוריון עם הבריטים והצרפתים, שהביאה לפתיחת המלחמה, גרמה לזעזוע בינלאומי, ועירערה את כוחה-המקוה של

בינים

מדינה

ישראל. איש בעולם לא הבין איך יכלה ישראל לתת יד לשתי מדינות קולוניאליות, שרצו להעניש את מצריים על הלאמת אחד מנכסיה הלאומיים: תעלת-סואץ. אך בן-גוריון לא היה מוותר על תנאים אלה, ולוא היה חדרר באמונה סודית: "שהערה" בה האמיתית לביטחון הוא צה"ל, ושצה"ל יגיב בצורה מוחצת על כל פגיעה באינטרסם ישראלים בסוים.

לכן זלזל בן-גוריון בשינויי-גבול ואפילו בפירוט, כשם שזלזל בכוח או"ם — ולא הסכים שימוקם גם בצד הישראלי של הגבול. לא היה איכפת לו שהמצרים יחזיקו כוחות בסיני — מפני שהיה בטוח שבמיקרה הצורך ישמיד צה"ל את כל הכוחות המרוכזים במידבר. וכך אמנם היה ב-1967 — ובמידה רבה תודות לבן-גוריון, שבימיו גובשה דוקטרינה זו והוכנה הכלים. הצוות אשכול-רבין המשיך בדרך זו בהצקחה, עד למלחמה.

ה היסך מכל זה קרה אחרי 1967, בתקופה שבה חלש משה דיין על מערכת-הביטחון. בתקופה זו התחיל צה"ל, לפתע, לשים את מיבטחו בשטחים, בקוים ובביצורים. הדוקטרינה של הקילומטרים הדקה הצידה את הדוקטרינה של יכולת-המחץ. העומק האיסטראטגי" השרה על מערכת-הביטחון אווירה של שאנונות וביטחון נבוב. האוייב היה רחוק, לא יכול היה לקרות כלום. הכוונות הנפשית המתמדת, שהיתה קיימת

בימי בן-גוריון, פגה. מה היה קורה אילו ישב בן-גוריון על כפי אותהים של גולדה מאיר ומשה דיין ערב ה-6 באוקטובר 1973, והיה צריך להחליט כיצד להגיב על הריכוזים הערביים? קשה להאמין שבן-גוריון היה מגיע למצב כזה, מפני שעניין השטחים היה בדאי מוכרע לפני כן, והוא לא היה מקים את קו בר-לב, אך נניח שהמצב היה כפי שהיה. האם היה מושהו מענה על דעתו שבן-גוריון יון היה מקבל על עצמו, במצב כזה, את האחריות הנוראה של אי-ניגום המיזואים? שהיה מסכן, מתוך יוחרה אישית או זילזול כאוייב, את קומין חייו צה"ל שהיו בקוים? שרא היה מזין את המנקים לזירות הסכנה?

ו ותר קל להשיב על השאלה: מה היה עושה בן-גוריון אילו קרה מה שקרה, והיה עליו להסיק מסקנות. בן-גוריון היה בודאי ממנה ועדת-החקירה מושפמית — מוסד שהוא הרבה לחזקו. אבל הוא לא היה מתחבא מאחוריה.

בערב אחד העיף בן-גוריון פומבית שני אלופי-צה"ל מתפקדיהם. זה היה בעיקבות תרגיל-גיוס, שהיה מלווה במחדל קטן. האחראים שכחו למסור לקור ישראל שזהו תרגיל בלבד. לכן, כאשר החל הרדיו לשדר קריאות-גיוס ליחידות שונות על פי שמות-הצופן שלהן (אחד השמות הללו, "ברווזים", נחרת משום-מה בזיכרון במיוחד), פרצה בהלה במדינה. היה נדמה שפרצה מלחמה. מנחם בגין אף הודרו לעלות על דוכן הכנסת, ולנאום נאוים ברכה נלהב לחיילים היוצאים למלחמה — מבלי שידע איזו מלחמה, נגד מי, ולשם מה. בלי היסוס הדיח בן-גוריון בו במקום את האלושים יהושפט הרכבי (אמ"ן) ומאיר זורע (אכ"א), בהם ראה אחראים למחדל. מחדל שהיה אפסי ממש לעומת האסון של ה-6 באוקטובר, ושלא גרם אף לשפיכתה של ספינת-דם אחת.

ה ישגיו ההיסטוריים של בן-גוריון באו לו במא- בקו לעצמאות ישראל ולחישול כוח-המגן שלה. כישלונו הגדול היה אי-יכולתו לכונן שלום בינה ובין העולם הערבי. כפילות זו של מעשה גדול ומחדל גדול ציינה את כל דרך חייו — והיא עומדת במרכז חיי המדינה כיום מותו.

האם היא נבעה מאופיו של בן-גוריון האיש? או שמא עוצב אופי זה על-ידי התנועה ההיסטורית, שהוא עמד זמן כה רב בראשה? יתכן ששני הדברים נכונים. האיש עיצב את התקופה, והתקופה עיצבה את האיש. אותו איש שהחליט בינואר 1948 שהניצחון על הפלסטינים לא יהיה סוף המלחמה, אלא רק תחילתה של מלחמה קשה יותר נגד מדינות-ערב — הסיק מכך מסקנה ביטחונית נכונה, ומסקנה פוליטית כוזבת. בתום מלחמת-העצמאות היתה הודמנות היסטורית לעשות שלום עם העם הפלסטיני — שלום שהיה שם קץ לכל מלחמת ישראל-ערב. מישלחת פלסטינית הופיעה בלואן, ובאה במגע עם הנציגים הישראליים שניהלו משא-ומתן עם ועדת-הפיוס של האו"ם. המישלחת הציעה את הקמתה של מדינה פלסטינית לצד ישראל, ואת פיתרון בעיית-הפלטים.

בן-גוריון סירב. הוא זילזל בעם הפלסטיני. הוא קיווה להסדר עם המלך עבדאללה. הוא חשש מפני פיתרון שהיה מחייב אותו להחזיר למדינה לפחות חלק מן הפלסטינים. הוא לא תפס שעם זרם העלייה ההמונית, שהוא עצמו הביאה ארצה, נעלמת גם הסכנה הדמוגרפית הכרוכה בהחזרת 100 או 200 אלף פליטים פלסטיניים. כך התעמקה שוב האיבה. שכיתת-הינשק לא הפכה לשלום. נפתח מעגל-הקסמים של פעולות הפרדאון ופעולות התגמול — עד למיבצע סיני.

אחרי מלחמת-סיני באה רגיעה. נסיגת בן-גוריון הבטיחה למדינה 11 שנים של שלווה כימעת גמורה. אולם בן-גוריון לא ידע לבצל את הזמן לאמצעי-שלום יוזמים. האיש רבי-המעש ואדיר-ההעזה היה חסרי-מעש וחסר-תעוזה דווקא בשטח האחד שבו יכול היה להכתיר את מיפעל-חייו בכתר השלום.

כישלון זה הציג לו בשנים האחרונות יותר מכל דבר אחר. הוא ניסה להסבירו לעצמו ולאחרים. הוא לא הבין את האמת הפשוטה: שאותן התכונות שהפכו אותו למנחם בגין במאבק נטלו ממנו את הכושר לשים קץ למאבק. זאת היתה הטרגדיה של חייו.

כ המנהיגים הנוכחיים של ישראל הם תלמידי בן-גוריון ויצירי-כפיו. הוא כיוון וקידם את גולדה, והוא המציא — פשוטו כמשמעו — את דיין ופרס. אולם כל אלה לא הגיעו לקרטוליו. הם שיחקו במש"ח חקים בן-גוריוניים, ללא הכישרון וללא האחריות של בן-גוריון, וכך הביאו על המדינה את האסון המעיב על המדינה כיום מותו. אנשים גדולים רבים היו מקודלים בתלי מידים קטנים וביורשים עזובים. יתכן מאד שבימיו האחרונים ענה על דעתו של דויד בן-גוריון שקידה כזאת רבצה גם עליו.

תכשירי- לחות לחורף...

מערכת תכשירים לעור-פנייך, לטיפול בביתך -
לבוקר, ליום ולילה.

לכל סוג-עור התכשירים המותאמים לו במיוחד.

לבחירת התכשירים שנועדו לסוג-עורך - ראי "תדריך" במודעה זו.
הרוח והקרה - בחוץ, החימום והיובש - בבית, גוזלים מעור-הפנים את לחותו
הטבעית וגורמים לשידופו ולהתבלותו המהירה. תכשירי "מון-דרופס" של "רבולון"
מורכבים מתחליב (אמולסיה) של תזקי-שמנים ושפע-לחות, המרווים את תאי
העור. שמירת העור וטיפוחו נעשית עלידי ניקוי, ייצוב, הרוויה, הזנה ועיצוב.
הרכיבי בעצמך "תפריט" יופי" מיוחד עבורך, בעזרת "התדריך" במודעה זו:

תדריך "רבולון" לטיפוח היופי

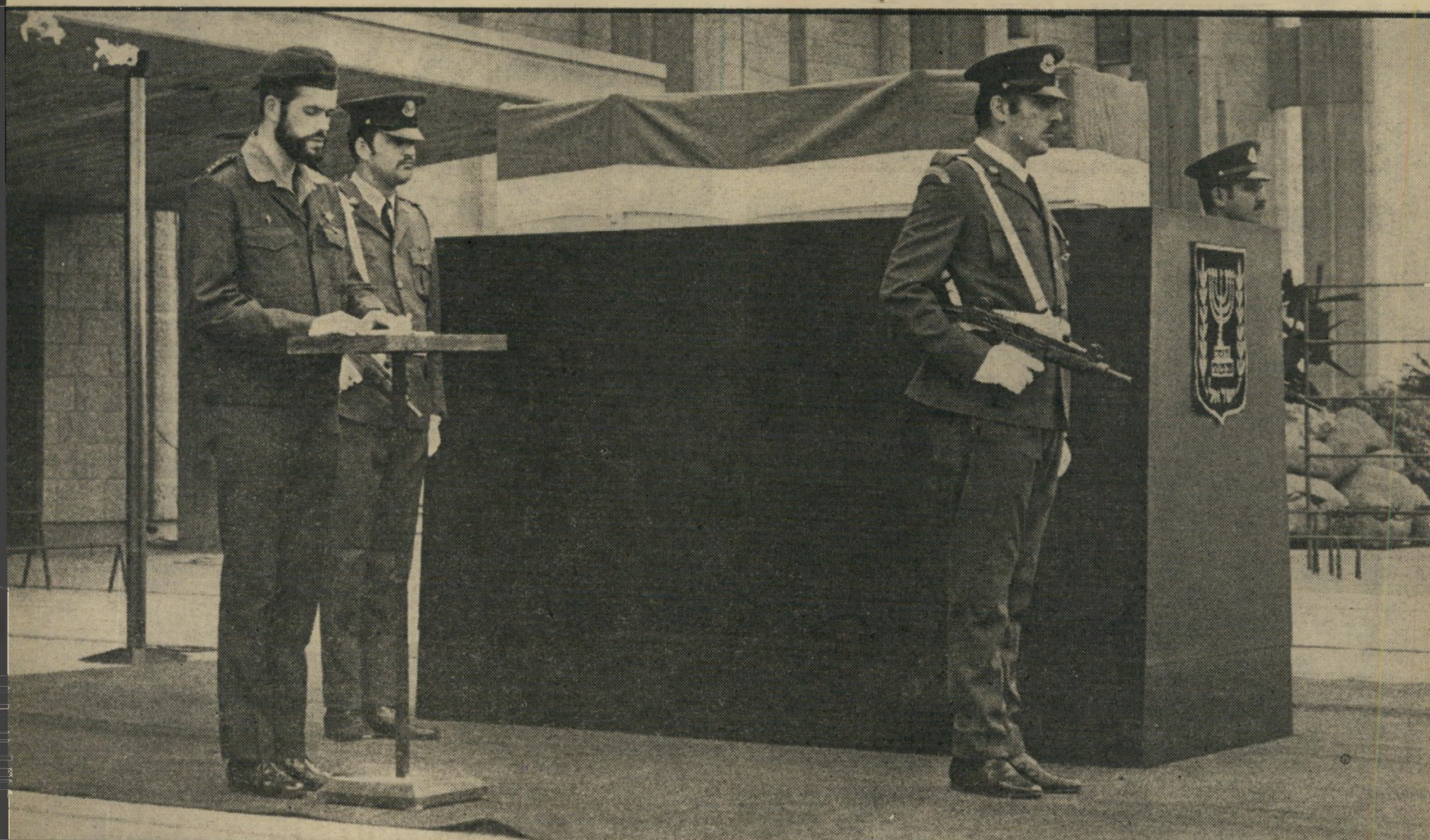
שלבי הטיפול בעור	עור שמן	עור רגיל	עור יבש	עור יבש במיוחד ורגיש
1. ניקוי העור לניקוי יום-יומי יסודי, חודר עמוק לנקבוביות העור ומרחיק כל שיירי איפור ולכלוך.	CLEAN & CLEAR CLEANSING LOTION (REGULAR)	'MOON DROPS' MOISTURIZING CLEANSER	'MOON DROPS' MOISTURIZING CLEANSER	CLEAN & CLEAR CLEANSING LOTION FOR EXTRA DRY SKIN
2. ייצוב העור להמרצת זרם הדם, לכיווץ הנקבוביות, להכנת התאים לקליטת תכשירי ההרוויה וההזנה.	LIQUID ASSET CONDITIONER & FRESHENER	'MOON DROPS' FACIAL FRESHENER LIQUID ASSET CONDITIONER & FRESHENER	'MOON DROPS' TONING LOTION FOR SENSITIVE SKIN	'MOON DROPS' TONING LOTION FOR SENSITIVE SKIN
3. הרווית העור לשמירת הלחות הטבעית ולחוספת רוויה לעור. משמש בסיס לאיפור-חלק למשך כל שעות היום (אל-שמנוני).	'MOON DROPS' UNDER MAKE-UP MOISTURE BASE	'MOON DROPS' UNDER MAKE-UP MOISTURE BASE	'MOON DROPS' UNDER MAKE-UP MOISTURE BASE 'MOON DROPS' MOISTURE BALM	'MOON DROPS' MOISTURE BALM
4. הזנת העור קדם-לילה החודר עמוק לרקמות ונבלע בהן, מבטיח הזנה מלאה ומאוזנת לתאים המתחדשים נספג כליל - (אינו מכתים).	'MOON DROPS' UNDER MAKE-UP MOISTURE BASE	'MOON DROPS' MOISTURE BALM 'MOON DROPS' NOURISHING NIGHT CREAM	'MOON DROPS' NOURISHING NIGHT CREAM	'MOON DROPS' MOISTURE CREAM FOR EXTRA DRY SKIN
5. עיצוב העור מסיכת-יופי לעידון העור, להחזרת גמישותו ולהסרת הברק השמנוני. קלה לשימוש ונותנת תוצאות מיידיות.	'BUILD UP' FIRMING FACIAL 'MOON DROPS' MINT MASQUE	'BUILD UP' FIRMING FACIAL 'MOON DROPS' EGG MASQUE	'MOON DROPS' FACIAL MASK 'MOON DROPS' HONEY MASQUE	'MOON DROPS' FACIAL MASK 'MOON DROPS' HONEY MASQUE 1 פעם בשבוע

ללא תשלום - הנך מוזמנת לצוות-לימוד ב"בית רבולון" בתל-אביב, רח' חובבי ציון 65. בהרצאה במשך 3 שעות מידי יום ביומו, תנתן הדרכה-אישית כיצד לטפל בעורך ולטפח את יופיך - בביתך. כמו כן תנתנה דוגמאות תכשירים חינם. בחרי את היום והשעה המתאימה לך: אחה"צ - בימים ראשון, שלישי וחמישי משעה 3.00 עד 6.00; לפני הצהריים - בימים שני, רביעי ושישי משעה 9.00 עד 12.00. המפגשים מתקיימים החל מיום ראשון 25.11.1973 עד יום שישי 14.12.1973.

'MOON DROPS'
רבולון REVLON

הזנה והעם

המוני ישראל נפרדים מן האיש שבישר בקולו את הקמת המדינה

היתח זאת התלוויה המוטסת הראי שונה בתולדות ישראל. דויד בן-גוריון, שנוולד לפני שהומצאה המכונית, הור בא לקבורה במסוק. ספק אם בן-גוריון עצמו היה מתכנן לעצמו התלוויה כזאת. שני חלקיה — ברחבת הכנסת ובמדרשת שדה-בוקר — עמדו בסיומן דתי מובהק. מכיוון שהוא אסר בצוואתו על נשיאת הספרים, לא נותר אלא להתפלל ולקרוא תהילים, יחד עם מגילת-העצמאות.

בן-גוריון עצמו היה ונשאר אנטי-דתי בהשקפתו. לפני שלוש שנים עורר סערה בהלוויית ש"י עגנון, כאשר סירב בתור קף, למרות כל השידולים, לחבוש כיפה. בהלוויית בן-גוריון עצמו לא נכח איש ללא כיסוי-ראש. ובנו עמוס, שהרבנים לא רצו להכיר ביהדות בתו, מפני שהוא נשא אשה אנגליה נוצריה, אמר קדיש. גם הרכב הקהל, שחלק לו כבוד אחר רון, בוודאי לא היה לפי רוחו של בן-גוריון. הוא היה, מן הסתם, מבקש שיהיו נוכחות נציגויות של עדות ישראל, יחד עם המונים מתושבי הנגב ובני העם לכל שדרותיו. תחת זאת נערך טקס מעמדי מובהק, כשהצמרת המצומצמת של המדינה, מדורגת בדיוק לפי החשיבות, הסי תדרה בסדר מופתי משני צידי הארון.

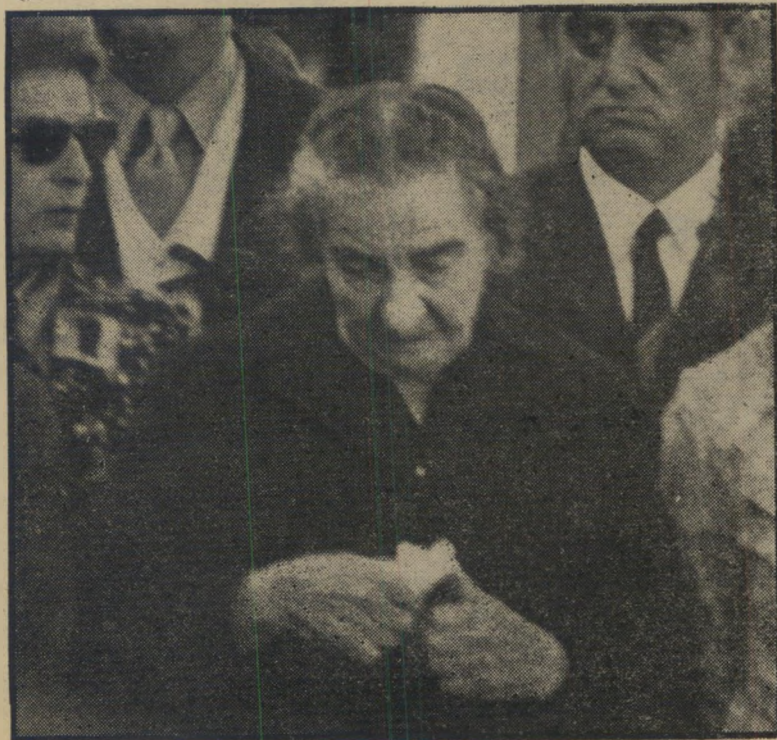
צי מרת הצמרת המשיכה בדרכה, בי ארבעה מסוקים, מן הכנסת לשדה-בוקר. היו אלה אותם המסוקים שנשאו זה עתה את המיטען היקר ביותר: פצו"ע הקרבות.

המסוקים חגו מעל לנגב הצחיח, וכלי משים נזכרו הכל בדבריו של בן-גוריון, ששודרו ערב ההלווייה בטלוויזיה: אין

מרי בן-גוריון ודננה, בתו של „הזקן“, נפרדו מארוננו של בן-גוריון

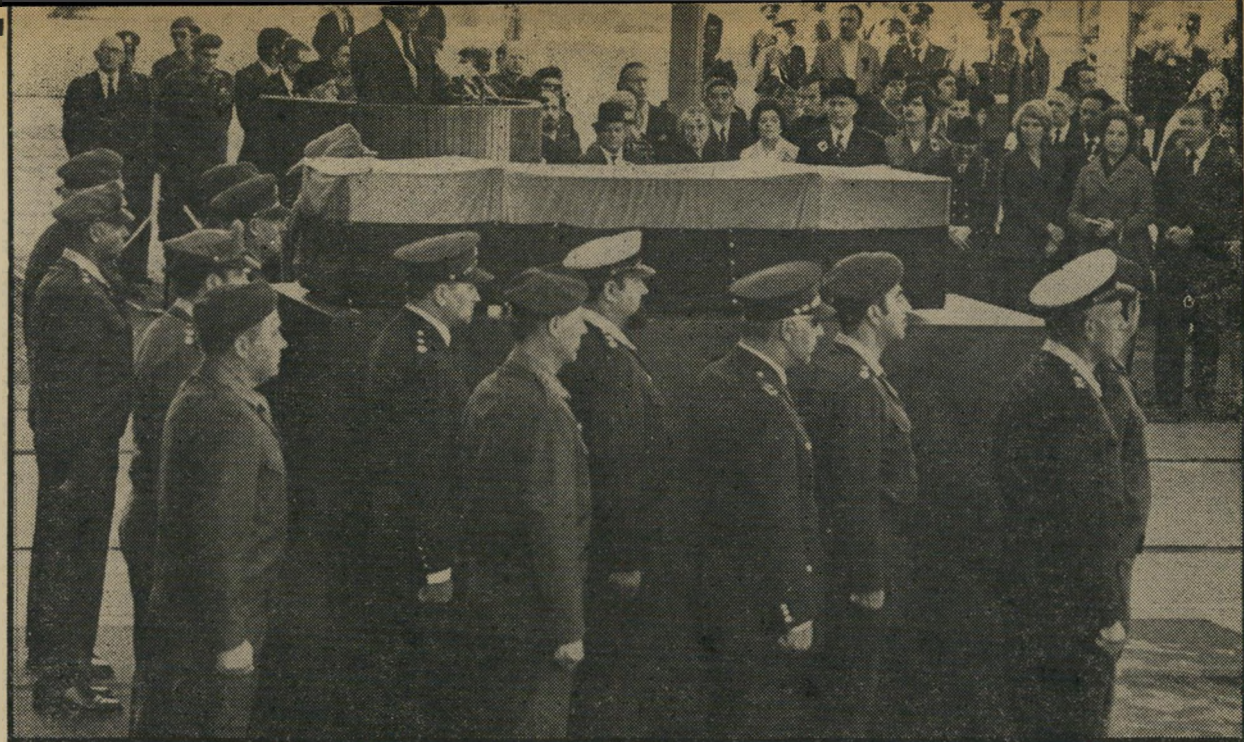
עמוס בן-גוריון אומר קדיש יחוס וגולדה (למטה) בוכה

מישמר-כבוד של צה"ל ליד אבוקת-הזיכרון

צורך בשטחים חדשים. מרבית שטח חי
מדינה עצמה עדיין אינה מיושבת. מבעד
לחלונות המסוקים נראה הנגב גדול מאוד
וריק מאוד, מקום להרבה הרבה יהודים.
בן-גוריון האמין שאפשר לתעש את ה-
נגב, ליישב אותו ביישובים עירוניים, מבלי
לנשל אף ערבי אחד.
ליד המידרשה, כמו ליד הכנסת, היה
הטכס קצר, פורמלי, חסר-רגש. נוכחות
הטלוויזיה גורמת להיעדר תחושה של
מיידיות. כל אחד חש עצמו כנציג במחנה.
אין מקום לרגשות.
אולם כאשר הורדה הגופה לתוך הבור
באדמה, התעוררו פנים רבות, בייחוד פני
הקשישים בחבורה. ייתכן שמותו של בן-
גוריון אינו מסמל סופה של תקופה. אבל
הוא מחסל כמעט סופית שיכבת-גיל במגזר
היגות הציונית. מילבד זלמן שור, שישיב
במסוק מול אפריים קציר, לא נותר כמעט
איש מן הקבוצה שניהלה את "חיישוב
המארגן" לפני קום המדינה.

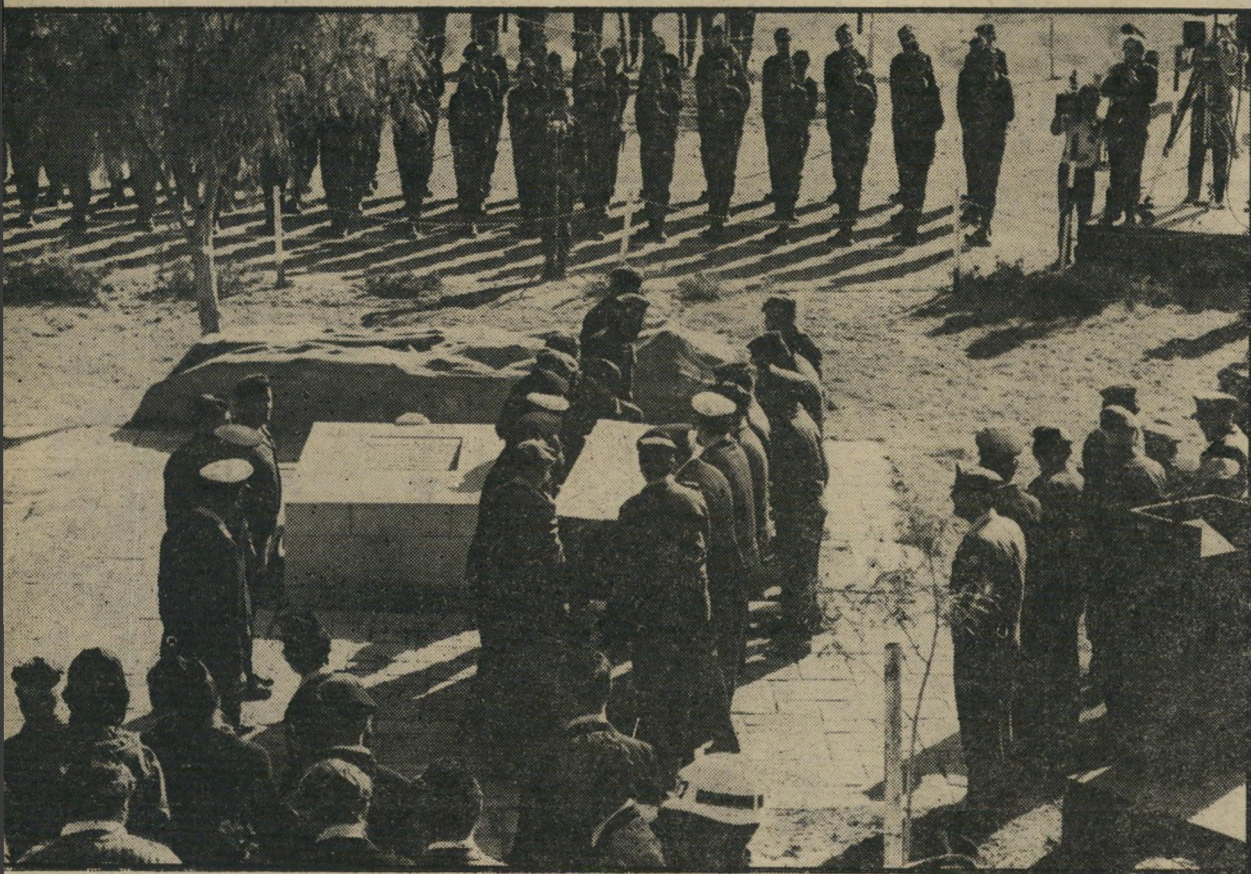
ד שמו עם שמו נחקע בערימת חי
עפר. הזרים הונחו. הכל נסתיים.
עורב בודד חג מעל למקום, הסתכל
והמריא, כאילו יצא לדווח למישהו.
השקט חזר לשני הקברים של פולה
ודויד בן-גוריון, במעלה הצוק המשקיף על
אחד הנופים המרהיבים ביותר של הארץ,
הוואדי העמוק והארון, היורד אל הערבה
בין הרי הנגב.
הגוף שקסם לפני עשרים שנה את בן-
גוריון עד כדי כך, שהחליט לקשור בו
את חייו.

מי שמו-כבוד של אלופי צה"ל ליד הארון ברחבת הכנסת בירושלים

כרידה מחבר - ארונו של בן-גוריון חולף על פניה של ראשי-הממשלה גולדה מאיר

זרי הכרחים על הקבר ארונו של בן-גוריון נטמן באחוזת-הקבר בשדה בוקר ליד קיבוצה של פולה

הצדעה למצביא בראש זקוף וגאה, ביד מתוחה, מצדיעים הגברים שהכירו את דוד בן-גוריון. האנשים שנלחמו לצידו, שליוו אותו בכל מאבקיו: הכרזת המדינה, מלחמה בפדאיון, מיבצע קדש, ועוד. אלה שהיו איתו זכרו את הענק במנהיגים, את רעמת שערו ואת קולו המצוה. אלה נפרדו ממנו בהצדעה, כחיילים לפני מפקדם. מפקד בחייו, מפקד במותו.

ללא איפור בנות ישראל לא שכחו את המנהיג הזקן גם במותו. צעירות ללא איפור, בבגדים כהים, עברו במשך כל שעות היום ליד למרות שאת עיקר מפעלו, למדו הללו רק בבתי-הספר. ארונו שברחבת הכנסת.

שר הביטחון בן-גוריון כפי שצולם אחרי מיבצע סיני, כאשר הפך סמל לצה"ל. אף שלא היה נקי מקידום מפקדים מתוך חשבון מיפלגתי, כמו מינוי דיין לרמטכ"ל, דאג בדרך כלל להרחיק את המיפלגתיות מהצבא.

ארונו של בן-גוריון. כדי לשכנעם, שלף יצחק תמונות מחתונת בנו, שהיתה בשנת 1969, ושבחה השתתף דוד בן-גוריון כשושבין. בתמונה מימין: אחת מהבאות לפקוד את ארונו של ה"זקן" בוכה.

נשיקה לשושבין יצחק אברהם, מרמת-אליהו שלייד ראשון-לציון, הפציר במשך זמן ארוך באנשי מישמר הכנסת, להתיר לו לנשק את

A black and white photograph of a group of men and boys, likely sailors or fishermen, standing outdoors. They are dressed in work clothes, including hats, shirts, and trousers. Some are holding tools or equipment. The group is posed in two rows, with some individuals standing and others sitting or kneeling in the front.

בן-גוריון
(במרכז) כפועל

שובת בדאשון-לציון

סבתא

A black and white photograph showing a man and a woman in a crowd. The man on the left has dark hair and a mustache, looking off-camera. The woman on the right has dark hair with bangs, looking towards the camera. A large, light-colored, textured object, possibly a knitted hat or scarf, is in the foreground between them. The background is out of focus, showing other people.

המישפחה

מישפחות רבות עלו מכל חלקי הארץ לומר שלום אחרון לדוד בן גוריון. למרות מזג האוויר הסגרירי וקשיי הנסיעה הביאו ההורים את ילדיהם עימם, ואפילו את הפעוטות שבהם כדי לומר תודה אחרונה.

אהבת חיי

מוזכיר ההסתדרות ד"ר בוגוריון בתמונה מפורסמת משנת 1924, כשהוא נואם באסיפת פועלים. בוגוריון הפך את ההסתדרות, בתקופה בה עמד בראשה, לכו"ח המחזק של "המדינה בדרך".

מבקשים מהשומרים להניח להם לנשק לארון. לבקשות שכאלו אין מסרבים. מתי-רים להם לנשק ל"זקן". מנשקים בדמ-עות. ממשיכים ללכת.

מעולם לא ראתה המדינה זועה כזאת: שומרים הפעילו תותחי מים נגד המישפחות הסובלות יסורי גיהינום

משה דיין. "שיבוא הגנה! שיבוא הגנה!" אני אחתה אתה אחתה! האה שלי שר כב באיה מקום ומתנפת, והוא הולך להצטלם!"
הם זעמו על עולם ומלואו, אך עיקר שינאתם היה מופנה אל משה דיין. האנשי שים הפשוטים האלה, שדיין היה להם סמל לעוצמתה של ישראל החופשית, השלווה, הפכו את ליבם לשנוא אותו כפי שלא שנוא דבר מימיהם. כי הוא גזל מהם את הדבר היחיד שנותר להם — את התקווה. באותו חוסר-אחריות אופייני הופיע בטל-וויזיה, קבל העם כולו, והכריז כי כל הניעדים בדרום נרצחו. הוא לא טרח להוריד על כך מראש למשפחות הנעדרים, לספר להן על מה ביסס את דבריו אלה. הם האמינו בכל ליבם שהוא משקר, ודרשו שיבוא וידבר עם כולם. בבת-אחת, בירמקום. אבל משה דיין, האיש שאינו יודע פחד — פחד הפעם מאד. הוא לא בא לקבל שבויים יומיים, עם פר-חיים, בשביל הטלוויזיה. אמר אב של נעדר, "רק בשבילנו אין לו זמן!"

אחיו של אחד הנעדרים זועק חמס בהפגנת מישפחות הנעדרים שנערכה מול בניין הכנסת.

האח

הם רצו את דיין. הם רצו את גולדה. כאן, מייד, כל שעה נוספת של סבל מיותר היתה להם כנצח של תופת נוראה. גם גולדה לא באה. במהלכה של ההפגנה קורעת-לב הזו יצאו אל המפגנים רק שלושה מחברי הכנסת. היו אלה מנחם בגין, חיים לנדאו ואורי אבנרי. מדי-פעם ניגש אחד המפגנים אל חברי-הכנסת האלה, דחק לידו פתק מרופט שעליו רשום שם של נעדר ומיספרו האישי, והוסיף בקשה המימה, מעומק ליבו הקרוע: "אולי אתה יכול לברר? למצוא בשבילנו מה קרה לכן שלנו? לאח שלנו? לאבא שלנו?" חברי-הכנסת בגין טילפו אל גולדה וביקש שם לקבל את פני המפגנים. תשובתה היתה שהיא מוכנה לכך, אבל רק בעוד כמה ימים.

באותן דקות הגיע אל רחבת הכנסת אוטובוס. ירדו ממנו תושבי העיר בית-שמש, המפגנים, שהיו חסומים כבר בתוך טבעת סדרני הכנסת, בתוך החצר, האמינו שבאוטובוס זה מגיעים בני משפחות של נעדרים ממקום אחר בארץ. לכן, כאשר נוכחו כי אין מניחים לבאים להיכנס, החלו מנסים לפרוץ בכוח את טבעת-הכניסה. בדרכם ניפצו את דלתות הכנסת. לאחר תיגרה עזה התאחדו שני גושי המפגנים. אז סיפר את סיפורו אלי עזראן, בן ה-23, מבית-שמש, שהגיע באותו אוטובוס. אברהם עזראן בן 33, נשוי ואב

יין רוצח! רוצים את דיין! ש-יבוא הגנה, הגיבור הזה!" צרח צעיר היסטרי ברחבת-הכנסת ביום ה' צרח אחריו. כך החלה הפגנת משפחות הנעדרים של מילחמת יום-הכיפורים, אשר הפכה בהמשכה למחאה-אמיים מחריד ב' זועמת, שכמותו לא ידעה המדינה הזאת מאז הפגיגה ניצוליה-השואה כנגד הסכם-השלום.

סביב ניצבו כמאה נשים, גברים וילדים, מטורפים מועם ומצער. הזעקות, הקללות, הגידופים, הלילות — היו לשאגה אחת גדולה ונוקבת שהידדה בתצר ביתה של כנסת ישראל ונועה לאוזניו של אדם אחד: "ישראל-הביטחון משה דיין."

היו אלה האומללים שבאומללים. ה' כואבים מכולם. אלה שאפילו ההורים השכולים — גורלם טוב משלם. אלה, בני משפחות הנעדרים ממלחמה, שאינם יודעים אפילו אם אמנם מתו בניהם, היכן, כיצד, נפשותיהם השסועות נקרעות בין תיקונות-שווא, שמועות דימוניות וייאוש אפל כשאלו.

"הביאו לנו עצם אחת שנוכל לקבור אותה ולהתפלל עליה." זעק אח שכול, כשאמו רובצת על הארץ לידו וצורחת כחיה פצועה, כמי שנסתתרה בינתה. הם לא רצו, לא יכלו, להאמין — מבלי שיראו במו-עיניהם. שרידים, לפחות, הם ניתלו בכל שמועה כבעוגת-הצלה. "בסואץ יש אגף סודי בבית-החולים, ושם שוכבים פצועים שבויים שהמצרים רוצים להעלי-מם!" "המצרים העבירו שבויים לסוריה ומחביאים אותם שם." הכל ייתכן, הכל אפשרי. כל רעיון מטורף המביא עימו ניר צוץ של תיקווה לכך שהם חיים. באיזה שהוא מקום, כמו המלך דויד באגדה. "בא אלי קצין. הוא אמר שבנו נעדר. שלא יודעים מה קרה לו. מאז לא בא אלינו איש. לא היה לנו לאן לפנות. הלכנו לקצין-העיר ירושלים, והוא זרק אותנו החוצה בגסות. הוא אמר שנפסיק לבלבל לו את המוח וניסע לתל-אביב, שם יש מי שמטפל." זה היה הסיפור האחד כימי-עט.

ירושלים

של כאב

כ' בירושלים, הסובלת ממכת הנעדרים יותר מכל מקום אחר בארץ, אין שום מרכז שתפקידו לטפל במשפחותיהם של חיילי צה"ל שנעלמו מבלי להותיר עיקבות, אין מי שידריך, אין כתובת. שול-חיים אותם לתל-אביב. זה קל מאד. קל למי?

רבים מבני ירושלים, בהם קשישים וראשי משפחות מרובות-ילדים, היו במילוי-איים במעוזי קו ברליב כאשר הותקף על ידי המאסות המצריות ביום-הכיפורים. היה שם יעקב טוויסה, אב לחמישה ילדים. מתוך 14 אנשי יחידתו, תשעה נעדרים. רק שניים חזרו מן השבי.

יעקב חן היה טנקיסט ליד גשר הפירי-דאן. שני טנקים נעלמו, על ציוותיהם. הוא היה ביניהם. אליהו בן-עטר, שהשאיר בביתו שביורי-שלים אשה בהריון ותינוק, נשאר בשטח קנטרה עם 20 חיילים. רק המפקד חזר משם, בכוותר-עצמו.

שמחה ספרטאווי, עובד בנק ישראל, היה במעוז. היו שם שמונה שרידיו ידיים ונכי-נעו. שלושה חזרו מהשבי. חמישה נעלמו. חייל חזר מהשבי ואמר לאשתו: "לכי לספרטאווי ותגיד לה, ילד שלך חי." כל לילה בא בחלום שלי וצועק הצילו אותי, ממרתת אמו של שמחה בככי. "נדע לפחות שמת, נלך לבית-קברות, ונדע. יש לו ילד-דה. מה להגיד לה?"

רבים מהוריהם של נעדרים ירושלים הם מקרי-סעד. "אני על סף השיגעון," נאנק אב. "לא יכול לעשות שום דבר. לא יכול לעבוד. רק חושב על הבן שלי, שהוא שוכב באיזה מקום! הם לא קיבלו שום קיצבה בדומה להורים השכולים. כי הם אינם שכולים. לא באופן רישמי. דיין, הוא שהפך אותם לשכולים. בהבל-פה פזיז, אופייני, בחוסר-אחריות משוע.

במדינה

העם

קרו היסוד לדמשק וקהיר

אחת הבדיחות שנפוצו אחרי מלחמת יום-הכיפורים, מתחילה בשאלה: "מה הצד השווה בין מדינת-ישראל לבין שניצל ויי-נאי?" והתשובה, באותה בדיחה היא: "שניהם, ככל שדופקים אותם יותר — מתרחבים!"

אבל בדיחות, לפעמים, משקפות גם מאווי-לב כמוסים. בדיחה דומה, שהופיעה בצורת פלאקאט, זכתה להצלחה עצומה. חברת הדפוס ש.ה.ר. מיהרה להדפיס את רי המלחמה כרזות היתוליות, עליהן הורפו שלטים כדוגמת שלטי קרן-היסוד ה' מוצבים בפתיחיהם של יישובים כפריים בישראל שניבנו בכספי קרן-היסוד. של-טים אלה היו חיקוי-מדויק של השלטים המפורזים ברחבי הארץ, אלא ששמות ה' יושבים בהם היו מקוריים: דמשק וקהיר. מי שלא צחק מבדיחה היו אנשי קרן-היסוד עצמם. בתיביעה שהגיש קרן-היסוד — שמה הישראלי של המגביה המאוחדת — בבית-המשפט המחוזי בירושלים, ביקשה הקרן לאסור את הפצת הכרזות הנוש-אות את שמה, תוך טענה כי כיוון שקרן-היסוד לא מימנה את הקמתן של דמשק וקהיר, יש בכרזות משום גרימת נזק רב לפעולותיה.

ניקמו פרקליטי קרן-היסוד את התיביעה: "כספי יהודים מרוב חלקי העולם יכולים להיחשב כהוצאה לצורכי מס-הכנסה רק בתנאי שאין הם משמשים לצרכים שמעבר לקו הירוק... בפירסום שלטים אלה יש משום עשיית לשון הרע לקרן-היסוד באשר משמעותה היא כי היישובים אשר אליהם התכוונו השלטים ניבנו מכספי קרן-היסוד."

הפרשה כולה יכולה היתה להישמע כ' בדיחה. אבל כפי שאמר אחד מאנשי קרן-היסוד: "הרבה בדיחות במדינה הזאת כבר נלקחו ברצינות..."

המילחמה

האלות והאמהות

עיתון ההסתדרות דבר פירסם ביום שישי שעבר מודעה בתשלום, בחתימתן של שלוש אמהות-שכולות. צפירה יונתן (העולם הזה 1891), רעיה קולן ואביבה אילן כתבו: "אנו שכולות מלחמת יום-הכיפורים קוראות לאזרחי ישראל להרים את קולם למען החיים! וישתת אוורנו על ערכי השלום!"

שבעה ימים לפני כן פירסמו שני עיי-חוני הערב, "מכתב לבנות ישראל", ב' חתימתה של נעמי זורע, אם-שכולה מקי-בוץ מעגן-מיכאל, אשתו של האלוף במי-לואים מאיר זורע, מנהל מנהל-המקדמי-ישראל, וכיום ממלא מקומו של חיים לס-קוב כאומדוסמן של צה"ל, גרמה זעזוע לקוראי מכתבה הפומבי, כשניסתה להצ-דיק את כל המלחמות שכבר היו ואת אלה שהיא סבורה כי עוד תהיינה. לתת למלחמות ולקורבנותיהן הילה של קדושה מיסטית והיסטוריוזופית ולקבל את הדין של מלחמה, קורבנות, מלחמה, קור-בנות, לעולמי עד.

נעמי זורע איבדה בן במלחמת ששת-הימים ובן נוסף במלחמה האחרונה. גיבור, תבוסתן או רוצח. בשורותיה של נעמי זורע לחברותיה, "בנות יש-ראל": "...כשקראתי או שמעתי על נפיר-לת מסוקי קומנדו מצרי, מסוק אחר מסוק, היו תגובותי — א. כן ירבו. ב. הרי זה נורא. הלא גם להם יש אמהות וילדים. הרי אי-אפשר לקצור אנשים כשיבליים. ג. מוטב ותבכינה האמהות שלהם מאשר נבכה אנחנו..."

על תפקידה של האשה הישראלית יש לנעמי זורע, דיעה מגובשת: "...בנו תלוי לא במעט אם יהיה (הבן) גיבור, אם יהיה תבוסתן, או הגרוע מכל — רוצח חסר-חמים..." והיא מספרת על פגישה שלה עם חמש אמהות שבניהן נהרגו במלחמה: "...ישבנו שם חמש נשים עצובות וחז-קות. היה עצוב כל כך, ועם זאת היתה זו חוויה נפלאה. לפתע חשתי כאילו אנו, היושבות שם, הננו חמש אמהות קדומים מן המיתולוגיה אשר בתוקף כוחן הופכות לאלות..." ובסיום המכתב: "...הנני תקווה שנוכל להאזין כפליים מכוחנו זה על רעותינו הצעירות..."

אחת ההתמודדויות הרעיוניות והנפשיות שתתחוללנה ככל הנראה בתוך האומה הישראלית בעיקבות המלחמה הנוכחית תהיה ההתמודדות בין אמהות כנעמי זורע, נציגת האלילות, לבין נשים ואמהות בשר ודם, כצפירה, רעיה ואביבה.

מירי העולם הזה - כוח חדש

לחברים

המגויינים

חברים ואוהדים בשרות פעיי (סדיר, קבע, מילואים) מתבקשים להודיע למזכירות הארצית (בר-כוכבא 71, ת"א) את מיספרם האי-שי ומיספר הדואר הצבאי שלהם, לשמירת הקשר וזקבנות חרי-מר עז ריוני התנועה עז-נושאי המלחמה, השומר ו' הביטחון.

מישרד התנועה

מישרד התנועה יהיה פתוח מ' עתה, ברחוב בר-כוכבא 71, תל-אביב, טלפונים 283288/9. בשעות 17.00—09.00 בימים א'-ה', בשעות 13.00—09.00 ביום ו'.

חברים המשתחררים מ' הצבא, ומוכנים לפעילות הסי-ברתית ואחרת, מתבקשים להתקשר למזכירות להקמת הקשר איתם, ובינם לבין חברים אחרים במקור מות השונים.

צל"ש - צעירים

למען השלום

אנו מכינים פגישות להקמת אירגוני צל"ש בירושלים, ת"א, באר-שבט ומקומות אחרים. התי-קשר 283288/9 אל שרונה, לחי-אום הפגישות והאסיפות.

בבאר-שבט

פעילים בפועל ובכוח מוומנים להתניעצות ביום ה', שעה 20.30, אצל משה יהודאי, רחוב ביאליק 116 פינת דרך אילת, טל. 73417.

בקריית מוצקין

ביום ב' ה' 10.12.73, בשעה 20.30, יתקיים חוג בית אצל ראור-בן קריק, סימטא אורן 4, קריית-מוצקין.

בחולון

ביום ה', ה' 13.12.73, בשעה 20.30, יתקיים חוג בית אצל מש-פחת לחמן, רחוב שרת 15, חולון.

הזעקה שהחרידה את לב המדינה: אם שבנה נעדר נדחית על-ידי השוטרים

מישפחות למצבות. אנחנו מחכים ומחכים ואין שום דבר. הסתכלנו ברשימה של המצבות. ראינו שאנחנו לא מופיעים שם. אמרו לנו לחכות. אחרי כמה זמן בא אלינו איזה קצין ואמר לנו: „אין לכם מה לעשות פה, אתם יכולים ללכת הביתה.“ ככה, במילים האלה, כמו שאני אומר לך. רציתי להרוג אותו. באותו רגע. חשבתי שאני קם והורס את כל הטכס שהם עשו בשביל המתים. איזה מין דבר זה? אנשים באים בגלל שהזמינו אותם, ובסוף אין אפילו חתיכת דיקט לבכות עליה? „זה הרג אותי, הפרחים האלה. באנו לשים אותם על הקבר, והנה אין קבר!“

מי

סיקר?

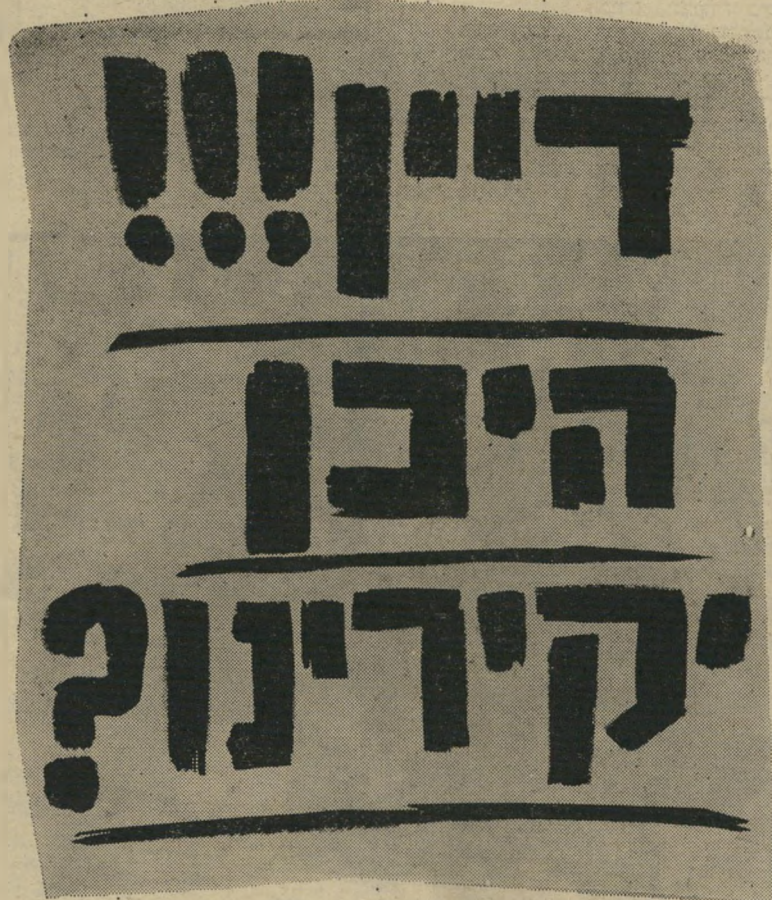
הי. לבנו לכנסת. היתה שם הפגנה של הורי נעדרים. אנחנו לא באנו להפגין איתם. לנו אמרו שהוא נהרג. באנו בשביל לצעוק על הביזיון שעשו לנו. שקראו לנו לקבר הוא לא היה.

המפגינים כבר היו בשטח של הכנסת, אבל לנו לא נתנו להיכנס. הסדרנים סגרו לנו את הכניסה. אני הצלחתי להיכנס אבל האחרים לא. המפגינים האחרים שהיו בסך נים, לא ידעו שאנחנו לא רצינו להפגין יחד איתם. הם ראו אותנו בחוץ, וחשבו שלנו יש את אותה הבעיה. אז הם התחילו לנסות להכניס אותנו.

התחילה מהומה. השמשות נשברו ור ארבעה אנשים נפצעו. אחי היה בין האנשים שנעצרו ושוחררו. אחרי כל ה מהומה הזאת, יצאו אלינו שר-הפנים וישעיהו ואלו אותנו: „מה אתם רוצים?“ „אמרנו שאנחנו רוצים לדבר עם גולדה. ישעיהו ענה לנו. שגולדה לא יכולה לדבר איתנו היום, והיא תדבר עם משלחת שלנו. מחר בשמונה בבוקר.“

ביום שישי, למחרת, באנו לשם, אבל הם לא קיבלו את המישלחת. גולדה אמרה, שאיש לא מוסמך לדבר בשמה, ואיש לא יקבע לה מה לעשות. והיא לא מוכנה לדבר איתנו. זאת אומרת שמישהו משניהם שייקר, או גולדה או ישעיהו.

„עכשיו אף אחד כבר לא מאמין.“ איש לא האמין. כאשר שמעו המפגינים כי ראש-הממשלה חזרה בה מן ההבטחה לקבל את משלחתם, אותה מסרה להם יום קודם-לכן באמצעות יושב-ראש הכנסת — איבדו כליל את עשתנותיהם. כמו נפרצו בהם סכרים שהיו חתומים עד אז. מייד הובא כוח של שוטרים ושוטרות לחסום במגינים, באלות (שלא הופעלו) ובתותחי מים, את האנשים שהעלו למדינתם קורבן שאין גדול ממנו.

לשמוע את זה, כי כל הזמן היתה לנו תיקוה בלב. לפחות ידענו מה קרה. לא אמרו לנו איך הוא נהרג. איפה הוא נהרג. שום דבר לא אמרו לנו. רק אברהם נהרג, ואף אחד לא יודע את מקום קבורתו. קיבלנו את זה.

התחלנו לשבת שבעה. אמרנו קדיש וכל הדברים שקשורים באבל. ביום שלישי לפני שבוע קיבלנו הומנה לטכס התייחדות עם החללים שמקום קבורתם לא נודע. יצאנו ביום חמישי לשם. כל המשפחה. „לא נסענו? סתם לבכות על איזה דיקט, שעליו רשום השם והמיספר האישי. זה גם כן משהו. העיקר שיש לבכות על איזה דבר. באנו לשם עם קרובים ושכני נים, המון פרחים, לשים על הקבר של אחי. בפתח חיכו חיילות שלקחו את ה

פוצץ. בסוף הוא אמר לי שאחי ברח. יום ימים קודם עברה שמועה בבית-שמש, ש אחי נהרג. שני שכנים שהיו באותה גיזי רה, אמרו את זה. אני ידעתי, אבל לא רציתי להגיד, עד שהדבר יבוא מקצין העיר. אחרי שהשבוני אמר שאחי היה בין אלה שהצליחו לברוח לפני שהאחרים נפלו בשבי, כבר לא ידעתי מה קורה איתי. מה להגיד בבית? מה לספר לאשתי? יש לו ילדה בת שש, מה להגיד לה? איך אפשר להשאיר אותנו ככה, בלי להגיד כלום? אני מבין לא ידעו בדיוק מה קורה, אבל תנסו לעשות משהו, רבונו של עולם! אל תשאירו אותנו ככה, כמו גלמים!

„זה רק התחלת הסיפור. אחרי כמה ימים, באו אלינו נציגים של קצין העיר, ואמרו לנו שאברהם נהרג. הית קשה

לשלושה. קבלן-בניין במיקצועו. איש חיל-הרגלים, ב-1961 זכה בצל"ש על אור מק-ליבו בפעולות-תגמול בתאופיק. שבור עיים לפני יום-הכיפורים יצא למילואים, לקו המעוזים.

משפחת עוראן בבית-שמש. ארבעה אחים ושתי אחיות. אבלים. האב שוכב על הריצפה. האם, חשה ברע. אברהם נעדר. מספר האח אלי: במלחמה הייתי במי-לואים בירושלים. מאחי לא שמענו מאז שפרצה המלחמה. קודם היה מצלצל כל יום, אבל כשפרצה המלחמה לא שמענו ממנו שום דבר. שבוע וחצי בערך, אחרי שהתחילה הפסקת-האש, באו אלינו הביתה נציגים של קצין-העיר והודיעו לנו שאחי נעדר. אני קיבלתי הודעה טלפונית מחד בית לחזור מייד.

התחלנו לחפש את אחי. בחיים שלי לא חשבתי שככה יכול להיות. לא הצלחתי להבין את מה שקרה, אפילו בזמן שהכל היה על אמת. הייתי נוסע כל יום מבית-שמש לאולם תחביב, שם היו מקרינים סרטים על שבויים שלנו. לא מצאתי אותו. „אף אחד לא בא אלינו. אף אחד לא אמר לנו שום דבר על אחי. היו המון רגעים שחשבתי שאני אהרוג את כולם. איך משאירים אותנו לבד במצב כזה?

חכו

רגע

הי. לבנו לקצין-העיר. הלכנו לגי-דוד שלו. הם בכלל לא שמו על זה. לא חשבו שכואב לנו, שאנחנו לא יודעים איפה הוא שלנו. הם לא חושבים על זה. בכל מקום שהלכנו היו חיילות מדברות עם החברים שלהם, ואומרות לנו רק רגע. אבל הרגעים האלה, הפכו לשעות ארוכות ושום דבר לא יצא מזה.

בגודל נסיון לדבר עם החברים שלו. אבל כולם, לא יודע, לא מכיר, הוא היה במעוז בתעלה. היו שם הרבה אנשים. אפילו חזרו משם שבויים. כשתזרו השבור יים רצינו לדבר איתם, אולי ראו את אבי רהם, בשביל זה היינו צריכים לקבל אי-שור מקצין-העיר. זה לא נגמר באישור מקצין-העיר. הוא לא רצה לקבל אותנו אליו. לא הצלחנו להיכנס אליו. אהה מבין מה אני אומר לך? אחי לא כאן, ואף אחד לא מוכן להגיד איפה הוא! אם הם לא מחפשים, לפחות אנחנו, אבל גם זה לא! הם לא מוכנים לראות אותנו! אז הלכנו בלי לשאול אותם.

דיברתי עם אחד השבויים. בהת-חלה לא רצה להגיד לי כלום. אמר שהם קיבלו הוראה, לא להגיד כלום. אפיי-לו למשפחות חסודרים. חשבתי שאני מתי-

אגרוף מונח
שוטרים בחצאי שהצטרף למפגין העבודה, נופו באגרופים כדי להמחיש את הכרזות בהפגנה שכווננו נגד משה דיין, נאמר:

האדמה שעברה על המדינה, על מציאת עוד ניסוח, שיטת במיקצת את הגיסוחים הקודמים, ושיטת על הניגודים.

הבדל

דור-משמעי

ב מרכז המאבק עמד "מיסמך גלילי", הפרק במצע המערך שנתקבל ערב מיל-חמת יום-הכיפורים. לפי דיווחים זרים, מיר לא מיסמך זה תפקיד מכריע בהחלטת אנוואר אל-סאדאת לפתוח במלחמה. כפי שהסי-ביר סאדאת עצמו לשגרירים הזרים, אחרי שפתח באש, שיכנע אותו מיסמך זה ש-ישראל החליטה סופית לספח את כל ה-שטחים ולהתנחל בהם.

את המיסמך הזה היה צורך להדיח, כדי לספק את דורשיה-שינוי. וכך התכנסו גדודי-לי הוגי-הדיעות של מיפלגת-העבודה — יהושע רבינוביץ, שימעון פרס וישראל גלילי — וניסחו מיסמך חדש.

אותו מקום, אותו קהל

שוטרים מפזרים את קהל המפגין נים מול בניין תיאטרון אוהל בפב-ההסתדרות. מרבית המפגינים אז נראו בין קהל המפגינים גם השבוע, בעת שקראו להדחת גולדה ודיין. אחד מהם הוא דני פתר, כיום מראשי ש"ח, הנראה בתמונה (משופם) במרכז.

הצגה שני

למחרת היום טענו הכל שניצחו: הני-צים והיונים, דורשי השינוי ומתנגדי ה-שינוי. אלה טענו שמיסמך גלילי בוטל, ואלה טענו שמיסמך גלילי נשאר שריר וקיים. כולם הסתמכו על אותו המיסמך. וכולם צדקו — כי המיסמך החדש נוסח כך ששום דבר לא הוכרע.

קובע המיסמך בעל 14 העקרונות: **●** ישראל תחתור להסכם שלום ש-יבטיח "גבולות בניהנה" מושג זה בא במקום המונח הקודם, "גבולות ביט-חון איסטרטגיים". הבדל הוא דרמטי-עי. אפשר לטעון שהמונח החדש הוא פחות קיצוני, מרמז על סיפוחים קטנים יר-תר. אפשר גם לטעון שאין כל הבדל, ושני המונחים אומרים את אותו הדבר. **●** "פשרה טריטוריאלית". זהו מושג שאינו אומר דבר. אפשר להתפשר ליד המיתלה, ליד אל-עריש או ליד רפיח.

היה זה כאילו מחזה מלפני 13 שנה הועלה על הבמה במהדורה מחודשת.

רק השחקנים הראשיים דאו נעדרו. דויד בן-גוריון שכב במיטתו, נאבק בכור-חותיו האחרונים על חייו. פינחס לבון מבלה את ימיו, חסר-אונים, בסנטוריום לקשישים בגדרה.

אבל מילבדם — היו שם כולם. המדיחים של אתמול, המורחים של אתמול, המפ-גינים של אתמול, ואפילו השוטרים של אתמול.

מוקד

המרי

ב חוץ רגשו הרוחות. מאות שוטרים גוייסו כדי להגן על ישיבת מרכז מיפלגת-העבודה — כאילו עמדו המוני ישראל לעלות עליו ולעשות בו שפטים. לכאורה, היה מקום לחשש כזה. הזעם הציבורי נגד גולדה ודיין הלך וגבר. אבל עם ישראל הוא עם סבלני. ההמור נים הסתפקו, בינתיים, בצפייה בטלוויזיה. ומול בניין תיאטרון אוהל בתל-אביב, שבו הועלתה ההצגה, התרכזו רק כמה וחמישים מפגינים.

רבים מהם היו שם גם לפני 13 שנה, כאשר באותו מקום נערכה ישיבת מרכז מפא"י, שזומנה כדי להדיח את לבון. היו שם צעירי מפא"י — אותם הצעירים שהתבגרו בינתיים. צעירי מקי דאו, ש-הפכו בינתיים לבוגרי ש"ח, ותיקי מקי, שהפכו ותיקי מוקד. חסידי העולם הזה, שהפכו לאנשי מרי. וכל האנשים ההגונים ממפא"י, שהתקבצו בשעתו סביב פינחס לבון והקימו את פלג מן היסוד, והמתקבי-צים כיום סביב לובה אליאב.

הם דרשו את סילוקו של דיין, את הד-לפת גולדה, את הענשת האחראים למחדל שעלה בדם.

בי-1961 הודח פינחס לבון, מפני שהת-קומם נגד קבוצת דיין-פרס והתגרה בבן-גוריון. בי-1973 הודח יעקוב-שימשון שפי-רא, מפני שהתקומם נגד דיין-גולדה-גלילי. כי במפא"י לא חשוב מהן הנסיבות. ומי צודק — אסור להתקומם נגד ההנהגה ה-

כשהיינו צעירים

בפברואר 1961 התנגשו המפגינים עם המישטרה שהגנה על מרכז מפא"י. בתמונה נראים שוטרים דוחפים את קהל המפגינים, השבוע עברה ההפגנה מול מרכז מיפלגת העבודה בשקט יחסי, אחרי שהמישטרה דאגה להתקין מחסומים לאורך כל הרחוב למקרה הצורך.

גם לפני יום-הכיפור אמרה הממשלה ש-היא מוכנה לפשרה. העובדה הקובעת היא שגם ערב פתיחת ועידת-השלום לא התי-ליט המערך מה בכוונתו לספח, ומה לא. הוא שכח שהבטיח, במשך כל השנים, שבבוא ועידת-שלום יתכנסו המיפלגה והי-

זעקה ברמקול

הסופר מתי מ קול, מנהל או המפגינים לעבר מנהיגי מיפלגת העבודה בעת נ

ממשלה כדי "לשרטט מפות". **●** "ישראל לא תחזור לקווי 4 ביוני 1967 שהיוו פיתוי לתוקפנות". גם זה אינו אומר דבר — כי גם תוכנית רוג'רס ותור-כיר יארינג, שדיברו על "שינויים בלתי-מהותיים" ו"הגבול הבינלאומי", לא דרשו חזרה לקווי ה-4 ביוני ב-1967. אשר לפיתוי — ההיסטוריה הוכיחה שגם קווי הפסקת-האש בתעלה היו פיתוי לתוקפנות. **●** "שנייה על אופייה היהודי של ה-מדינה" — בכך אין כל חדש. המיפלגה הבהירה תמיד שתחזיר למלך חוסיין את איזור שכם, שבו מרוכזים כ-600 אלף ערבים, כדי שלא יהיה במדינה מיעוט ערבי של 36%, כדרישת גח"ל.

● "במדינה הישראלית-פלסטינית ה-שכנה תוכל לבוא לכלל ביטוי הזהות ה-עצמאית של הערבים הפלסטיניים והירד-ניים... זוהי דוגמה קלאסית של בילבול-מות. הסעיף אמנם מזכיר בפעם הראשונה את המילה, "פלסטינים", שהיה עד כה טרף לחלוטין אצל גולדה מאיר (לא קיים, ומעולם לא היה קיים, עם פלסטיני-י-אורי אבנרי והמופתי המציאו את הפלס-טינים)". אבל חוץ מהכנסת המילה, לא השתנה דבר. הסעיף מתנגד בצורה מוחל-

„דיין לחרות“

קוראת אחת הכרזות שנישאו בהפגנה. כרזות אחרות שכוונו כלפי דיין קראו: „יטולק שריהביסחון העצמי!“ או „לואי ה'15 אמר, אחרי המבול י' דיין אומר: „אחרי המבול אני י' וכן „אם המערך לא ידח את דיין, ידח העם את המערך!“ בהפגנה השתתפו גם חיילים שבאו לחופשה.

אך בסופו של דבר, לא החלטותיהם של אילאב ובן-אהרון יקבעו את עתיד המפלגה, אלא הכרעתם של האישים הרמכזיים — מפינחס ספיר ויגאל אלון ועד אברהם עופר ויהושע רבינוביץ. אלה היו מוכנים, בסתר ליבם, שמישהו ידיח את גולדה — אבל הם דמו לעכברים באגדה, שהחליטו לתלות פעמון על צוואר החתול. איש מהם לא התנדב לבצע את המשימה.

— ולהצביע בינתיים בעד מרי או מוקד? — לאחר מכן הוכר משהו לבן-אהרון, ש' המזכ"ל קרא לחברי ההסתדרות להצביע בעד המערך — ואחרי הבחירות הסתלק הוא עצמו מן התפקיד. הרמז היה ברור: גם עכשיו קורא בן-אהרון להצביע בעד המערך, כדי להילחם בדיין וגולדה — כשהקול ישמש למעשה לחיזוק שילטונם של דיין וגולדה.

החיילים החוזרים

מן החזית, נטלו אף הם חלק בהפגנה. נוסף לצעירות הנראות בתמונה, השתתפו בהפגנה גם חיילים במדים וצעירים שזה עתה פשוטו את מדיהם. היו אלה אנשי המערך ותנועות השמאל שהתלכדו יחד במחנה „יוני“ שקראו לתת סיכוי לשלום.

טת להקמת מדינה פלסטינית עצמאית ונפרדת בגדה המערבית. הוא פשוט מדי ביק את המושג „פלסטינים“ למלכה הר ירדנית — כפי שעושה המלך חוסיין עצמו. בסעיף על ועידת-השלום, קובע הנוסח בפירוש שלא יהיה מקום לייצוג פלסטיני, מכיוון שמדובר רק על „ישראל ושכנו“ תיה“ ועל „יחסי ישראל ומדינות ערב“ (להבדיל מ„עמיר-ערב“ או „ארצות-ערב“, מושגים שיכלו לכלול את העם הפלסטיני.

● ייעשה להמשך וביצור ההתיישבות וההתנחלות... הפעם לא נאמר בפירוש „בשטחים המוחזקים“, כמו במסמך גלילי. אבל מכיוון שפינחס ספיר דרש „להכפיל את ההתיישבות“ ברמת-הגולן, וגולדה מאיר הסבירה למחרת היום שההתנחלות בשטחים תימשך ותקבע את גבולות ה' מדינה, ההבדל הוא במילים בלבד.

בסך הכל — אותה הגברת ואותה ה' אדרת, עם כמה תיקונים אופנתיים.

ה„יונים“ יכלו לטעון שלפחות השיגו כמה הישגים מילוליים. אולם

מיני מגינות על מחסומי המיטרה מול נוער הצעירים קראו קריאות בוז לעבר הנהגת מפלגת העם. עיקר הכרזות כווננו נגד דיין. בין שאר דיין — לך הביתה! חיילינו זה לא מונימיקר!

ה ב"אוהל"

מפלגתם בבניין האוהל. הישיבה עצמה הסתיימה אחרי זמן קצר, בעק' בות הסכס פשרה בין חלקי המפלגה השונים לשם הצלת שלימותה, בדיוק כמו לפני 13 שנה. המפגינים התפזרו יחד עם חברי המרכז.

ה מחזיק בידו רמ' מסע הקריאות של נכנסו לישיבת מרכז

למנהיגי המפלגה זה לא היה איכפת. להיפך. היונים הפכו לכליא-ברק, כדי להסח את מאבקם של שוחרי-השלום, שיכלו לנטוש בהמוניהם את המערך לולא יכלו להיאחז במאבק היונים. הדבר נתברר כבר במהלך ישיבת המרי' כז. במקום לדרוש את הדחת המנהיגים, התרכזו היונים במאבק על עניינים מיש' ניים כפתיחת רשימת המועמדים. במקום הישיבה הסוערת וההיסטורית, שבה „יוגד הכל“ ושכסיומה יוגד על כפות-המאזניים גורלם של גולדה-דיין גלילי, באה „סערה מבוקרת“ ומודרכת מ' ראש עלידי „14 העקרונות“ שנוסחו מראש.

בינתיים התכנסו באולם בני ברית בי תל-אביב היונים המושבעות. יצחק בן-אהרון ולובה אילאב הטיפו להם לקו ה' מסורתי: „להיאבק בפנים“ לחזק את ה' מפלגה, להצביע בעד המערך. אולם הפעם נשמעו גם קולות מרדניים. „אתה אומר שרק שליש ממועמדי המערך הם שוחרי-שלום“, קרא אחד הנוכחים לעומת אילאב, „אם כן, אם אצביע למערך, רק שליש הקול שלי ישרת את ענייני ה' שלום. אז מדוע לא להיאבק בתוך המערך

בזו! שריהתיקשורת שימעון פרס צועד בין מישמרות שומרים אל פתח האוהל, כשהוא מגיב בחיוך מאולץ נוכח קרי' הבוז שהוטחו נגדו בעת שהגיע לישיבת המרכז.

הקיבוץ שהקריב את קורבן הדמים

הגדול ביותר במלחמת יום הכיפורים

אלון

אלי

בנימין

יוסף

בדמעות המאיימות על קולו. בלחישה הוא מסיים: "יהי זכרו ברוך". את סיפור הקרב שלו מספר חבר מבור גר: "יחידת השריון אשר אלי השתייך אליה, ישבה בקוים בגולן עוד לפני יום הכיפורים. עם פרוץ המלחמה היתה היחידה בפעולה, ובמהלך הקרבות נפגעה קשה. אלי היה תחתון בטנק המ"ם. ביום השלישי למלחמה נפגע הטנק של אלי ושניים מאנשי צוותו נהרגו. אלי עבר לי טנק אחר, והמשיך את הלחימה. בפריצה לסוריה נפגע הטנק בפגיעה ישירה על ידי טיל. כל אנשי הצוות, ואלי בתוכם, נהרגו". לפני מותו שלח אלי מכתב להוריו. "מה נשמע ואיך אתם מרגישים? אתם בוודאי רואים שאני שולח מכתב כל יום ויום בשביל שלא תדאגו. כתבו לי מה ב"קשר לאברהם. להתראות. אלי". עוד באותו יום נפל. שבוע ימים לפני יום הולדתו העשרים. האנשים הולכים ומאבדים את כוחם. מימחטות מוצאות מן הכיסים. ראשים משתוחכים. הטכס כולו ניראה כאילו לקוח מעולם הרפאים. המקום כור לו נראה כמו שבת-דרוחות. איש אינו אומר

קודו בעמדות. ויצא בטנק שלו לחלץ את האנשים מן הטנק הבודד. כאשר יצא אחר כך לצפון הצומת, היה כל השטח מלא במאות חיילי חי"ר מצריים. הוא החל להילחם. הדיווח האחרון ממנו היה — כי הוא יורה בהם מכל הכלים. אחרי שעתיים של לחימה נדם קולו. הוא נפגע ונפל לי תוך הצריח. הגדוד שלו המשיך את ה"מלחמה במשך שבוע הבלימה, ואחר-כך היה בין הכוחות הראשונים שצולחו את התעלה מערבה". מישור קם וקורא בקול חנוק. דמעות חונקות את המילים המבקשות לצאת. אט אט הוא לוחש, וקולו מתגבר והולך: "איך היה מגרש כל הייבוש של מצריה? רע מלב כל אחד מאיתנו, עם ההומור שלו, עם שימחת החיים. איך היינו יושבים יחד בלילות, עם תום האימונים ב"צבא ומעלים בזכרוננו את הבית האהוב, את רעינו ורעותינו...". כמה מאושר הייתי כשהתברר לי, ש"צפויים לי תשעה חודשים בצבא יחד אי"ת. היה אמיץ. ללא חת. גם אמר לכל מדריך את אשר חשב עליו. במרפיו שלל מעצמו את תואר החניך המצטיין. ב"יודעין. בהכרה מלאה. לא יחס לכך שחי

בית השיטה. נובמבר 73. שעת צהריים. עשרות אנשים הולכים לי"חדרהאוקל. בני כל הגילים. ישובים סביב השולחנות. שקט. דממת-אלוהים. איש אינו פוצה פה. איש אינו אומר דבר. בין היושבים, אחדים שלבושם שחור. אבי לים. הכל מרכינים ראשיהם אל מול ה"אחד-עשר מלוחמי קיבוץ בית-השיטה לא שבו מן הקרב. בית-השיטה הוא אחד מארבעה הקיבוצים הגדולים בארץ. הוא מונה מעל ל-1000 נפש ויושב בפיתחו המורח של עמק חרוד. היו אלה תלמידי גימנסיה הרצליה בתל-אביב וחבריהם מבתי-ספר אחרים, שיצאו למרוד באורח חייהם הועיר-בור"גני של הוריהם והקימו את הקיבוץ ב"אוקטובר 1928. ראשוני המגשימים יצאו לחדרה וחיו בה כפלוגת-עבודה במשך שנתיים. הכיסופים העזים, העלייה מגר"מניה, הולנד, פולין, עיראק וסוריה, וכן חוגים נוספים מתנועת מחנות העולים ב"ארץ ומעל לכל הציפייה להתיישבות, הביאו לרכישת אדמות שאטה ולעליית הקבוצה עליהן. אוקטובר 73. אנשי בית-השיטה נמצאים

שני ימים

ובר. רק יושבים ומקשיבים. מעלים את תמונות התללים וקולות האנחה קירעים כל לב. המקלה מתחילה לשר. ברקע נגינת פסנתר. קולות גבוהים ונמוכים מתערבבים יחד. כאילו ליוו את המת ל"שערי ג'עדן. הקול הגבוה מקפיד כל לב.

בות. ואני, אני ידעתי תמיד מי היה זה טוב מכולם. השקט. הנחשון הנצחי. אלון, רצת ראשון גם ביום הכיפורים. נכון?"

לפיד אש שני: אלי

אלי, מתי תתבגר?" קורא אחיו את התוכחות שהטיף לו השכם ו"הערב. בשקט-בשקט הוא מדבר אל אחיו: "אהבתי אצלו את העליות הטבעית שלו. גם אם תפס לפעמים עצבים או הרים קול. היתה לו מין אמונה בטוב ובאני שים, וחוסר יכולת לשמור טינה למישהו, אפילו אם הרגינו אותו כהוגן ונפגע בו. התמימות הזאת לא איפשרה לי לכעוס עליו באמת, כי ידעתי שכונותיו טובות. אפילו כשלא הסכמתי עם התנהגותו. "מי יודע אם לא הישתנה בשבוע זה" אחרון לחייו. כאשר ניצב ביום-הכיפורים הנורא בטנק, יחד עם עוד קומץ צעירים כמוהו, מול השיטפון הסורי ברמת-הגור"ן. כאשר יחידתו סובלת אבידות קשות והמוות נראה כה פשוט וקרוב. "יתכן שבר ימים אלה בהם נילחם איבד כמה מתכור נותני היקר והיה לאדם אחר, אך ב"י עיני רוחי תמיד אכזר אותו כפי שהי" כרתני תמיד — תמים, טוב-לב, עליו ואופטימי ויחד עם זאת רגישות לזולת — מין תערובת של תכונות אותן אהבתי." הוא רצה לגמור את מילתיו ולצבוע את המילים האחרונות. והוא נאבק בהן,

לפיד אש שלישי: בנימין

בנימין 35. יליד פולין. מאביו התייתם בגיל צעיר ממלחמת העולם-השניה. חי חיי נודד-מלחמה, וחדשים ארוכים ללא בית. ליקט שאריות מזון. ניסה להתחמם ליד מדורות אש. בן 14 עלה לארץ. לאחר שנה וחצי התייתם אף מאימו. המ"ם ש"ך בנודדים. לאחר שנה הצטרף לגרעין גלעזר. שנתיים לאחר מכן עבר לבית-השיטה עם אשתו, הדס. היה מלגול על עצמו: "בכל מקום בו בעטו ביהודים — שם הייתי אני". החברים מספרים: "אתה שהיית אחד מאיתנו, אך יחד עם זאת גם שונה וא"ח — נושא איתך את עברך, וזכרונותיך, מישקעך. אתה החליטה המקשרת אותנו הרחק מעבר לגורלנו במלחמה זאת. עם מותך אני חי מחדש את המחזוריות שב"גורל היהודי. זה שהיה בך הלוחאי שיהא בנו באלו הימים". בנימין ("צ'ופה") גויס במוצאי יום-הכיפורים. עם יחידת נגמ"שים ברמת-הגולן סייע לטנקים, הביא תחמושת, וחילץ פצור עים. תוך 3 ימים נהרפו הסורים בניגורת זו עד לקו הסגול. ביום הרביעי הגיעה היחידה אל מוצב קדמי של צה"ל, שאנ"שיו החזיקו מעמד כל הימים. מאחרי הי"שיטפון של הכוחות הסוריים. לקראת הי"ערב התארגנו לחנינו לילה במוצב ליד כביש קונייטרה, ומייד ניתן עליהם מטר של פגזי קטיושות. הנגמ"ש של צ'ופה נפגע בפגיעה ישירה במיכל-הדלק ועלה באש. כל הנימצאים בנגמ"ש נהרגו. פרט לנהג שהצליח להיחלץ.

לפיד אש רביעי: יוסף

יהודה יום קרב בפאיד. בערב זונן. לאחר כשני קילומטר לחנינו-לי

בחלקים שונים של הארץ. חלקם מחוץ לגבולות המדינה. כולם מחכים לצרתי קריאה, מיד אחרי שמיעת מהדורת הח"דשות המספרת על פרוץ הקרבות. המשך מתרוקן מגבריו. רק אלה שמפאת גילם לא גויסו נשארו לשמור על המשק — הם, ונשות הלוחמים. 230 לוחמים מבני המשק מתגייסים. הימים הראשונים לקר"בות עוברים בחרדה. איש אינו יודע מה ילד יום המחרת. מחכים לחיילים. לשמוע מהם דבר, לקבל פריסת-שלום.

עשר אבוקות אש*, עשר תמונות. עשר רה סיפורים של חיים ושל מוות. אלמנות. יתומים, הורים שכולים, בני-כיתה אבי לים, חברות הפזיות ראש, מורים מעלים זכרונות, זקנים מהרהרים זמנדים ראש. הכורת עלה על בני המשק ויכול לעשר רה מהם. אם היה המוות מכה במדינה כולה באותו שיעור בו הלם בבית-השיר טה, היה מיספר חללי מלחמת יום-הכיפורים מגיע ל-30 אלף.

לפיד אש ראשון: אלון

האבוקה בוערת. המקלה לוחשת שיר. מספרים על אלון: קורות חייו: נולד בבית-השיטה. בן זקונים. חניב הכל. ב"הגיעו לגיל בר-מיצוה, הוא מראין את הוריו על עברו. בכיתה י"ב הוא מרכז את חברת הילדים. בעבודה בחר בענף הכות"נה כליעודו. עבודת-הגמר שלו בשמינית היתה פירוק והרכבה של תוף של קטפת כותנה. עבר את מידקי הטיס. היה שנה שלמה בקורס. כשהסתיים עבדו קורסי הטיס, עבר לשריון. זמן קצר לפני סיום קורס קצינים שבר את רגלו. למרות הי"גבס הצליח לגמור את הקורס ולסיימו כראוי. ירד לקווי המעוזים. יחסים טובים בינו לבין החיילים. "אלון, אלון גדוע שלג", לוחש המספר. אין בוכים, נושכים שפתיים. טומנים את הראש בידיים. מספרים את סיפור-הקרב שלו: "יום-הכיפורים מצא את אלון כשהוא משרת בפלוגת-טנקים בקו השני. בניגורת המר"כזית מול התעלה. ב"1.30 אחר הצהריים הגיע דיווח מהמעוזים כי תוקפים אותם, והפלוגה יצאה לכיוון איסמיעליה. כש"הגיע לעמדות, ראה בצומת טנק ישראלי בוער. השאיר את הטנקים שהיו תחת פיי

* החייל האחד-עשר מבני המשק שלא חזר מן המלחמה, הוא עדיין בחזקת נע"דר.

ה"יתח יום קרב בפאיד. בערב זונן. לאחר כשני קילומטר לחנינו-לי

מיכה

לה. הדרגים לא הגיעו. למחרת הימיתנו עד הצהריים. לפתע בקע בקשר קולו של "ברן" השואל את המגיד: "האם אייל נמצא אצלך?" ישבתי על הצריה ושמעתי מספר חברים. הנחתי את המפה וניתי גשתי בהרגשה קשה לטנק המגיד. הי חברים צעקו: "אייל חביא חבילות, אבא שלך נמצא כאן!" מיד הופיע ג'יפ ולקח אותי. אמר "ברן": "יוסי נהרג ורן אחיו פצוע." יוסי הרי זה יוסף. את יוסף אהבתי. לא אהב שקראו לו יוסי. יוסף, אח אהב ודואג מלא חוכמה, עיניים נוצצות משגעות. שעות רבות בלינו יחד בתור מורת. יוסים הדוקים נוצרו בינינו. שית חות ארוכות ונהדרות. יוסף היה פוצח בשירה ואני מצטרף אליו. היינו ממקדים מבט. והאורגן היה מתחזק, והתופים היו מתחזקים, והיתה הרמוניה, והיו דמעות. והיה לב אחד. כל-כך חם, כל כך נהדר. כל-כך אושר לרגע, כל-כך שמח וכל-כך עצוב. זה היה טירוף... העצמה ההצעה, הצלילים, ההרמוניה... יוסף...

בן עשרים ותשע. נולד בבית-השיטה. בנם של נחום ותיקוה שריג. בן עשר החל ללמוד גגינה על פסנתר. בערבי חורף סוערים היה הולך במסעיו לצריף הגגינה הבודד והעזוב. נפש סוערת. תמיד ליווה קשרי אהבה. נותן. מנגן. מעבד. שר. כותב. עובד בחרושת מתכת. אוהב את הציבור בשימחתו. שירים על מוות. שירים על יופי. שירי רים על אהבות: מותי בא לי פתח. כאחד האדם ידעתי כי קרב,

המגיד מספר: "את מיכה הכרתי רק בשם ובפרצוף. המ"פ שלו אהב אותו. תמיד הזכירו אותו בכינוס קצינים. מה בחורים שנותנים את הטון בחברה." לפידאש בוער. חברים מספרים על מיכה. איך עבד שלושה ימים במוסך על משאית. לפני שהקבוצה שלו יצאה לטיול, אפילו שידע שהוא לא יסע עליה. מספרים על הימים הראשונים שלו בצבא. בתחילה היה קשה. אחר-כך התחיל להסתדר. תמונה של מיכה. שיער שחור. משקפיים. צחוק בריא. אהב לאכול. פירק כל מיני חלקים. מיכה. לפידאש בוער.

חבר מספר על מיכה בצבא: "ביום ראשון למלחמה בחזית הדרומית. בערך בעשר בלילה, עוד היינו בקו השני. אני הייתי בקו הקידמי יותר וחטפנו פגיעה. כל הצוות יצא בעצמו מן הטנק והתחלנו לרוץ אחורה לעבר הטנקים שלנו. טיפסתי על הטנק מאחור ונתתי לו מכה על הראש. היתחבנו כמו משוגעים. עוד זרי סיפר לי אחר כך שהם חטפו פגיעה בטנק. היה מפקד טנק טוב. כל דבר שהיה נוגע בו — היה מסתדר מעצמו. היה חדש בפלוגה. קצת שקט בהתחלה, אבל אהבנו אותו. לפעמים היינו מקלקלים בכוונה את הפנסים הקטנים של הטנק. רק בשביל לראות איך הוא מתקן אותם. הוא היה אשף התיקונים."

מספרים כיצד נהרג: "הגודל היה בן קווים, מול תעלת-סואץ. ניכנס מיד ל-קרב. מכתאש חזקה ביותר. רק חמישה טנקים נשארו שלמים, אבל חוגגר והמ

נופלים

ושבע חייתי. בתום, בעו ובתיארת. בכחול ובירוק, ובטעם המיסטוריון וחדש של חיפה. מותי בא לי פתח ואני זוכר, אם ברעם האש, או בין קירות הפח הזועקים, או שמא בלבן-לבן הדומם לבסוף. עכשיו אני איני זוכר.

אמו לוחשת. בשקט אלוהי. מזכירה את שם בנה. לוחשת בוכיה. לוחשת ובוכה. "כרבים אחריהם התהיתי גם אני על יוסף שידע כה הרבה על מוסיקה קלאסית וחי אותה בעמקות. כיצד זה הוא משקיע מאי מצים וזמן בתזמורת. האם אין זה ביו-בון עצמו לדעת? "עודני שומעת את קולו ורואה את עיניו העצובות, אמא אין לך מושג איי זה חוריה משכרת זו להרקיד ולשמה מאות אנשים קרובים וזרים לי ולחיות באותו זמן כל-כך בודד ועצוב. ועוד דבר, דעי לך שמעולם לא ניגנתי אפילו פעמיים יצירה באותו האופן... וגדם." יוסף עבר את כל התופת שבגולן תוך החלפת שלושה טנקים שנפגעו. ביום רביעי אחרי-הצהריים נפגע ונהרג עלידי טנק אויב בלחימה לכיבוש רכס המוצב בים. וכאלו גיבא את מותו: לעת זיקנה אחיה באפורים ופני חברי אינם, ומכרי — שמות באבן. כשיברו לבלי שאת האבנים האלה, אז אבוא בקהלם, אסגר חומותי דממה.

לפידאש חמישי: מיכה

הורים וכולם שלום! דאגותיכם לשוא. הכל בסדר בינתיים. אני בריא ושלם ומרגיש בסדר. מתגעגע מאוד חביתה. בתקווה בקרב. שלכם מיכה. הורים שלום! אני רשע אני יודע. אבל לא תמיד אפשר לשלוש מיכתב, וגם לא תמיד אני זוכר לכתוב את התאריך. הגלויה הקור דמת היתה מה-10. הכל בסדר ואני עדיין מרגיש טוב. להתראות מיכה. המיכתבים האחרונים. מיכה. ליד גדות. אח קטן ואמיץ. רוכב על סוס. יורד עם תלת-אסון במדרגות הכית. חוש טכני מעולה. שנתיים בקנדה. מגדל חיות. ידי הנהב.

גרשוני

אג. בית-ספר לטיס. עמד בכל המיכתבים העיוניים. נכשל במעשי. התלכטיות עם השחרור. לא ידע אם לצאת מן הקיבוץ. תקופת נסיון. נמשך לפדס. מצא שוב את מקומו. ממייסדי הדיסקוטק בקיבוץ. מדרוך בבית-הספר. לא יכול להשתחרר מן הטיסה. ביקש להוציא רשיון אורחי. בקשתו אושרה. עמד לצאת מהמשק אחרי החגים. לא זכה. מספרים על הקרב. המשימה: לפרוץ את הקווי המצרים שממזרח לתעלה. לי הגיע לתעלת-סואץ מצפון לאגם המר הי גדול. ולאפשר הקמת ראש-גשר לכיבוש הגדה-המערבית של תעלת-סואץ. עם חששי כה יוצאים לקרב. פריצה אל גדות האגם המר. מגיעים לצומת. טיל "שמל" בצריח הטנק של גרשוני. כל שלושת אנשי הצוות נהרגו. הנהג נעדר.

בימים האחרונים כתב גרשוני: "להור רים שלומות! זה שבוע שאנו יושבים אל מול בני-דודינו. קצת רבנו אבל בדרך כלל היינו שקטים. גם הם די עדינים. אנחנו מרגישים טוב, חושבים המון על הבית ואני חושב שאתם, סך הכל, סובלים יותר ממני. ועד שניפגש מסור ד"ש ל-קרן, צפריה ולשאר ששואלים עלי, וידידי האחרים. שלכם גרשוני."

לפידאש שביעי: משה

משה, קצין תותחנים, הצטרף ל-פלוגת שיריון. לחם בגיזרה הצפון-בית באזור קנטרה. מול הארמייה השנייה. יום חמישי. משה בטנק המ"פ. הפלוגה יתחת אש מצרית כבדה. חלק מאנשיה נפגעים. משה מדווח כי 2 מפקדים נפגעים. שלושה טנקים שנשארו כשירים נעים לאחור. הפצצה עלידי מיגים. הטנקים עולים באש. רוב האנשים שהיו בהם נפגעים. מהטנק של משה נחלץ רק הנהג. הטנק השרוף נשאר בשטח ההפקר.

נולד ב-46. בן להורים שהגיעו ארצה בספינת מעפילים. ארבע שנים חי במיש-גבעים. נישא לשלומית. חזר לבית-השיטה ונבנה בית משותף. אוהב טבע. מת-רשם וער. מתמודד עם אתגרים ומוצא סיפוק.

"המצלמה תפשה בלורית בניפופה, קלטת זיוו של מצח נגה קמרונו וכמו ציוותה לרשום לעד את פני הנער טרם יעלמו בצהר שיריונו..."

"כמה שמחנו כשהחליטו שלומית ומשה לבנות פה את ביתם. כמה טוב היה לי חוריו. צעדי התאקלמות ראשונים. והנה אותה קריאה בהולה. והוא מתייצב עם חבריו כמו בימים עברו." מתוך המיכתבים ששלח למשפחתו עזר לה תמונת חיי בני דורו: השירות בצבא. מילחמת ששת-הימים. מילואים במלחמת-ההתשה בסיני. חוויות של משק-ספר מופ-גז. רק במלחמת יום-כיפור לא הספיק לכתוב. יצא, זמאו לא נתקבל ממנו דבר.

לפידאש שמיני: יחיאל

יחיאל נולד באפריל 1948. שלושה שבועות לפני הקמת המדינה ושבוע אחד לפני כיבושן של טבריה וחפה ו- לפני שיחרור הכביש המוליך מבית-השיטה לבית-החולים בעפולה. בורעין, כיס משק יורעאל, ישבו פורעים ערביים. אשר צלפו ללא-הרף על כל מכונית שעברה בכביש. אפשר היה לגסוע רק במכונית משוריית בפני כדורים, ומכונית כאלה היו רק בידי המיטרה שמישכנה היה במקום שכיום הוא כלא שאטה.

מספרת אמו: "בביל-שבת החלו סימני לידה. פנינו למיטרה. כדי לקבל משוריין שיעביר אותי לבית-החולים. התשובה הייתה, כי רק למחרת בבוקר ייצא המשוריין לדרך. אז ההחלט להכין הכל בבית. כדי לקבל כאן את התינוק. ואמנם יחיאל נולד בבית-החולים, בשעת בוקר, שעתיים לפני שהמשוריין אמור היה לצאת לדרך. קראנו לו יחיאל, על שם אחי הצעיר, אשר נפל בגשר-הזיוו בליל פיצוץ הגשר רים, והוא בן שמונה-עשרה שנים. יחיאל בני — נולד במלחמה, ובמלחמה בא עליו המוות, כשהוא נותן נפשו על ה-מדינה. שגילה כגילו." המלחמה תפסה אותו באנגליה. כאשר הבין משידורי הרדיו, שחשפם זאת אמנם

(המגיד רומנוס 24)

משה

יחיאל

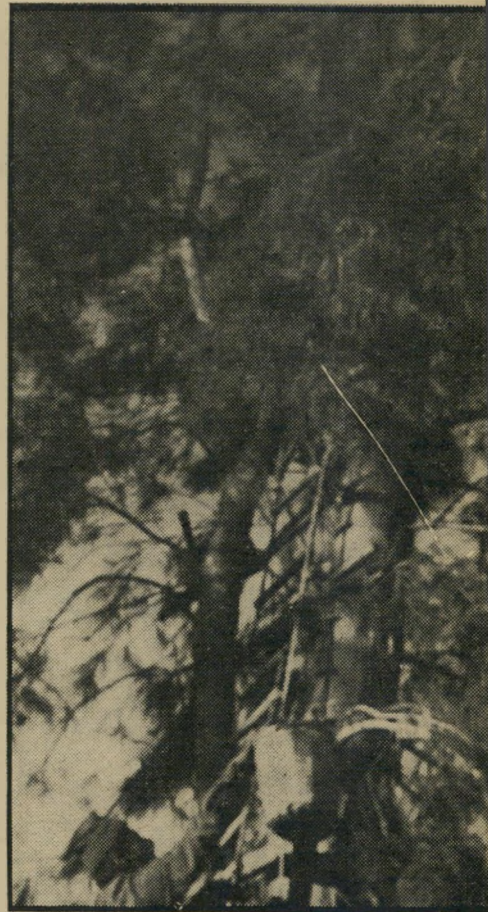
יחי

נמרוד

ב כל סרטי־מלחמה אמריקאי העוסק בלוחמת־ג'ונגלים מופיע תמיד חייל יפאני רע ומכוער, המסתתר בצמרת עץ גבוה. משם הוא צופה או צולף על הב-

מוות

קפה בסל

תלשל בחבל ממדומי עץ הקופים, משמש כצינור אספקה שוטף ל"קוף" היושב במשך שעות רבות במדומי העץ. זהו הקשר שלו עם חבריו הנמצאים על הקרקע.

חורים האמריקאים הטובים. שאינם יודים עים בעצם מה הם עושים בסבך הג'ונגל. סופו של היפאני ברור מראש בכל סרט כזה. הוא נורה וצונח ארצה בפוזה תי־אטרלית.

בימים אלה של הפסקת־האש בגדה היר מערבית של הסואץ אני רואה את עצמי בדמותו של אותו תצפיתן יפאני, אלא ש־כמובן אינני מכוער ורע כמותו. גם אין לי שום דבר נגד הבחורים הטובים ההם ש־הולכים שם בין סיבכי הג'ונגל. בסד־הכל אני רק מקווה שאצליח. אחרי כל מיש־מרת שאני מסיים על העץ הגבוה, שם אני יושב בתור "קוף", לרדת באיטיות ובשלום בסולם־החבלים הארוך ולא "לצלול עם דופק אפס", כפי שאומרים כאן חברי ה־חיילים.

אנו מחפירים כאן במחציתו האחת של

קוף בצמרת

עמדת התצפית בין צמרות הדקלים ועצי האורן ממערב לתעלת־סואץ, משם צופים "קופים" לעבר עמדות המצרים. מלבד הצל וכיסא הנוח שניתן להתקין בעמדת תצפית מעין זו, ררי גובהה — כעש־

ריס מטר, מאפשר גם שדה־ראיה רחב לעבר הכוחות המצריים הנמצאים במרחק של כמה עשרות מטרים בלבד. הצללית הנר־אית בין העצים היא ה"קוף". אל העמדה מוליכים שני סולמות, וה"קוף" יכול לקשור עצמו בובל, השומר על ביטחונו בגובה העץ.

בין עצי המאנוגו

סולם חבלים

מוליד אל מדומי עמדת התצפית שבצמרת העץ. הסולם הוא שלל מצרי. המצרים השתמשו בסולמות חבלים כאלה מייד אחרי שצלחו את התעלה, טיפסו בעזרתם אל סוללת העפר שבגדה המזרחית.

בוסתן עצי מאנוגו סבוכים, כשבמרחק 70—80 מטר מאיתנו, במחציתו השניה של אותו בוסתן טרופי מוצל ומשיב־נפש, מחור פרים חיילים מצריים. מיקלעינור־מיקלעיהם מוצבים זה מול זה בעמדות, בין העצים, כשטווח־הראות מצטמצם למרחק של עשרה מטרים לכל היותר. החיילים המצריים ה־יושבים מולנו הם יחידת־חלוץ קידמית. המוצב במיתחם מבוצר מאחרי הבוסתן. בין עצי המאנוגו הירוקים מתנשאים עש־רות דקלים גבוהים וברושים זקופים. על אחד מעצים אלה, המתנשא לגובה של כ־20 מטר, נקבעה עמדת־תצפית. קשרנו ל־

עץ סולם־חבלים ארוך, אחרי שמצאנו ב־צמרתו מקום מרווח דיו להציב שם כיסא נוח. מאז אנחנו מטפסים כקופים לצמרת וצופים על פני שטח רחב ידיים, כשעמדות הצבא המצרי מונחות לנו על כף היד. מדי כמה ימים אנחנו בוחרים בעץ טרי ורענן יותר, שישמש לנו כמיגדל־צופים.

לפני מיספר ימים נפגע אחד ה"קופים" שלנו. למזלו הוא יצא מהעניין בפציעה קלה בלבד. אבל מאז אנחנו עירניים שבע־תים. אי־אפשר לסמוך על המצרים שיכבדו את הפסקת־האש. כמו שהוכח כבר כמה פעמים בשבועות האחרונים. בעיקר

בות אותו מאורע רשם אחד החיילים מור־דעת־אזהרה על לוח קרטון. אותה הצמדנו אל עץ התצפית שלנו. וזה לשונה:

קוף יקר,

אל תהיה עירני. תן לי שאנס. אשחך ולידיך יתגעגעו מאד.

מידידך, צלף מצרי.

קפה חם

על העץ

שחר. ערפד סמיד מכסה את השטח. הראות היא אפס. יושב בצמרת העץ, ממתיך להתפורות ערפילי השחר ושובר את הראש איך הסתדר האדם הקדמון, אבי־אבות־אבותי, עם כל הגזעים, הענפים, והי־עלים האלה. רמת־חיים מאד עלובה היתה לו, מוכרחים להודות.

כאשר נושבת רוח עזה נע העץ ומת־נדנד מצד אל צד. זה הזמן להתרווח. להבחין כיצד בגזרות מרוחקות מכאן מת־ליפסם חיילים ישראלים ומצריים קופ־סאות סיגריות, מתקיים ומנות־קרב. צריך לגנון קצת את החיים. משוחהים איתם ב־עליצות כאילו היו החברים הטובים ביותר בעולם. אבל עם ערב, שוב יחליף טירטור המיקלעים את קולות הדו־שיח החברי.

החיים בכפרי המשולש מתנהלים כמקור דם, אך רק מעל לפני השטח. בתייהקה, מקומותהבילוי המסורתיים של גברי הי כפרים, כימעט ריקים מאדם. אפילו הישי שים מבין חובשיכיסאותיהם נזמעתו. הי צעירים יותר, כמו איברהים אלינשה ומחמוד ג'אבר, מבולבלים והמומים מכדי לחדש את אורחחיהם הקודם. אינם יכו לים, גם אינם רוצים. המילחמה האחרונה חרתה בפניהם חריצים עמוקים. עם דלת הערב הם מתקבצים בקבוצות קטנות, מת כנסים בחדרונים נידחים לאסיפות סגור רות. אז תוכל לשמוע שם את "למה זה קרה?" ואת ה"איך?" המנסים היום בחי לל הרחוב הישראלי כולו, ללא מענה. היתה זו אחת מאסיפות אלו.

פתח ג'מאל מוראד, 28, חקלאי, נשוי ואב לשלושה, ואמר: "החיילים הערביים לחמו הפעם באומץ. במילחמת יוני 67 הם נשברו כבר אחרי שעות מעטות. פשוט ברחו משדההקרב. אולי הם לא חשבו לצאת לקרב, אלא רק לערוך תימרוני ראווה. כשצה"ל פתח בהסתערותהבוק שלו, מהאוויר, וכשהחיילים הערביים היו צריכים להשיב מילחמה — הם בחרו להסתלק. אבל הפעם, במילחמה הזאת, הם היו בטוחים שיש להם סיבה מוצדקת לצאת למילחמה: להחזיר את השטחים שאבדו להם במילחמת ששת הימים."

הפלסטינים דפיקים. רק סיים את דבריו, המשיך אחריו איברהים אלינשה, 21, רוק, סטודנט למדעי החברה: "יאסר ערפאת שינה את דעתו על ישראל בעיק בות המילחמה האחרונה. הוא יודע שאין אפשרות לנצח אותה והוא מוכן עכשיו לדוברים עם ישראל. ערפאת אומר היום: בשיטחה של פלסטין צריכה להתקיים מדינה פלסטינית ריבונית שתקיים יח" סים מדיניים ומיסחריים עם ישראל. לא, אני לא חושב שיש סכנה שהמדינה הפלסטינית הזאת תתחבר עם ירדן נגד ישראל השכנה. זוכרים איזה הפגנות השתוללו ברחובות עיר הגדה לפני מילחמת ששת הימים? כיבוש הגדה עליידי הצבא הישראלי ריכך קצת את המרי נגד חוסיון. כי בכך נוצר איויב משותף. אבל העיקר הוא שההנהגה הישראלית תיקח בחשבון את האנשים, בני הארץ הזאת, שסבלו יותר מכולם במלחמות האלה, את הפלסטינים עצמם... הם הדפוקים האמיתיים פה..."

בתנועתיריד רחבה שיטע את דבריו עבד אל-רחמן אל-זור, חקלאי, נשוי פלוס שבי עה. "אחרי מילחמת ששת-הימים נולדה פתי אום אגדת היהודי, היהודי העליון. ניצח חוזהבוק של הישראלים גרם מצד אחד לתיסכול ברחוב הערבי, ומצד שני לשחי צנות אצל ישראלים רבים."

לא זכננו וגמרנו. "והנה, המילחמה האחרונה ניפצה לרסיסים את משמעותו של הביטוי הבווי הזה. הלוחמים המצריים — וכמחם הסוריים — לא נשברו הפעם. הם נשאר זקופיקומה במצבים הכי קשים. הם חילצו פצועים תחת אש האוייב והמי שיכו להמטיר אש תחת הפגזה כבדה. הצרה היא שבתוך ממשלת ישראל וב- פיקוד הצבאי מנצחים תמיד אלה שצוער קים. "זכננו וגמרנו!" המילחמה האחרונה הוכיחה שאי-אפשר להנחית מכה אחת ניצחת על הערבים ובוה לשבור אותם. אני אומר: מעגלהדמים יסגור עלינו, אם במאבק הפנימי הישראלי ימשיכו לנצח אלה שדורשים מכה ועוד מכה, עד שה ערבים ייכנעו."

חייאדם — הפקר. הוסיף אחריו עלי (השם המלא שמור במערכת), 26, פועל-בניין, נשוי פלוס שלושה ורביעי בדרך: "שלוש-אמת צריך להתבטא בשויר יון של זכויות וחובות בין ערבים ויהודים. אבל זה הרי לא קיים במדינה! רוב המישרות הממשלתיות סגורות בפנינו. הנה דוגמה קטנה, אבל אקטואלית מאוד, אצלנו בכפר אין אפילו מיקלט אחד... אנחנו חשופים להפגזות. חייאדם הם הפי קר כאן בזמן מילחמה..."

לדברים אלה התייחס גם אחד פרהוד, 25, נשוי פלוס שלושה, פלח: "אני אורח ישראל. אמנם לא שווהזכויות. אבל אני מעוניין בקיומה של המדינה. לדעתי, מי היגי שני הצדדים הם האחראים למדיניות של שימושכוח על חשבון העם הפלסטי. הם אלה שסיחררו אותנו בסיסמאות סתומות שמטרתן להצדיק את ההרג. אני רוצה שהעולם יידע: אנחנו, ערביי ישרא אל, קוראים למנהיגי ישראל ומצריים — הפסיקו את ההרג!"

ומתחילה להתחפר בשטח-ההפקר. מיד מוכי רז מצביכוננות ואנחנו ממתינים לחוות במה שנקרא אצלנו "הפגנת דיונגוף".

שיטת

הכרזות

הפגנת דיונגוף היא המצאה גאור "ה"נית. פעם, כשניסו המצרים לקבוע עובדות בשטח, באורח-הדדדד, היו פות חים לעברם באש. ברוב המקרים היתה מתפתחת מזה תקרית-אש. כדי למנוע חי לפי-אש מיותרים לשני הצדדים, אילתרו החברה' מיספר כרזות גדולות כתובות ב ערבית, בהן מוסבר למצרים בשפה פשוטה ומובנת לכל נפש, כי הם נכנסו בטעות ל שטח ההפקר ואילו-זאת הם מתבקשים לפי

היושב בעמדת-מיקלע בתוך בוסתן עצי המאנגו הטרופיים, כשלאורו קסדה ולגופו אפודת-מגן, והוא דורך להשיב אש לאוייב שבין עצי המאנגו. העץ משמאל משמש כתחליף ללוח-מודעות, עליו מודבקים פקודות השיגרה של היחידה, והשקיס אמורים לשמש הגנה מרסיסים.

תמונת המחר

השתתקה האש. ה"קוף" סיים את משמרתו וירד מהעץ. ישבנו ושתינו קפה. לקראת צהריים דיווחו שוב על תנועות חשודות בשטח. המפקד ביקש מת, המת מצא טוב מאוד בשטח, לעלות שוב אל העץ ולהחליף את ה"קוף" היושב שם. הוא עלה מייד. המתח פג בהדרגה. בצהריים הכנו ל"קוף" שלנו מספר סנדביצים וקפה והתכוננו להניחם בסל, כדי שיעלה אותם למעלה. אותו רגע פילח את האוויר צרור יריות ארוך. כנראה ממיקלע כבד. מיד אחר-כך פתחו המצרים באש לאורך כל הקו.

צור

קטלני

מכיוון צמרת העץ החלו נושרים עלים. אינסטינקטיבית העפנו מבט לאותו כי ווו. ח. ניסה להתרומם ממשכו, אך לא הצליח. הוא התמוטט, נפל ונשאר תלוי על אחד מענפי העץ בדרך נפילתו לארץ. השכנו באש. למען האמת לא ברור עד היום מהיכן נורה הצרור הקטלני, החובש, עולה-חדש מקנה, מילמל באנגלית, "או, אלזהים" ורץ לעבר העץ. הוא התכוון לעלות למעלה בסולם החבלים שעה ש צרורות הכדורים המשיכו לשטוף את הי מוצב שלנו.

מפקד בכיר שהיה בסיור בסביבה הגיע אלינו. הוא אסר לטפס אל העץ. אמר כי יעשה זאת בעצמו. בינתיים כבר היה זחלים חילוף בדרך אלינו. הורדנו מיספר פגזי-עשן. האש נפסקה. ח. היה העינים והפנו לעבר צמרת העץ. ח. היה מוטל שם ללא תנועה על אחד הענפים. המפקד טיפס על הסולם וחילץ אותו. כאשר הורידו אותו למטה קבע החובש כי ח. מת.

מחרת הופיעה ידיעה קצרה בעתונות: "חייל לה"ל נהרג אומלל בחילופי אש עם המצרים ממערב לתעלת-סואץ."

הקשר האפריקאי בין תצפית לתצפית בבוסתן המנגו, אפשר גם להתפרקד על גבי כורסה מצרית נוחה וללגום מתוך בקבוק היין המתוק שמספקת הרבנות הצבאית לכבוד שבת. לוליא האש הנפתחת בגיורה מדי פעם, ולוליא הנפגעים מקרב אנשי היחידה, ניתן היה להאמין שזהו מסע נופש.

נותו ולחזור לשיטחם-הם. את הכרזות הי אלה, המחברות ללוחות עץ, מניפים אל מול החיילים המצרים ומתפללים שהם יוד עים לקרוא. הכרזות האלה מוכירות לנו כרזות של הפגזות ברחוב דיונגוף, ומכאן השם.

המצרים כבר למדו לדעת. אפילו אם אינם יודעים לקרוא. כי הכרזות מונפות במשך חצי שעה. אם הם לא מבינים מה שכתוב בהן, יפתחו לעברם באש.

אני צופה ב"הפגנה" שקט מתוח שריר באזור. חולפות עשרים דקות ואז מתרר ממים החיילים המצריים ומתחילים לחזור לעמדותיהם. כשהם מפנים את עיניהם

כשהערפל כבד במיוחד אני מחמיץ את אחד המחזות המשעשעים ביותר: התעמ לות הבוקר של חיילי המוצב המצרי. שר רות-שורות של חיילים תקועים במקומם, כשממולם מפקדים המתאמצים, לשווא, ל- שתפם בתרגילי-הספורט שהם מדגימים ב פניהם. הם מתנהגים ממש כאילו היו חיילי מילואים של צה"ל. אנחנו יכולים אפילו לעזור למפקדים שלהם ולתת קצב ל- תרגילי ההתעמלות שהחיילים אינם רוצים לבצע.

את שעות לפני-הצהריים מנצלים החייל לים המצריים להתבצרות ולשיפור עמדות. יש להם שם במוצב כלי-נשק משוכללים, אך שיטת ההתבצרות המצרית מזכירה את ימי הפרעונים. אין להם שום ציוד מיכאני. הכל נעשה בעבודת ידיים. הם חופרים באית-חפירה, ממלאים שקי-חול ונעזרים בסוסים ובחמורים. יש משהו מזור במחזה הזה של סוסים וחמורים כחושים ומוזירעב, החולפים עמוסים ליד הטנקים השבעים, השמנים.

חיילים מצריים אחדים מנסים לעבוד ב גופיות. לפתע הם רצים לעמדותיהם ולובי שים במהירות את מדיהם המנומרים. לא, אין זה מצב כוננות ואין הם עומדים לחר דש את המילחמה. בסך הכל הגיע איזה קצין בכיר שלהם לביקורת בשטח. הוא מחזיק בידו מפה, ושני מלוויים מצביעים עלינו ומראים לו אותנו כשהם מלוויים את דבריהם בתנועות-ידיים.

תרמוס ובו קפה חם מוכנס אל סל הנצי רים. מושכים בחבל הקשור לסל ומעלים אותו למעלה. קפה חם זה מה שלא היה לאבותינו הקיפים כשהתגוררו כמונו עכ- שיו, בצמרות.

אלרגיה

לבזוקה

הזכר מגלים עמדת-תצפית מצרית. הם מסתכלים עלינו, ואנחנו עליהם. אחד מהם נושא קלשניקוב והשני בזוקה רפי. גיי ומישקפת-שדה. הבזוקה מעבירה בי הרגשת אי-נוחות. מכל כלי-הנשק אני אלרגי ביותר לנשק זה, אולי מפני שי

שניים מחברי הטובים מצאו את מותם מה רקטות שלו. אני מנסה להצטמצם בפניתי ולהסוות את עצמי. בהחלט לא נעים להר גיש כקוף שהנה עומדים לצוד אותו.

לעזאזל, ברגעים כאלה אני תמיד נזכר באותה תמונה קולנועית של היפאני הנושר מהעץ. אינסטינקטיבית אני בודק את חבל הבלימה מסביבי. לשיפור ההרגשה אני שולף מכיסי את תמונת אשתי ושתי בנור תי. תמונה צבעונית חדה. אין ספק, היא מעודדת.

בגיורה הסמוכה מתבצעת "נגיסה" מצ רית. מספר "קופים" מדווחים על כך. מתי לקה של חיילים מצריים יוצאת מעמדותיה

על האסון. אין שום הסברים מהם. אנחנו גובים עדויות בעצמנו. הם רק אומרים: עשינו מה שיכולנו. לא מפרשים כלום. "רבי-חובל של הנמל, מייק רגאל," טור ען ויקטור קקון, "צריך היה לגרור את אנט ולהכניס אותה מייד לתיקונים. סוכן האונייה, דויד רביב, היה צריך לתת תורר אה להכניס את האונייה פנימה. מדוע המשפחות עצמן היו צריכות לחפש אחרי הגוויות? אנחנו בעצמנו העמסנו את ה" גוויות על אלונקות!"

"לא היה להם אומץ!" הודה פקד שלמה תורג'מן, ממישרת נמלי-אשדוד: "החיפוש לאורך החוף ועל שובר-הגלים בוצעו בעיקר בימים האחרונים ולא מייד אחרי הטביעה. לא הודענו על האסון ל- משפחות האנשים. כשסגן מנהל חברת גל"ים, יוסף קרייה, הודיע לנו על האסון,

אסונות

הים האכזר

והאנשים האדישים

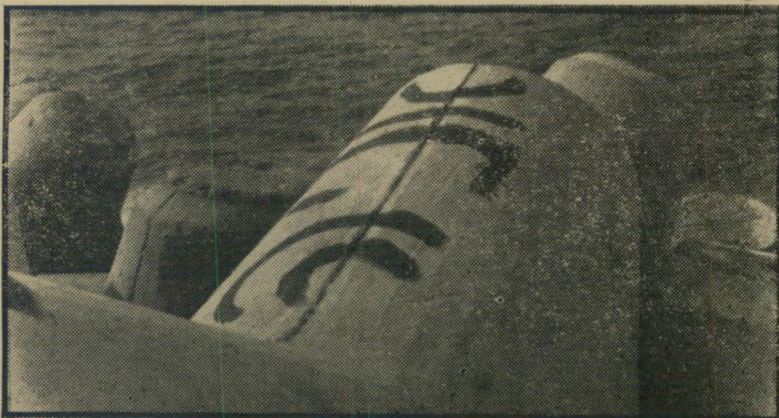
ב-23 בנובמבר, בעיצומה של סערה עזה, התנפצה האונייה היוונית אנט, בת 4000 טון, אל שובר-הגלים של נמל אש-דוד, 200 מטר מהכניסה אליו. תוך דקות מעטות נבקע דופן הברזל של האונייה לשניים. האונייה, שהיתה ריקה ממטען, החלה לצלול למעמקים, כשהיא מותירה אחריה סחף של בני-אדם על פני הגלים המתרוממים. רק מעטים מתוך 24 הימאים והעובדים הצליחו להיאחזו בשארית כוחו-תיהם בסלעי שובר-הגלים — ונותרו ב-חיים.

חלק מהגוויות נמצאו אחר-כך מפורזות לאורך החוף שבין אשדוד לפלמחים. גוויה אחת נמצאה ליד מיתקן חברת החשמל, בקרבת הנמל, על-ידי אחד מעובדי החבר-רה. על גורלם של 8 ימאים, מהם 3 ישרא-לים — עמרם בן-דיין, יוסי רווח ואלי קקון — לא נודע דבר. גוויותיהם נסחפו כנראה בזרמי הים.

רק ימים אחדים אחרי האסון תחלו חיפושים רציניים אחרי הנעדרים, וזאת רק אחרי שמשפחותיהם התארגנו והפיצו כרוזים ברחובות אשדוד, ויבנה, בכרוזים דרשו להתחיל בחיפושים אחר יקיריהם. אלי קקון, אחד הנעדרים, הגיע ארצה ממארוק בגיל 3 שנים. לפני שנתיים הת-ייתם מאביו, 8 אחיו ואחיותיו מפורזים ברחבי הארץ. הוא למד פחחות מטוסים ובצבא שירת כפחח למטוסי חיל-האוויר. לפני שנה וחצי השתחרר אלי מצה"ל והת-חיל לעבוד כמסגר בבתי הזיקוק באשדוד. חיפושים אחרי 5 ימים, במילח-מת יומי-הכיפורים גוייס אליהו ועסק שוב בפחחות מטוסים. משוחרר משירות המי-לואים, באמצע נובמבר, התקבל לעבודה אצל ג'ורג' שביט, מנהל החברה לתיקוני

ימאי נעדר קקון
המנוע נדס —

הטטרפורים אליהם התנפצה האונייה "אנט"
— הים געש

אמרנו לו לדווח על כך למישפחות. אבל לא היה לו האומץ לעשות את זה." הוסיף תורג'מן: "חמור מאד שרבי-החור-בל של האונייה העמיד אותה במרחק מייל ימי אחד בלבד משובר-הגלים. הוא היה צריך לבקש אישור מהנמל להיכנס פנימה. סוכן-האונייה לא ידע בכלל שמנוע האו-נייה היה מקולקל."

סיפר הניצול היווני מנוליס פטליקס, רווק בן 29: "אני לא יודע למה לא הורידו את סירות-ההצלה מייד, עוד בתי-חילת הסערה. יכול להיות שהקפטן ניסה להתרחק ללב ים, בצורות שונות. כשהת-קרבה האונייה לשובר-הגלים, היה כבר מאוחר. האלחוט בכלל לא פעל. קצין הקשר לא היה יכול לקבל דיווחים על מזג-האוויר. לא תיארונו לעצמנו מה צפוי לנו. ההתנגשות עם סלעי השובר העיפה אותנו באוויר. מי שהיה לו מזל והתיישב על סלעי הטטרפורים שלאורך השומר — ניצל. רוב הצוות הועף כחזרה למים הגור-עים וזרמי הים סחפו אותם במערבולת נוראה שחיסלה אותם תוך דקות מעטות. אני המום. עלי להפסיק כאן. בחיים שלי לא אחזור יותר לים."

• במקום בו התנגשה האונייה בשובר-הגלים, נכתבה המילה "אונייה".

ספוט טוטו

12x21

בהגרלה 46/73

פרס ראשון

500,000*

(כולל העברה)

יתר הפרסים מוגדלים

היום, המועד האחרון
למסירת טפסי הלוטו.

* כפוף לעירעורים.

הזכיה בפרס הראשון לכל
טופס מוגבלת ל-250,000 ל"י.

**עשה לך מנהג קבוע -
מלא טוטו כל שבוע!**

24 שעות צלום!

בעזרת פלש למצלמה או למסרטה.
* מבחר פלשים גדול.
* מקרני שקופיות, מקרני סרטים במבחר עשיר.
* הגדלת גלויות (9/13) 40 אגו-רות.
צלומי פספורט בן-רגע!

פוטו-ברנד

חיפה, רחוב החלונן 31

**חיי אישות
חפשיים
ללא
דאגה!**
עם ההמצאה
השוויוצרת
המשוכללת

בקשי עלון הסברה חינם
אודות שיטת C.D. אינדיקטור
הבדוקה והמקובלת כיום
בעולם כולו

C.D. אינדיקטור (ישראל) בע"מ
ת.ד. 26300 ת"א

שם: _____

כתובת: _____

למדו קצרנות

עברית ו/או אנגלית

במהירות ובהצלחה

באולפן גרג (בריקמא). הרשמה:
תל"אכ"ב: גורדון 5, טל. 236209.
חיפה: "במעלה", שמריהו לוי 30.
קורס חדש נפתח ב-28.10.73.

העולם הזה, שבועון החלשות הישראלי.
המערך והפנימיות: תל"אכ"ב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134.
תאריך: 136 • מען מפרקי: עולמפרס • חדפוס חזרתי בע"מ.
ת"א, רח' בן-אביגדור • הפצה: גדי בע"מ • גלויות: צינוקובליה
כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המריל: העולם הזה בע"מ.

למישרד הפנים כדי לברר מדוע אין לו זכות בחירה. לתדהמתו קיבל מכתב המודיע לו כי אין לו כלל אזרחות ישראלית. ברי זילי, שנולד בארץ, שירת בי צה"ל, נסע פעמיים לחו"ל עם דרכון ישראלי, משמש עתה ככתב הצבאי של הארץ במקומו של זאב שיף שיצא לחופשה. לאחר התדהמה הוא החליט לפי גות למישרד הפנים ולבקש שי יודיעו לו איזה אזרחות הם מוכנים לתת לו.

דובר המערך יורם פרי כמעט ואיבד את מקום עבודתו. היה זה כאשר ראשיה ממסלה גולדה מאיר גילתה כי אר-הדי לובה אליאב מתכנסים במועדון יחיד. חקירה נמרצת העלתה כי המועדון השייך ל-מיפלגת העבודה, ניתן להם עלידי דובר המערך. גולדה הוזעמת תבעה ממזכ"ל המיפי לגה אהרון ירדן להדיח את הדובר.

השחקן חיים טופול גויס במלחמה כקצין-קישור מטעם דובר צה"ל לעתונאים זרים בגדה המערבית של תע-לת-סואץ. את בסיסו קבע טר-פול בשדה-התעופה פאיד, של-חוף האגם המר. יום אחד ראו את טופול יוצא מחדרו כש-מגבת בידו. "לאן אתה הולך?" נשאל טופול. "להיתקלח", הי-תה התשובה. אחר-כך נכנס טר-פול למסוק, שהטיס אותו צפ-נה לרפידיים, לשם יצא כדי להיתקלח.

רופא השיניים התל-אבי-בי ד"ר עזר עמור, שירת במלחמה בפאיד ביחידת פינוי פצועים. כאשר מסרו לו כי חיילים מצאו באזור מרפאת שיניים שהשאירו אחריהם ת-מצרים במנוסתם, יצא עמודי לאתרה. תוך חיפוש אחר המר-פאה הבחין בכחם ירוק בלב המדבר. התקרב למקום וראה כי זו אינה אלא רשת הסוואה. במקום מרפאת שיניים הוא מצא שם בסיס טילים מוסווה שטרם היתגלה עד אז.

ביום שלישי לפני שב-ור עיים ביקר האלוף אריק שרון בת"א והסב עם ידידים לארוחת צהריים במינולת ג'ק. בשולחן סמוך לו ישב אותה שעה ח-משורר חיים חפר, שהיה מ-ראשי מותחי הביקורת על אריק, עוד בתקופת המלחמה. השניים לא החליפו דברים בי-ניהם. ליד חפר, ישב אותה שעה האמרגן מרקו תורג'מן, שנפטר כעבור יומיים. כאשר קם מרקו ממקומו והתקרב ל-שולחנו של האלוף, הכין לו הצייר משה ינאי מתנחה, הציג אותו בפני האלוף שרון במילים: "הנה, וזה האמרגן של חיים חפר". כל הנוכחים פרצו בצחוק. רק אז הוצג מרקו בפני האלוף כמי שהיה הרס"ר הראשון של גייסות השריון. אמר אריק: "או, כליך הרבה פעמים וציגו אותנו האחד בפני השני וסוף-סוף מגלים לי מי אתה".

אשתו של זמר הפופ מיק ג'אגר שייסד את להקת האבנים המתגלגלות, אינה הולכת לפי חוקי האופנה. כאשר כל העולם הלך במקסי, היא הלכה במיני; כשכולן לבשו מיני, היא מכנסיים. המל-תחה שלה משגעת את כל לונדון והיא התחילה את החורף כאשר הופיעה לבושה בחולצת שיפון שקופה וחצאית מידר.

ביאנקה ג'אגר

גרמו הטכנאים, שהשתתפו רק אחרי האיום המפורש.

האיש הגדום ביותר בי-ארץ היה השבוע העיתונאי אמנון ברזילי, שגילה כי שמו אינו מופיע בפינקס הבר-חרים לכנסת, למרות שהצביע בבחירות להסתדרות. הוא פנה

פירוש חדש למונת קר-בות שין בשין (שיריון בשירי-נתן השבוע שריהסעד מר-כאל חזני: "מערכת הבחיר-רות תעמוד בסימן שין בשין: שלום מול שטחים".

אשתו של הפרשן הצבאי האלוף במילואים חיים חר-צ'וב, חברת מליאת רשות ה-שידור אורה הרצוג, התי-לונגה בישיבת מליאת רשות ה-שידור על התזונה ששררה בי-אולפן המאולתר שפעל בזמן המלחמה כאשר עובדי האולפן סירבו לגקות את המקום, ש-התמלא בליכלוך. היא גם סיפ-רה לנוכחים כי במהלך אחת משיחות הפרשנות של בעלה, הוא קם ממקומו ורצה לעזוב את האולפן בגלל הרעש ש-

אלימלך רימלז: "זה קרה גם לרוטשילד. כאשר אמרו לו שלא חתם על צ'יק, אמר מה יש? בלי חתימה שלי אתם לא סומכים על צ'יק מרוטשילד?".

מילחמת יום-הכיפורים הרסה לא רק את תדמיתו של שריהביטחון משה דיין. היא הרסה לו גם עסק טוב. ערב המלחמה ניהל משה דיין משא-ומתן עם חברת טלוויזיה זרה בדבר הענקת ראיון מצולם בי-יתו שבצהלה. כידוע, דורש דיין תמורת הזכות לצלם ול-ראיין אותו תשלום במזומן ו-במטבע-חוק. גם הפעם עמד דיין על תנאי זה. אלא שהפעם הוא העלה את המחיר. אם קודם לכן הסתפק בתשלום צנועים יותר, הרי עתה העלה את המ-חיר עד ל-50 אלף לירות. באה המלחמה ושרבה את כל העסק, ודיין יצא קרח מכאן ומכאן.

הירידה בפופולריות של משה דיין באה לידי ביטוי גם אצל חיילי צה"ל. בשבוע ש-עבר למשל ירד השר יחד עם צלמי הטלוויזיה הישראלית ל-גירות איסמעיליה. לפני שה-צלמים החלו לצלם, ניגשו מל-ווי של שריהביטחון לחיילים שהיו באזור, ביקשו מהם ל-התסרב לדיין כדי שהוא יראה בצילום מוקף בחיילים. לתדה-מת המלווים, השיבו החיילים כי אם יותר להם לזוז מהמקום, הם יתרחקו מהשר ולא יתקרבו אליו.

למרות שגויס לצה"ל בי-תחילת המלחמה, מצא מועמד גח"ל לראשות עיריית תל-אביב אלוף (מיל.) שלמה ("ציפי") לחץ זמן להסתובב ברחובות תל-אביב בזמן האפלה. צ'יף-התרגו על אותם אזרחים שהש-אירו את האורות דלוקים למ-רות תסנות האפלה, טילפן ל-אחראים על הנושא במישרד הביטחון, מסר להם כי הוא רואה אורות בתל-אביב וביקש מהם לדאוג שיכבו אותם.

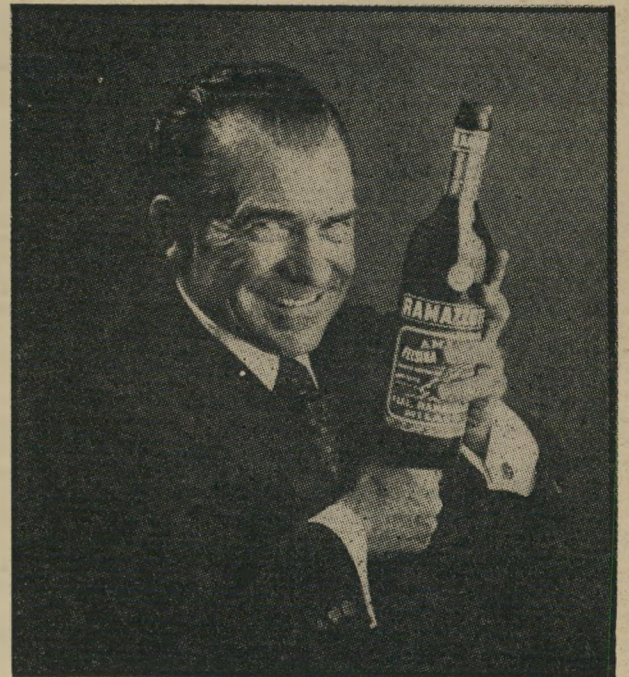
על פגישתו המרגשת האחרונה עם דויד בן-גור-יין סיפר סגן ראש-הממשלה יגאל אלון בדרך ללווייה. בן-גוריון כבר שכב בבית-החולים, ולא יכול לדבר. מכיוון ששטף-דם במוחו שיתק את התאים השולטים על הדיבור, כל החצי הימני של גופו היה משותק. יגאל לחץ את ידו השמאלית, ובן-גוריון החזיר לו לחיצה חזקה. "כמו של כחור בן 18". יגאל שם את ידו השנייה על ידו של בן-גוריון, וכך נשארו השניים עשר דקות, בלי אומר ודברים.

כמה זמן לפני כן, כי-ששכב יגאל אלון בבית-החר-לים, ביקר אותו בן-גוריון. יג-אל ניצל את ההזדמנות כדי לנ-סות לשכנעו להסכים שייקראו את מידרשת-הנגב על שמו, אך בן-גוריון השיב בתוקף רב: "רק אחרי שאמות!" יגאל תביע את התיקוה שעד אז יע-בור עוד הרבה זמן, אך בן-גוריון אמר, בלי היסוס: "לא תצטרכו לחכות הרבה. אני כבר זקן".

במסוק, בדרך להלווייה, התקבצו יחד משה דיין, יג-אל אלון, חיים בר-לב, כמה שרים אחרים וראשי ס-י עות הכנסת. התלוצץ ח"כ גר-עון האוזנר: "אם המסוק הזה יפול, תהיה שימחה כללית בשורה השנייה של כל המיפ-לגות".

באותה טיסה חג המסוק זמן רב מעל לשדה-בוקר, כדי לנחות בדיוק בשעה היעודה. שלישי של משה דיין ניגש אל הצוות, ושאל מדוע אין נוחתים. השיב לו אחד: "תגיד לבוס שלך שאין לו מה לדאוג. לא נישאר באוויר".

לפני ההלווייה סיפר מאיר וייסגל שד"ר נחום גורדמן שלח צ'יק גדול למיד-רשת שדה-בוקר, אך שכח לה-ח תום עליו. השיב על כך ח"כ

ריצ'ארד מ. דינסון

שימש במשך שנים רבות ככפילו של נשיא ארצות-הברית ריצ'ארד ניקסון. מתלונן על זמנים קשים: "זה נורא! אף אחד כבר לא מעריך את ניקסון ואנשים מתנפלים עלי בדוחב ומטיחים בי כינויי גנאי". כדי להימלט מחצרות, יצא דינסון לאישליה, שם הוא מופיע כדוגמן פירסומת של חברה לייצור יינות.

יגאל קם צחוק, צחוק, אבל...

- מילחמת שין בשין: שרון בשרינו.
- הלך מאיתנו סבא של יריב, ממשיך יריב של סבתא.
- גזון: ממרחב שלם למרחב של מה.
- הדרך לכנסת עוברת בק"מ ה-101.
- חזקה באירופה: oil ואבו!

(המשך מעמוד 19)

לראשונה לכוונת המילים של התפילה "אל מלא רחמים" בימים רעים חוברת התפילה. בימי מסעיה צלב, לזכר אלה ש מסרו נפשם על קידוש השם ולא באו אל קבר ישראל. תמיד אהב אביו בנימין תפילת זה. ואחר מות אביו כתב: "אל מלא רחמים, במעלות קדושים, כוזהר הרקיע מזהירים. שוב העברית! "אל מלא רחמים" הדתי במנגינתו ובצביונותו, שקול כנגד כל אמירה שהיא!"

הבנינה והעברית, ועתה גם התוכן וה- כוונה. "המצא מנוחה נכונה..." "וינוח בשלום על משכבו" אמא.

לפיד אש עשירי: נמרוד

נמרוד נהגים, שאחרי האש הזאת, המכה הזאת, קצת היסטוריה להכנס שוב לזחל"ם ולנסוע שוב לשם, אבל גימרי רוד המשיך והמשיך. ובערב כשהיו שם חברים מפלוגה אחרת, הוא עוד נכנס ל- חלץ פצועים, ובלילה צריך היה שני מת- נדבים שויבילו כמה מהפצועים קשה אל מסוק. אז נמרוד אומר לי: "בוא גימרי סע" נסענו בזלדה, האמת, שבמשך כל השלב הזה אני דאגתי לו מאד, כי הוא היה קצת יותר מדי חופשי. כל אחד חשש, הטמין קצת את הראש, נכנס עמוק ב-

מלחמה, רץ לשדה-התעופה. היכה שם בעזרתו הראשון שיצא אל הארץ הגיע ללוד. הספיק לתפוס את היחידה שלו בבסיס. תוך דקות הפך להיות חייל. במסוס ג'מבו 7.10.73. כותב יחיאל: "אתמול בצהריים שמעתי על המיל- חמה שלנו ומאז אני כמשוגע. אתמול נסעתי לשרה ולא היו טיסות. היום יושבתי כל היום בשדה, עד שה- לחתי להמריא."

אני נוסע ישר לחטיבה. ולא יודע למה לקוות. מצד אחד אני מקווה שזה כבר ניגמר. מצד שני לא אסלח לעצמי לעור לם על שניתפסתי בלונדון בצורה שכזאת. מה שברור, שכרגע אני דואג מאוד. פשוט איני יודע כלום וזה הכי גרוע. והדאגה העיקרית היא כמובן עיויון. אם אני ללוד ואשמע ששם המלחמה נמשכת, אסע ישר לשם. זו הרגשה נוראה לדעת שאתה בלונדון והבית מופגז בצורה כזאת. והיה גם רגע חששתי מיותר מזה. "את המכונית שלי השארתי בלונדון לחבר שעובד בשגרירות, בתקווה שיעלית למכונית אותה. זה הכל להפעם. שלכם יחיאל."

הדמעות יורדות ללא מעצור. שוב אין מסוגלים להחזיק ולעצור ברגשות. יחיאל. סיפוריה של מדינת ישראל. הסמל לחיים היפים ולמוות הבא כחטף. ללא שלום אחרון. בלי לומר מאום. נשים מח- זיקות בידי בעליהן. חברות נשענות על

תחפלא על שכליך הרבה אנשים מתקשים להבין. הצרה איתך, שאתה נמנה על ה- "אבים הבודדים" ואינך מרבה לשותף לאחורנה את הקרובים לך בבע- יות המעיקות עליך ב- אמת. צפויה לך ה- שבע פעילות הקשורה בעבודת-כפיים. מעשהו של אדם יקר לך יכאיב לך למרות שלא התכוון לך. תצטרכי לעודד את בן זוגך בפעילות. שב- סופו של דבר תביא אושר לשניכם גם יחד.

העננה הגדולה שעלתה והוסרה מעליך,
עדיין מאפשרת לך לזוז במלוא החופשיות הרצויה לבני מזל עק- רב אופייניים. על כן דע לקחת את הכל ב- שקט, בשלווה יחסית וללא חיפזון. זהו שבוע של תכנון ושל זיכרון, שבוע של ביצוע עבודת- חוץ ולא של עבודת- יפקדו את ביתך.

ידידים
אלה ימשיאו את ברצונך להגשים תוכ- נותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הפוך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהיר לא להי- תפס במקום בלתי-מת- איס. אם יש לך התחיי- בות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה- מותר, וסלק את כל ה- חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

החורף קרוב
אלה ימשיאו את ברצונך להגשים תוכ- נותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הפוך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהיר לא להי- תפס במקום בלתי-מת- איס. אם יש לך התחיי- בות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה- מותר, וסלק את כל ה- חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

החורף קרוב
אלה ימשיאו את ברצונך להגשים תוכ- נותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הפוך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהיר לא להי- תפס במקום בלתי-מת- איס. אם יש לך התחיי- בות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה- מותר, וסלק את כל ה- חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

החורף קרוב
אלה ימשיאו את ברצונך להגשים תוכ- נותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הפוך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהיר לא להי- תפס במקום בלתי-מת- איס. אם יש לך התחיי- בות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה- מותר, וסלק את כל ה- חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

החורף קרוב
אלה ימשיאו את ברצונך להגשים תוכ- נותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הפוך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהיר לא להי- תפס במקום בלתי-מת- איס. אם יש לך התחיי- בות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה- מותר, וסלק את כל ה- חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

החורף קרוב
אלה ימשיאו את ברצונך להגשים תוכ- נותיך. בשבוע הבא עלול להיות מאוחר מדי. בת קשת: קשר עם אדם בעל קומה גבוהה הפוך בהדרגה לחיוני עבורך. הזהיר לא להי- תפס במקום בלתי-מת- איס. אם יש לך התחיי- בות כספיות — שמור על שלא יעברו את ה- מותר, וסלק את כל ה- חובות אשר יש לך עד סוף השבוע.

בכוח האנרגיה מוטב לזוז קדימה תוך-כדי הפעלת כל השרירים, כל הזמן. זוהי תקופה בה מוטב לחשוב, היר- בה, לפני כל צעד. ואומנם, אם כן תעשה ולא תירע מן המס- קנות המפתיעות ש- תסיק — תגיע רחוק. השבוע — אין סיכויים להעלות-שכר או להכנסה גדולה יותר. צפה לחופשה מפתיעה בימים הקרובים.

טלה
21 בחודש - 20 באפריל

שור
21 באפריל - 20 במאי

טלת של אומץ-לב. עד כמה שתוכל, הת- רחץ מאלימות והתרחק בצד העיוני של החיים. בת-שור — אהבה גדולה — ומכ- איבה — תתחיל בסוף שבוע זה להאיר את דרכך. זהו תחילת האושר.

המצב מעורפל ביותר;
אל תמשיך לגשש ב- אפלה — אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח, גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. בת תאור- מים — הזנחת לאחרונה את נושא ה- פעתך. את ודאי אינך יודעת, שהופעתך החיצונית היא כרטיס-הביקור שלך. באם את יפה — נצלי זאת היטב!

טורן
21 ביוני - 20 ביולי

הצעות העשויות להיות מכריעות לגביך.

אריה
21 ביולי - 20 באוגוסט

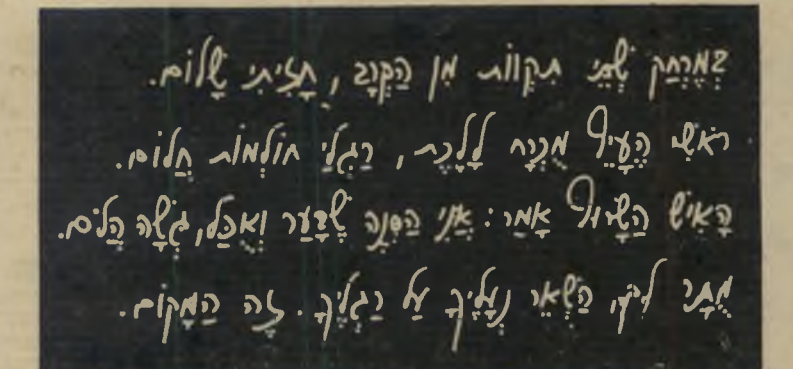
אל תיתפסי לדאגה ול- מצב רוח כשתבחיני ב- יום רביעי בגוון החיוור המרחף על פניך ובר- גישות המזוהה שאת חשה כלפי הסובב או- תך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר, נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האימהיים השופעים חום ואה- בה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמי- תי אליו, למרות שברור לך רצונך בו.

נחמה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

לא אגיד לך להשווין, אבל קצת פירסומת עז- מית צנועה לא תזיק בכלל למעמדך. ואומנם, השבוע הוא המתאים ביותר לעסוק בעמדתך הציבורית או ביחסך עם הסביבה. פרשה נח- כחת עלולה להטריד אותך, בן בתולה, בצור- רת מיתכת, מיסמך, או רכילות המגיעה מהרחוב. אייאפשר להי- מנע מזה וכן אין להתעלם מזה: אבל, מאי- דד גיטא מסוכן להגיב בוועם. היי שקולה ונדיבית-לב. אל תרבי לצאת בייחודות.

דגים
19 בספטמבר - 20 נמסר

עצבים חזקים! זה מה שאתה צריך השבוע. שב על אחורייך וזכה. השתדל לא לקפוץ מעל לקור- קבן. השתמש במה שיש לך. אחרת תגיע למצב ממנו לא תצא בקלות. חסוך לשעת צרה. כי היא עומדת בפתח. ומי הוא החכם, אם לא זה הרואה את הנולד! בת דגים: לך מראים הכוכבים שבוע של אהבה והפתעות. אך המונח "אהבה" איננו בהכרח חיובי.

העטיפה של חוברת בתי-השיטה הסנה שבער ואוכל

זחל"ם. והוא — חורר עם נאגלה של פצוי- עים. כל הזמן עם חיוך. אמרתי לו: נבי- רוד, תנוח קצת! אומרים, שנהגים ל- יפות חברה אחרי שמתיים.

אבל נמרוד — אני חושב שאם מספ- רים את האמת, זה היופי הכי גדול ש- נשאר. אין צורך ליפות או להלבין אותה. נשאר במלוא הדרו".

קולות הבכי של האנשים. קולות חנו- קים. הלפיד האחרון. הלפיד של נמרוד. חיוני עוברים כבסרס. תמונה אחר תמונה. גולד בביית-השיטה. לא אהב את ביתי הספר. חי באופן עצמאי. בישל לבד. חיי כן. שחורשי-עיר. בן 34. שירת בסיירת צנחנים. ארבעה ילדים. עבודה בכוחנה. סיפור רודף סיפור. הכל על גימורד. איך היה. נסע לחו"ל. איזה קשרים הדוקים בכל מקום. איך ריכז את המיפעל. ופת- אום נקטע. פתאום. הכל מהיר כל-כך ולא מובן. למה?

עשר אלומות-אש שואלות שאלה ואין משיב. עשר תמונות. בחור צעיר מדליק את משואות הזכרון. גבה קומה. זקוף. היד מושטת הישר לפנים. לפיד אחר לפיד. מבין העציצים יוצאת אש. אש זכרון. הוא חורר למקומו. שיניו נושכות השפתיים. הוא מתיישב. ראשו שזוח. רדיו מכסות את הפנים. דקות עוברות ושוב הוא זקוף.

אנשי המקהלה קמים. שיר לאלה ש- הלכו. שיר לטובים. לאהובים ביותר. שיר לאלה שלא אמרו שלום. ששוב לא יראו את פניהם. עשר אבוקות אש דולקות. המקהלה פותחת בשיר. "אט-אט. לוחשים את השיר. אחר-כך צועקים את השיר. וצועקים.

שיר לעשרה שאינם. שיר שילוה או- תם בדרכם. קולות נמוכים וגבוהים. האנשים עומדים. ממלמים את מילות השיר.

"מה אדם פתע מותו יבוא. מה אדם — פתע מותו יבוא. מה אדם — פתע מותו יבוא."

כתפי חבריך. מתנדבים מחו"ל בוכים ל- לא קול. פועטים תמהים. בית-השיטה. יחיאל. עם ישראל.

לפיד אש עשירי: יחי

על תג-היחידה שלו רשם יוחי את השורות הבאות:

"בית-השיטה של נבעות ושל שדות, של שניצל ושל שטרודל, של אמא ושל אבא... האדם הוא תבנית נוף מולדתו. אם לא תאמינו לא תאמנו. מס' אישי: 2012755.

איש שיריון מהשעות הראשונות של המלחמה. חצה עם הגורד אל מעבר ל- תעלה. שבוע ראשון למלחמה בקרבות בלימה קשים. גיזרה מרכזית. מול איס- מאעיליה. שלושה מפקדים נפגעים. יוחי אחד מהם. בליל הצליחה מלווה עם פלור- גת הטנקים. גורד צנחנים שאמור לחצות את התעלה. הוראה לטהר ציר, בו אמר רים לעבור הכוחות. צומת. עלו על מאר- רב מצרי של טנקים ובזוקות. שישב מחור- פר במרחק מטרים ספורים מהצומת. ה- טנק של יוחי נפגע שלוש פגיעות ישי- רות. מיווח: "נפגעת". מכל הצוות נהי- לץ אחד.

"אל מלא רחמים, שוכן במרומים, המצא מנוחה נכונה תחת כנפי השכינה. במעלות קדושים וטהורים, כוזהר הרקיע מזהירים. שוב העברית, יסתירחו בסתר כנפיו לעולמים. ויצורו בצורר ה- חיים את נשמתו.

ה' הוא נחלתו. וינוח בשלום על משכבו."

"תפילתי האחרונה נתקבלה. יוחי יחי זור אל אדמת בית-השיטה. בכל הימים הנוראים ההם. כאשר עמד הספק, ירדתי

הוא יום של אסון נוסף למדינה!!

מקבל אחד, ועוד אחד ועוד אחד. זה לא משמש לשום מטרה במדינה. המיסמך הזה, נועד כדי להזכיר לעורך דין אם חלילה תיפול בשבילי. איך אפשר להשתמש בו לצורכי בחירות?

אני מציע לחברי ועדת הבחירות לעמוד על כך שגם בצה"ל תהיה ההצבעה על-פי תעודות זהות. אנחנו יודעים שבעיתות לחימה, אין צה"ל מעוניין שחיילים ישאו תעודת זהות בכיס. כולנו מבינים מדוע. אבל עכשיו -

אפשר לחשוב שמר משה דיון לא זה בלבד שמעולם לא הסתכל במפת יבוסת לפני המיר, חמה, אלא שגם אחרי המלחמה לא מרח לפי תוח אטום של בית-ספר ודגלות שיש מיצרי באכאלי-מנדב.

להדיח את המעשלה!

אדוני היושב-ראש, זוהי ממשלת-אסון - לא רק אתמול; אלא גם היום וגם מחר, מפני שאינה מסוגלת להיכנס בלב פתוח לעידן של משאומתן לשלום. אין היא מסוגלת אף להעמיד במבחן רציני את כוונות הערבים - הלשום או למלחמה.

לפיכך, אדוני היושב-ראש, השיקוד העריון ברנע זה הוא: איך להביא להדחת הממשלה הזאת?

אילו היה ליונים בתוך המערך אומץ-לב (אם לא להשתמש במונח אנטומי מסויים), לקום עכשיו, להדיח את הממשלה הזאת ולהקים חדשה מטעם המערך - כי אז כל הדברים היו נראים אחרת. אבל מאחר שאין שום תכונה כזאת, ואין אומץ-לב כזה - אין דרך אחרת להביא לשינוי הממשלה אלא על-ידי בחירות. שבי עיקבותיהן יוצעו לנשיא המדינה מועמדים חדשים להדיח הממשלה.

משום כך, למרות שאני כודי בעד פתיחת רשימות-מועמדים - ודרשימה כמו שלי בודאי אין מה להפסיד מזה - זה כפוף לשיקוד האחד הזה: שיש לקיים את הבחירות בהקדם האפשרי, ואין להסכים לשום תחבולה, אפילו במסגרת מה יפה, שתביא להחייאת הבחירות.

כשעופר רוצה, גם מטאטא יורה

אדוני היושב-ראש, אני מוכרח להביע כאן תמורה עמוקה.

עמדתי על הדוכן הזה לפני חודש, ונימקתי הסתייגות שלי שדרשה להעניק את זכות הבחירה לכל מי שילמא לו 18 שנה עד יום הבחירות. נאמר לנו אז על דעת הגבורה - המנגנון של משרד-הפנים - שזה בשום פנים איננו אפשרי. אמרתי אז מעל הדוכן הזה: בעידן של מחשבים, מי שאומר שזה איננו אפשרי - איננו מסוגל לנהל בחירות כלל; איננו מסוגל גם לנהל חנות-מכולת.

מאת אורי אבנרי

26 בנובמבר 1973

המאורע המזעזע ביותר לא אירע באולם הכנסת, אלא מחוצה לו.

הגשנו הצעה לסדר-היום בעניין השבויים בסוריה, יחד עם סיעות הליכוד, אך לפני הישיבה התקשר עימי ח"כ מנחם בגין, והודיע לי שהליכוד מבטל את בקשתו, זמנית, לפי בקשת ממשלות-השבויים, הסבורות כי דיון זה יזיק לעניין. עשינו כמורה.

אבל באותו יום באו לכנסת ממשלות הנעדרים. תחילת ישיבת עימנו כמה מנציגיהן בבניין הכנסת, אך אחר כך ביקשו אותי לצאת החוצה, לשמוע את דברי המישחות כולן. יצאתי, יחד עם חיים לנדאו מהליכוד, ואחר-כך הצטרף גם בגין.

שמענו דברים מזעזעים, אך לא יכולנו להושיע. יכולנו רק לבקש שהכנסת תזעיק את גולדה ודין שיבואו מייד - אך שניהם פחדו להתייצב בפני המישחות. כך שקרה שבפעם הראשונה מאז הפגנות-השילומים לפני 20 שנה, שברו מפנינים שמשות בכנסת. הרגשתי בושה עמוקה.

באותו יום אישרה הכנסת את תיקון חוק הבחירות, המעניק זכות-בחירה בפועל לבני 18.

להצביע בעד ולהצביע על (צילה מנוסי בלוח הכפול) ימי רגיעה. כל חייל יהיה בבית בין היום ובין יום-הבחירות. הוא יוכל להצטייד בתעודת-זהות שלו.

דין מפר את החוק

ועוד דבר, אדוני היושב-ראש, שאני חייב להעלותו כאן, לתשומת-לב כל חברי-הכנסת הנוכחים. ביום הרביעי שעבר שידרה הטלוויזיה מאורע שהוא שערורייה מבחינה ציבורית ועבירה על החוק מבחינה מישפטיה. חוק הבחירות לכנסת קובע שבחודשיים האחרונים

הם מתחילים בשלום!

לפני הבחירות אין לנהל בצה"ל שום הסברה פוליטית. אסורה לא רק כל הסברה מישפטיה, אלא כל הסברה פוליטית בכלל. מותרת רק הסברה על ענייני נשק, עניינים צבאיים טכניים.

והנה באים שרי-הביטחון וראש-הממשלה... יגאל הורביץ: ואהרון יריב.

אורי אבנרי: ...ואהרון יריב, נער השעשועים חי-חורני האחרון, הולכים למוצב של צה"ל ועורכים שם מיבעב נפסד של שטיפת-מוח. הם לא רק שניהלו שם תעמולה פוליטית מובהקת לקו של משה דיין וגולדה מאיר, אלא שהעריכה בטלוויזיה עוד סילפה לחלוטין את אשר אירע באותו מוצב, ומחקה כל מה שאמרו החיילים.

החיילים אמרו דברים חריפים מאד נגד משה דיין. הם קמו עליו ואמרו: אנחנו מוכנים להחזיר את השטחים תמורת שלום. כל זה נחתך מהסרט, ושאר מישאלי-עם שערך משה דיין בין פקודיו: האם אתם רוצים בשלום תמורת החזרת שטחים?

חייל מיסכן אחד הרים את היד, ראה שמשו דיין מסתכל בו בזעם והוריד את ידו וגירד את אוגונו. זה ראו. אבל לא הראו מה אירע רגע לפני זה. משה דיין לא שאל, האם אתם מוכנים תמורת השלום להחזיר שטחים? הוא אמר שהערבים אינם רוצים בשלום, שהחזרת השטחים לא תביא שלום - אז האם אתם מוכנים בתנאים אלה להחזיר שטחים?

כל זה לא הראו. הראו רק שדין שואל מי מוכן להחזיר שטחים? - ומסתבר שאין חיילים המוכנים להחזיר שטחים. עצם הדבר הזה הוא פסול מעיקרו, וחוא מהווה עבירה על החוק.

אותו איש, שבמשך שש שנים חפר את חוקי המדינה בפרהסיא, שהפיק במדינת אוויר רה של הסתאבות ושחיתות, ששימש דוגמה אישית שלילית לכל חייל בצה"ל - ממשיך היום במעשיו אלה. האם הכנסת לא תתערב, ועדת-הבחירות לא תתערב, והיועץ המישפטי לא יתערב?

הקטע האחרון עור, כנראה, אחרי שאמנון זיכרונני התלונן על פרשה זו רשמית, בשם סיעתנו, הורה השופט חיים כהן למשה דיין לחדול מייד מ"חוגי-בית" כאלה בצה"ל.

כמה דקות דרושות למחשב כדי לפלוט את שמות כל הנוגעים בדבר?

והנה, פלא מן השמיים: עופר רצה - המטאטא יורה. פתאום זה אפשרי. הקרש - ברוך-הוא לא היה מסוגל לזה כנראה; עופר היה מסוגל.

זה מערער את האמון בחוותי-הדעת של מומחי מיש-רדי-הפנים, בצורה מצערת ביותר. ומי שזוכר את תפקידם של פקדי משרד-הפנים בפרשת בדר-עופר - אולי לא יתפלא על כך.

יונים בצה"ל?

אולם, אדוני היושב-ראש, לגבי בחירת בני ה-18 אני מוכרח להביע פיקסוק חמור. יש לי ספק, יש לי חשש חמור מאד, לגבי כשרות הבחירות בצה"ל.

אני תולה כהן תיקנות גדולות מאוד. כבר אמרתי מעל הדוכן הזה: אני מאמין שקמה תנועת-שלום חדשה בתוככי צה"ל. אני סבור שהקדוה של צה"ל ישיפעו לפוכה על הרכב הכנסת הבאה.

אבל אני חרד לטוהר הבחירות בצה"ל. רצו לערוך בצה"ל בחירות במשך שלושה ימים רצופים, או במשך יומיים. בחירות שיימשכו יותר מיום אחד פותחות פתח לזיופים. אין קל יותר מאשר לזייף את הקלפי ביחידה מרוחקת, שבה אין ועדת-קלפי המייצגת את הרשימות.

איהו מין בחירות יהיו אלה? הבוחרים ביום השני כבר יידעו את התוצאות של היום הראשון, מסיקור כללי התקשורת, ויושפעו מהם. החיילים יישבו במקומות מרורים, וישמעו ברדיו שמיפלגה פלוגית עלתה ומיפלגה אלמונית ירדה, וכולנו יודעים שדבר כזה משפיע על הבוחרים.

לא נראה לי שחיילים יצביעו על-פי מיסמך הנקרא "פנקס שבויים". אני מכיר חיילים שיש בידם שלושה פנקסי-שבויים. אין בזה עבירה. פנקסי-שבויים הוא מיסמך הממלא תפקיד מסויים, והוא מחולק ביד רחבה. אתה

העליתי רעיון זה לראשונה לפני שמונה שנים, באחד מנאומי הראשונים בכנסת. הצבעתי אז על כך שבכל מערכת-בחירות נזולת וזכות-בחירה מחלק מבני 18, באופן שרירותי, בגלל מחללים טכניים. אך רק עתה, בגלל דרישת הציבור שכל הלוחמים יוכלו להצביע, מצאה גישתנו אוזן קשבת, והפכה להצעת-חוק של אברהם עופר דיווקא.

תמכנו, כמובן, בהצעת-החוק, אך ניצלנו את ההזדמנות כדי להתייחס לכמה בעיות אחרות הקשורות בבחירות ובצה"ל.

תחילה התייחסתי לרעיון פתיחת רשימות-המועמדים מחדש, בעיקבות המלחמה:

אורי אבנרי: הממשלה, שבראשה עומדים גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי, הביאה על המדינה אסון מאין כמותה.

כל יום שבו נמשכת כהונתה של ממשלה זו הוא יום של אסון למדינה. כל יום נוסף מחבל בסיכווי השלום.

הבוקר נתפרסם הנאום השערורייתי של גולדה מאיר, נאום כוזב מעיקרו, שבו אמרה שהיתה צפויה סכנה לקיום המדינה במלחמת יום-הכיפורים.

לקיום המדינה, לא פחות ולא יותר!

למרות האסונות הגדולים שהממשלה הביאה על המדינה, למרות האסונות ששרי-הבית כהן הביא על צה"ל - השיג צה"ל את גדול ניצחונותיו בכימית האוייב ובהדיפתו.

כל מי שמצוי בעניינים ערביים כהואיזה יודע שאין חבלה יותר גדולה לסיכויי השלום מאשר נאום המערור בלב הקיצוניים הערביים את התיקוה שניתן היה אתמול, או שניתן יהיה מחר, לחסל את מדינת ישראל בכוח הנשק. אין תחמושת נוראה יותר נגד שוחרי-השלום בעולם הערבי, ולמען המטורפים בעולם הערבי, כמו קדאפי, מאשר נאום כזה של גולדה מאיר.

יום לפני כן - נאם שרי-הביטחון, שרי-הביטחון העצמי, הוא אמר כי אנחנו עומדים בראשיתה של מלחמה; שלא תחזיר שום דבר; ששאר-אלשייך חשובה יותר מן השלום.

הפרק האחרון על „סיירת המזוהמים”:

החיפושים אחרי גופתו של מנחם

מוקשים חיילי האו"ם, עם דקרים ארוכים בידיהם, מחפשים מוקשים במקום בו בחרו להקים את מחנה בגדה המערבית של תעלת סואץ.

ישראל, ושמענו שהמצרים הודיעו על ביטול הסריקות. נדהמנו.

האחראי מטלפן לפיקוד העליון, ואיש לא יודע על הביטול. מטלפנים למטכ"ל, וגם שם מזימים לחלוטין את דברי הרדיו. לאחר בדיקה התברר, כי הרדיו טעה ביום, והתכוון לדחיה מאתמול להיות.

בתשע בבוקר יצאנו, עם שיירת הצלב האדום, לעבר מוצב התצפית, בו ישבנו בשבוע הראשון של מלחמת יום-הכיפורים, וממנו יצא מנחם לנוסעתו שממנה נעדר. עוברים את המוצב ומתקרבים לקנטרה.

הרגשה מוזרה, לנוסע בשטח עליו יכולתי עד כה רק לצפות במישקפת. מצד שמאל של הכביש עשרות טנקים טיי"ץ, 62, אותם חיסלה החטיבה שלי ביום קרב השי"ן בשי"ן. מכוניות הצלב האדום, ומכונית ליווי צבאית בודדת עם נציג צה"ל המטפל בצלב האדום, ממשיכות עד ל-50 מטר מן הג'יפ, ועוצרים. כל אנשי הליווי נשארו להמתין ליד מוצב התצפית.

נעל

מיספר 45

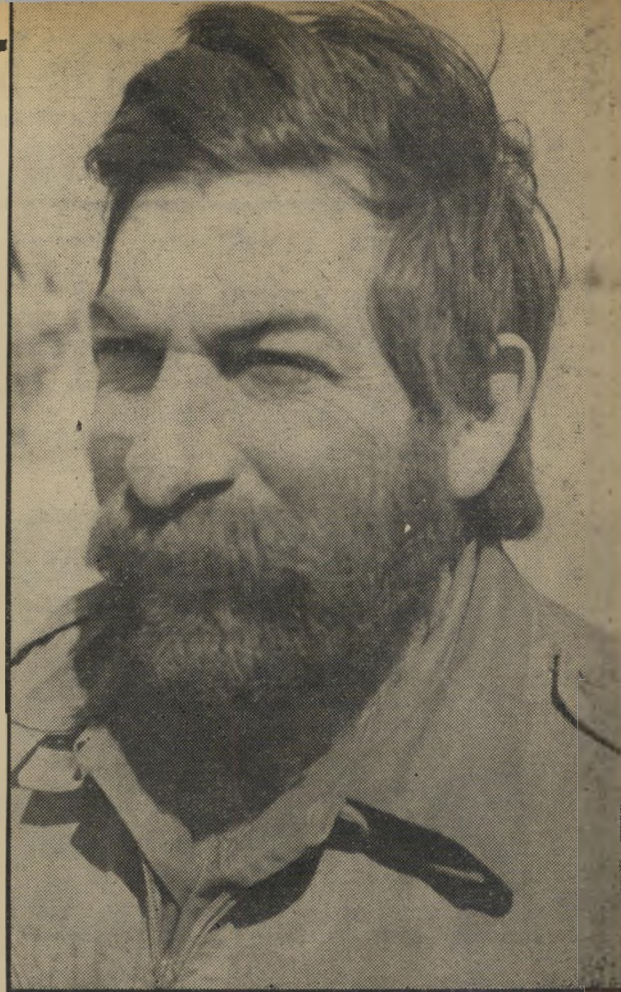

אני יושב במכונית של הצלב האדום, בה שני צלבנים (אנשי הצלב האדום קרויים אצלנו צלבנים). שניהם משווייץ, מדברים היטב אנגלית וצרפתית. נמצאים כבר שנה בארץ.

יוצא מן המכונית ומסתכל על הג'יפ. עליו מתנוסס דגל הצלב האדום. לידו ציוד של חיילי האו"ם.

אנו עוצרים ליד דגל האו"ם, ולידו מישמר חיילי או"ם, פנינים ושוודים. חלק מהם עוסק בחיפוש מוקשים במקום הגבול ממש, לידנו. הם רוצים להקים במקום מחנה-קבע, להפריד בין הכוחות. מתברר, כי הג'יפ מסמן את הגבול ממש.

אנו מתקרבים אל הג'יפ ומנופפים בדגל הצלב האדום

מנחם

חזרה לשדה הקרב

מסביבו פזורים חלקים ממנו, כמו סוללות-מצברים וחלקי כנת המיקלע. כשלושה מטרים מן הכביש, בקו ישר מן הג'יפ, מבחינים במישקפיי-אבק ישראליים, ולידם

אני מבט היטב בג'יפ, רואה עליו סימני כדורים שפגעו בגב כסא הנהג. בלוחות השעונים ובגלגל ההגה. הגלגלים של הג'יפ מפונצרים וריקים מאוויר.

בשבוע שעבר יצאתי עם האו"ם והצלב האדום למקום בו נמצא הג'יפ של מנחם, בנסיון לגלות מה עלה בגורלו.

מאז ה-10 באוקטובר, עת יצא בהתנדבות לרדוף אחרי משאית עמוסה פגזי-טנקים, שעברה בטעות את הקו בכביש בלוח-קנטרה — מאז ראינו במישקפת את המצרים יורים עליו מכל הכיוונים — מאז שמענו אותו מדווח בקשר של הג'יפ כי „הכל ממולך, המון ערבים מסביב, אני חוזר!” — מאז התהפך הג'יפ לרגלי מוצב מצרי, כ-4 קילומטר מהמוצב הראשון שלנו — מאז לא ידענו מה קרה לו.

האם הוא חי או מת? ברשימת השבויים לא הופיע שמו, אולם בין התמונות של השבויים שנראו בטלוויזיה

זאת

יגאל לביב

הירדנית, היה אחד הדומה לו מאוד, והדבר עורר גל תיקוות בלב ציפורה. אשתו.

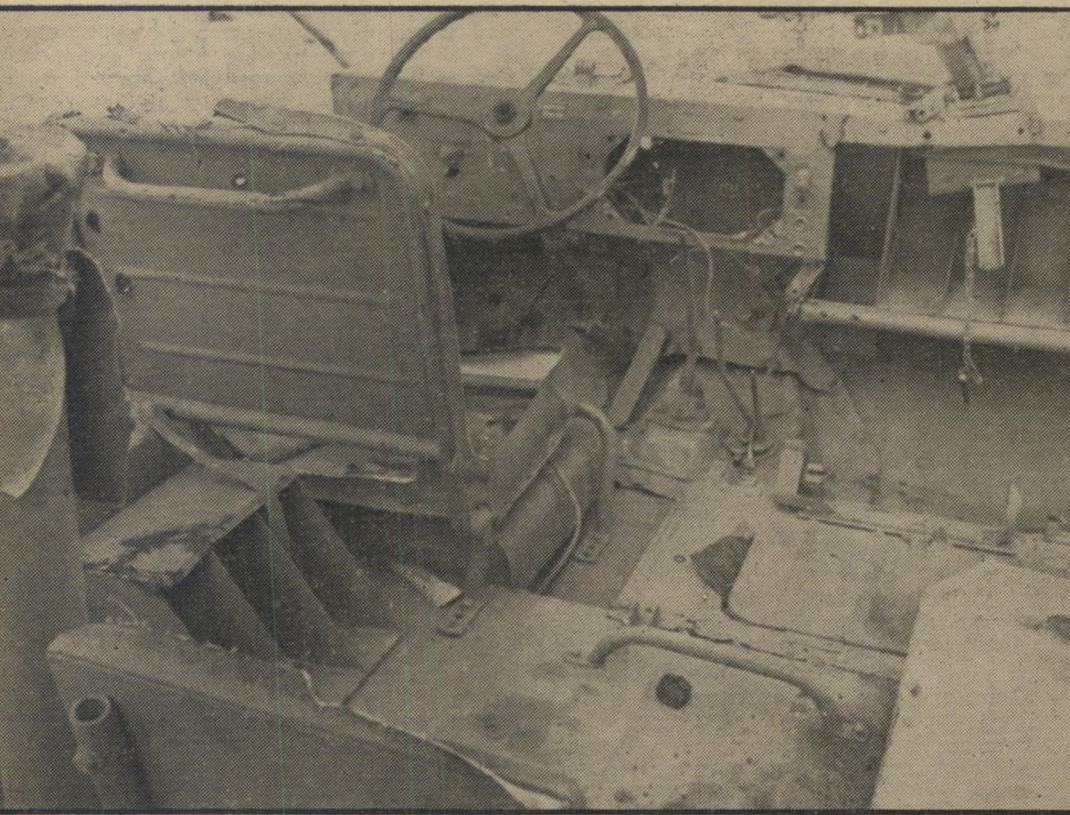
התשובה לחידת היעלמותו היתה במקום ההיעלמות. עשינו נסיונות רבים להגיע לג'יפ, אותו ראינו היטב במשקפות, אולם עד שנודע על ההסכם בינינו לבין המצרים על כניסה הדדית לשטח-ההפסק לחיפוש נעדרים, לא היו סיכויים להגיע למקום.

ג'יפ

על הגבול

מייד כשנודע על ההסכם, פנה אלי רוני המ"פ והודיעני, כי דיבר עם המח"ט, הרוצה כי נקדיש כל מאמץ לברר את פרשת מנחם. המח"ט כבר התקשר עם מפקד החטיבה באיזור קנטרה, וביקשו להושיט כל עזרה. עלי לצאת למקום ולהצטרף לאנשי האו"ם והצלב האדום, ולנסות לעבור עימם את הקווים מעבר למקום בו נתקע הג'יפ ולברר מה קרה. הג'יפ עמד בקו הגבול של צה"ל, כפי שנקבע על-ידי האו"ם בבלוחה, ונמסר לי כי הסריקה נדחת ביום. ביום המיועד הגעתי למקום, לליש-כת המח"ט. במקום היו כבר כל האנשים שהיו צריכים לצאת מעבר לקווים, כולל אנשי הרבנות, רופאים, ועוד נציגי יחידות שונות. במיקרה האנוני החדשות שידורי

דור בגב מושב הנהג, בלוח המכשירים ובגלגל ההגה. המצרים הורידו מן הג'יפ את כל הציוד. הג'יפ נשאר במקום שנקבע על-ידי או"ם כקו כוחות צה"ל.

כך נראה הג'יפ, בו נסע מנחם בנסיעתו האחרונה. סימני כדורים נראים בבי

כדורים בכסא הנהג

המצרים. אנו סבורים, כי הם מעבדים כוונה את התשובה, כדי להספיק להגות מוקשים בשטח שבחנותנו. נציג צה"ל לצלב האדום מבקש מאנשי האו"ם להבהיר למצרים, כי ידועה כוונתם וזי אם לא תתקבל תשובה מיידית, אנו נצא מן המקום.

תוך עשר דקות חוזר נציג האו"ם ומודיע כי המצרים לא מוכנים להתיר לנו להוציא את הגופה בלי אישור שיושג בשיחות בקילומטר ה-101. אנו עולים על הרכב, שלושה מטר מן הקבר בו טמונה התשובה, ונוסעים חזרה.

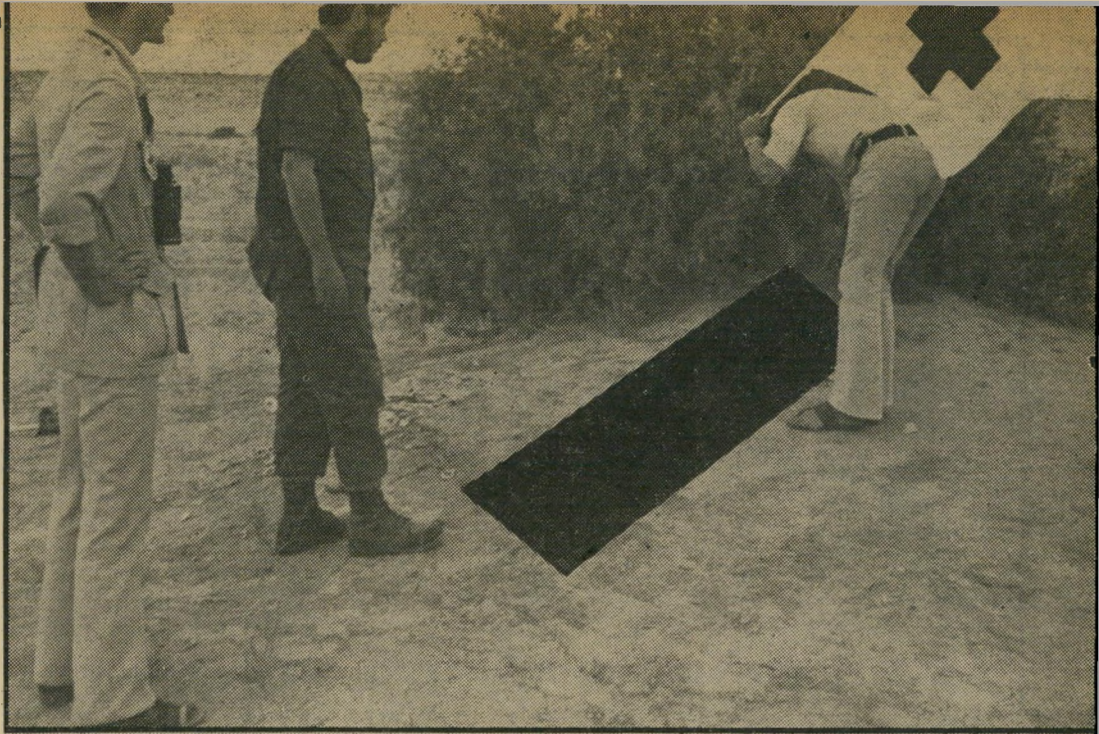
אני חוזר ליחידתי במדווח. עתה עלינו להמתין עד להסדר בין המצרים לבינינו בדבר חילופי גופות. יום-יום אנו בקשר עם אנשי החברה קדישא. בעיקר עוסק בזאת בתל-אביב שם-טוב, שותפו של מנחם בעבודה.

אני עולה לתל-אביב ונפגש עם אברהם, ידיד נוסף של מנחם, שאף הוא ביחידת-הסיוע, אלא שנפצע קודם ומקבל עתה טיפול בתל-השומר. אנו מחפשים תמונות של מנחם, ואין. מנחם צילם כל העת רק את האחרים, ולא נשארו כימעט תמונות שלו.

אברהם מספר כי היתה לו שיחה עם גיל, בנו בן ה-19 של מנחם (למנחם שלושה בנים).

מנחם היה שייט ותיק בסירות-מיפרש, וייצג את ישראל בתחרויות בינלאומיות רבות. לפני המלחמה הבטיח לגיל סירת-מיפרש לנוער. עכשיו, משקרה מה שקרה, מוטרד גיל בגין הסירה. הוא מספר לאברהם כי אביו הבטיח לו סירה, וכי לא קיים את הבטחתו, וזה לא בסדר מצידו. גיל חושב רגע, ומוסיף: "אבל עכשיו, אם אבא לא יחזור, אוכל לשוט בסירה שלו."

אני מספר לשם-טוב על השיחה, והוא אומר, כי החל לאסוף כספים לקנות סירה לגיל, למלא את הבטחת מנחם. הסירה עולה 4000 לירות, והקלוב הימי משתתף בחלק מן המחיר. הוא מקווה להשיג את הכסף ולקיים

מצריות, כדי להביאם לקבורה תקינה. בתמונה נראים שרידי גופתו של החייל המצרי (העולם הזה מצא לנכון לכסותה במלבן שחור). משמאל: איש הצלב האדום.

הצלב האדום, יחד עם חוליות החברה קדישא, מאתרים גופות

נעל צבאית. על הכביש ליד הגנים שערות דבוקות לכביש, ומן הגנים לכיוון הנעל סימני-גרירה, ובכמה מקומות שערות דבוקות. אני מביט בשערות היטב — אין ספק, אלה השערות של מנחם.

מן הצד המצרי, במרחק 100 מטר מאיתנו, מגיע ג'ים של האו"ם. שואלים מה קורה. מתברר כי המצרים המתונו לנו כאן אתמול משך ישעתיים, לחילופי גופות, ומשלא בא הצד הישראלי, חזרו לעורף. היום איש לא מחכה לנו, ואין הם יודעים כלל, כי צריך להחליף גופות ולחפש נעדרים.

הממונים על החיפושים מצידנו מתרגזים. גם המח"ט המקומי הגיע, כדי לברר מה קורה. אנו מבקשים מן האו"ם להביא את המפקד המצרי המקומי, עוברת שעה, והאו"ם חוזר עם סגן מצרי.

מסבירים לו, כי אתמול ביקשו המצרים לדחות את האיתורים להיום, וכי היום כבר החלו באיתורים באיט-מעיליה ובפורט-סעיד. מבקשים ממנו להתקשר עם הממיר נים עליו, ולקבל אישור לחיפושים גם כאן.

שואלים אותו מה הוא יודע על הג'ים. הוא מספר, כי הוא חדש במקום. אבל המפקד הקודם סיפר לו כי נהג הג'ים נהרג, וכי קברו אותו ליד הג'ים.

כן, הוא יודע היכן הקבר. הוא מצביע על המקום עליו נמצאת הנעל, ואומר כי שם קבור הנהג. אני מביט היטב, ורואה במקום תלולית עפר קטנה. עכשיו אני בודק את הנעל ממקום עמדי, מרחק של חמישה מטרים לערך, ורואה כי היא גדולה מאוד. מנחם נעל נעליים מיספר 45, ותמיד היו לו בעיות באפסנאות להשיג נעליים מתאימות. אנו רוצים לגשת לקבר, אבל אי-אפשר. הוא שלושה מטרים בתחום מצריים.

חוטים

מובילים לגופות

המפקד המצרי הולך להתקשר עם הממונים עליו. אנו מסתכים עצה, מחליטים כי כדאי להכין כמה גופות של מצרים להחלפתן בגופת נהג הג'ים.

אנו מתחילים לסרוק את השטח, בעיקר בין הטנקים המצריים הדפוקים, כי שם נשארו גופות. השטח היה כל הזמן בשליטה ישראלית. אנו מחפשים היטב, אבל אין זכר לגופות, ולא לשרידי גופות.

נכנסים לטנקים השרופים, ואין כל סימן למתים. גם ציוד חיוני נלקח, וכן הנשק. המצרים באו בלילות, ופינו את כל הגופות, וכן את הציוד החיוני.

פתאום רואים חוטי ניילון ארוכים. אני מזהה: אלו חוטי הכיוון של הטילים הנגד-טנקים המצריים. החוטים יוצאים מקבוצת-שיחים עבה, מתקרבים לשם ורואים סוללת חשמלית.

נראה כי כאן היה בסיס טילים נגד-טנקים מצרי. מביטים טוב, ורואים כמה עצמות אדם בולטות מן הקר, מתוך תלולית. קוראים לאנשי החברה-קדישא המת-חילים לחפור, בנוכחות אנשי הצלב האדום. מגלים כי כמה גופות מצריות כוסו עלייכם בעפר, ולא בקבורה מסודרת.

אנו מארגנים קבורה צבאית לפי כללי הצלב האדום. אוספים את כל העצמות, מרכיזים לפי הגופות, ומקבלים שלוש גופות עם שיידי בגדי צבא מצריים, וכן אוספים חלקי ציוד מצרי. כל גופה מושמט בשק ניילון מיוחד, ונקברת בקבר לחוד. על הקבר תוקעים מוט, ומניחים עליו את כובע-הפלדה של המת. הרב מתפלל תפילה-

על הקבר מניחים את כובע-הפלדה של ההרוג כשהוא נעוץ על מוט. ליד הקבר עוסקים אנשי החברה קדי-שא הצבאית בהכנת קבר שני, של חייל מצרי.

את ההתחייבות של שותפו לבנו.

ביום ראשון, 25 בנובמבר, התירו המצרים את הוצאת הגופה, שהובאה למכון הפתולוגי בבאר-שבע. היא זוהתה לפי גודל הרגל, תיקוני השיניים וסימנים אחרים. כגופתו של סמל מנחם, שנעדר מאז יום 10 באוקטובר. למחרת הובאה הגופה לקבר בבית-הקברות הצבאי בבאר-שבע.

שמעתי כל זאת כשבאתי לחוליות הרבנות, המטפלת באיתור נעדרים, למסירת עדות על ביקורי במקום. היתה שעת-ערב מאוחרת, כשיצאתי מהמקום.

הדברים לא יהיו אותו הדבר עכשיו, חשבתי. בלי מנחם נהיה כבניין בלי אבן-הפינה, ביחידת המילואים. אחד מ-הרוגים, המחיר שמשלמת ציפורה ושלושת בניה על השגיאות של הממשלה האזרחית הזאת.

כל שכם, שארם אל-שייך ועתיקות משה דיין לא שוות שעה משערות ראשו של מנחם, הדבוקות לכביש ליד קנטרה.

לאחר הנחת הגופה, מת-פלל הרב הישראלי תפילה על המת, שהוא חייל מצרי.

קבורה, ואנשי הצלב האדום ואנו עומדים דום. עם סיום הטקס יש בידינו שלוש גופות להחלפה בגופת הנהג.

סירת-מיפרשים

לגיל

נו חוזרים לג'ים. עוד לא הגיעה תשובה מהמצ-רים.

אני עולה על גיבעה ומביט במישקפת סביב, רואה פתאים, לצד דרום, שבע משאיות-מצריות נעות לאיטן, לאורך הגבול ובצד שלנו, ולידן הולכים חיילים מצריים רבים. לא ברור מה הם עושים, כנראה זורעים מוקשים ומנצלים את הנוכחות שלנו ושל הצלב האדום במקום, בידיעה כי לא יירו עליהם.

למקום הגיעו בינתיים גם הרב הראשי לצה"ל מרדכי פירון, שהגיע כדי לראות מדוע מתעכבים החיפושים במקום, מדווחים מחליטים להזהיר את

תן רעיון לחסכון

בימים אלה כולנו נקראים למנוע בזבוז, לחסוך בהוצאות, לקמץ בחמרים. בודאי יש גם לך רעיונות לחסכון ולמניעת בזבוז בביתך או במקום עבודתך. כמו למשל:

1. **חשמל** - בצאתך מהחדר, כבה את האור.
2. **נסיעות** - שלב עם שכן או מכר הנוסע באותו כיוון.
3. **לחם** - מצרך זול ולכן יש נטיה לבזבוז. שיקלי כמה כיכרות או לחמניות דרושות לבית ואל תקני יותר.
4. **כסף** - שנותר בידך לאחר כיסוי ההוצאות הדרושות - הפקד באחת מ-11 תוכניות החסכון וקופות הגמל של בנק לאומי. שם כספך צמוד למדד ונושא פרי.

את הצעותיך שלח-נא על-גבי תלוש זה. במודעותינו הבאות נפרסם לקט מהרעיונות שיתקבלו.

בנק לאומי
לישראל בע"מ

לכבוד
"רעיון לחסכון"
ת.ד. 1736, תל-אביב 61000

רעיון לחסכון: _____

השם: _____

הכתובת: _____

☐ אני מסכים/ה ☐ אינני מסכים/ה להרעיון יפורסם בלוח שמי

הם כן עשו את זה!

אביבה ושוקי

לבית המקסים שרכשו להם ב-
לונדון, ואל דני, בנה בן השלוש-
וחצי של אביבה (מנישואיה ל-
משה אפרתי) המתגורר איתם
מאז עזבו את הארץ, ואל טיפולו
המסור של אמרגנם, הלא הוא
איציק לוי, אחיו של שוקי, ש-

השיער הלבן הגולש שלו עם ה-
פסים האפורים הוא מחזה בפני
עצמו.
בחודש מארס הבא עלינו לטו-
בה הם יוצאים שוב ליפאן, לסי-
בוב-הופעות. ואם זאת לא הסי-
ברה, אז אני לא יודעת מה כן.

ידידה של רומשילד

אנחנו היום בעניין הידידות.
ידידים זה דבר חשוב מאוד. אבל
חשוב עוד יותר — לדעת לבחור
אותם.
הרקדנית ז'נט אורדמן, מנהלת
הקת "בת דור", והברונית בת-
שבע דה-רוטשילד, הן ידידות קרובות

בות מאורדמן.
בשני ידידים בליכך טובים, הן
בספ והמרחקים לא מהווים בעייה.
לכן קמו להן הברונית והרקדנית
בשבוע שעבר ויצאו לגיחת סופ'
שבוע קצרצרה באירופה. ביום
שני הן כבר היו כאן בחזרה.

שלישיה ידידותית

גם מחזית מאנדרפרייט ערנה הגיעו חדשות. בימים אלה באמת הגיעה מאנדר-
דייבס-שאווי ארצה, כצפוי, והביאה איתה את בתה הקטנה היפהפייה. וכיוון
שבאופן רישמי היא עדיין אשת-חיקו החוקית של רפי שאווי, רק טבעי היה שהוא
יאסוף את המשפחה אל ביתו. גם את זה חזינו מראש. כזכור.
כולנו ציפינו לראות כיצד תגיב על כך הידידה הקטנה והמאוהבת של איש-
החיק, הלא היא ערנה. ובכן, מסתבר שיש חדש תחת השמש, שום משבר לא
קרה. בינתיים.
בערבים צוננים אלה אפשר לראות במסעדה הסינית של האחים שאווי את
מאנדי ועדנה, הרעיה והידידה. כשהן יושבות להן זו בצד זו ומפספסות בידידות
רבה, כשהבעל-הידיד מגיש להן מדי-פעם תיקרובת. להחיות את נפשן.
ידידות — ידידות. אבל מי שאומר שזה הסוף, עוד יכול, כנראה, ללמד אותי
משהו שאני לא יודעת.

זוכרים שסיפרתי לכם בשבוע
שעבר על אביבה פז ושוקי לוי,
ועל זה שמרננים שהם הולכים
לייצג את אנגליה בפסטיבל ב-
יפאן, אולי? אז לא עבר אפילו
שבוע קצר אחד, והם עשו את זה.
בפסטיבל השירים היפאני
ימהא, שכזכור זכו בו חדווה
ודויד פרס ראשון לפני שנים
אחדות, ואשר נערך ב-16-18 ב-
נובמבר השנה, השתתפו 47 אר-
צות. ישראל לא הוזמנה להש-
תתף, אבל בין הזמרים אפשר
היה למצוא גם את אן-מארי
דויד, מי שזכתה בשנה שעברה
בפרס ראשון בלוכסמבורג.
וכך, בנוכחות 20 אלף צופים
טבין-ותקילין, אחרי שבפרס ה-
ראשון זכה זמר יפאני, קרה ה-
לא-ימאמן. הישראלים הצעירים
והחמודים, שייצגו את אנגליה ב-
פסטיבל יפאני, ואשר שרו בו את
השיר „האהבה היא כזאת“, גר-
פו לא פחות מאשר: פרס שני ב-
תחרות, פרס ראשון להופעה ה-
נאה ביותר ופרס ראשון לשיר
הטוב ביותר (מילים ולחן: שו-
קי לוי).
ועם כל השלל הזה הם חוזרים

רק יופי - לא כסף!

אפשר להשתגע. היא אפילו מתכננת
לנסוע אליו לחג-המולד, למכסס.
תסכימו איתי שהקטנה הזאת, 1.73
מ' על 48 ק"ג, שעוד לא מלאו לה 21
אביבים, הגיעה להישגים לא מבוטלים.

חני

הדוגמנית הגרושה היפהפייה חני
פרי, אחת מפריטי-הייצוא המוצלחים
ביותר של ישראל בעת האחרונה,
סיימה את תקופת-ההתנדבות המיל-
חמתית הקצרה שלה בארץ. בתקופה
זו הספיקה להופיע בתצוגות בפני
פצועים בבתי-חולים, לקבל פני שבוים
חוזרים ועוד ועוד מעשים התנדברי-
תיים-חלוציים. זה היה קצר — אבל
אינטנסיבי.

מכאן נסעה ישר לניו-יורק. זאת
תהיה כנראה התחנה האחרונה שלה
למשך זמן-מה בעתיד. לונדון שייכת
כבר לעבר. חני החליטה להתלבש על
עצמה ברצינות, ללמוד מישחק ולהתי-
חיל לפלס לה דרך אל מסך הקול-
נוע. ועם נתונים כמו שלה — זה רק
עניין של רצון.

אבל כל השינויים האישיים האלה
לא הצליחו להשפיע על תכונה אחת
חשובה ואופיינית שלה. חני אוהבת
אתכם יפים. לא חשוב המיליונים, לא
חשוב הדיפלומות — רק שתהיו יפים.
מה יותר גבוה, מה יותר חתיך —
יותר סיכויים. ביחס ישר. זהו התנאי
העיקרי. התנאי המישיני הוא שתאהבו
אותה. אבל זה בעצם לא-יכליך תנאי,
כי זה קורה ממילא.

ולדומן האחרון של חני יש כל ה'
סממנים הדרושים. לפני כשבעה חר'
דשים, במהלך הופעות-הדוגמנות שלה,
היא הכירה דוגמן-בגדים בהיר-
שיער ובעל עיניים ירוקות משגענות,
בן-מכסס. וכל היופי המשגע הזה כל-
כך מאוהב אחד בשנייה, ולהיפך, ש'

הנהגה חדשה למערך

כוחות רעונים וקיי-כפיים

ע"י קהל הנאספים. הגב' מאיר לא חסכה שיבטה מן ההנהגה היוצאת, וציינה בסיפוק את נכונותה של התנועה לחדש את פניה בעיצומם של ימים קשים אלה.

מר ישראל גלילי (עלם תכול-עייניים ומקורזל בלורית), מן ההנהגה החדשה, קרא לפתיחת דף חדש בחיינו הפוליטיים, תוך התעלמות מן הפרק העגום בתולדותינו שאת תמציתו ניתן למצוא, לדברי הנואם, באותו מיסמך מביש — מיסמך גלילי.

מר א. כלכשטיין, מזכיר מועצת פועלי הסיד, שבירך בשם המוני העמ'לים, קרא לסידור מערכות והביע תקווה כי ההנהגה הרעננה תשמור על רמת כולסטרול נאותה.

במסגרת התוכנית האמנותית הופיע עה האמא של עליזה קאשי.

הול המדינה בהיותה אחראית למחר דל מילחמת יום-הכיפורים, ואיבדה את אמון העם והמיפלגה. בין האישים ש' הודחו, בולטים הגב' גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי.

בשם ההנהגה היוצאת בירכה גולדה מאיר, שנתקבלה בקריאות בוז קולניות ע"י קהל הנאספים. הגב' מאיר אמרה שמייד כאשר חשה בהתיערות האמון בהנהגתה, קראה לכי' נון אסיפה של מרכז המיפלגה בה, "יאמר הכל, יוגד הכל, יתברר הכל". הגב' מאיר איחלה הצלחה להנהגה הנכנסת לתפקידה וקראה לה להני' היג את העם בחמישים השנים הבאות תוך מאמצים כנים להגשמת ערכי ה' עבודה.

בשם ההנהגה החדשה בירכה גולדה מאיר, שנתקבלה בתשואות סוערות

בטקס ססגוני נבחרה הנהגה חדשה, צעירה, ורעננה למיפלגת העבר דה. בין האישים שנבחרו בולטים הגב' גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי. ההנהגה זו באה להחליף את ההנהגה הקודמת שנכשלה בני-

כיצד לנהוג במשפחות נעדרים

ובכן, ראשית יש למנוע מן המשפחות כל מידע העלול להפר את שמחת החג בביתם. בשום פנים אין לומר להם דבר קונקרטי על גורל יקיריהם, שכן נקודה זו כאובה במיוחד, וייתכן שחלק מן המשפחות מגלה רגישות יתרה לנושא. עם זאת טבעי ומובן שבני משפחות הנעדרים ימשיכו ויטרידו ללא הרף בדרי' שה ליחס הוגן. כאן יש לנקוט עמדה נוקשה, על-מנת למנוע החמרת המצב.

יתכן שמצבם הנאורוטי, יגרום להם לצעוק, להפגין או אפילו לזעוק. במקרה שכזה יש להכות על ראשם במכשיר

קהל. בעונת החורף אפשר להשפיר מים צבועים בקילוחים עליונים, הדבר עשוי לשפר את האווירה. אם הם ממשיכים לנדנד, ניתן להבין זאת. נרמוס אותם, בעדינות מירבית כמובן, באמצעות סו'סים, או נענוד לצוארם (ע"י טפיחה עזה) את השלטים המכוונים, אותם הם נוהגים לשאת. במקרים מסויימים אפשר, ואפילו כדאי לעצור כמה מראשי המשפחות כבני-עירוב להתנהגות טובה.

אם הגיעו מים עד נפש ולמרות ה'אמצעים החריפים ביותר הם עדיין מש'תוללים, אפשר לזום פגישה עם משלחת של שלושה מקרובי הנעדרים, אך בשום פנים לא עם יותר, שכן מטבעם של אנשים פרימיטיביים אלה, הנגררים אח'רי רגשותיהם, שאם נותנים להם אצבע, הם רוצים את כל היד. מותר גם לקלל בשפות שמיות.

הפעם, שלא כרגיל, נסביר את עצמנו. בגליון "200 הארץ" האחרון פיר'סמנו מודעה אשר הראתה תמונת חייל הרוג, ונשאה את הכותרת: "חיילינו מתים" למשהו מתוק". אל המודעה חי'תה מצורפת רשימה "קולקטיבית" של פירמות מסחריות שונות, בשמות בדויים כמובן. (השמות האמיתיים שמורים ב'מערכת).

נראה, כי המודעה זכתה להצלחה רבה ביותר, שכן זכינו בגל בלתי-משוער של תגובות נועמות. הטענה העיקרית הי'תה נגד שימוש בחייל הרוג לצרכים סא'טיריים ר"ל.

אז החלטנו הפעם לחרוג ממנהגנו המנונה — לעסוק בנושאים רגישים ב'דף צניתי, — ולהתייחס ישירות לנוף העניין.

לפניכם, קוראים יקרים, מעט ממו'דעות הפירסומת של העת האחרונה: מודעות מרנינות שחוברו ועוצבו בידי מיטב הפירסומאים, עבור מיטב הפיר'מות. מודעות אשר אקטואליותן ואו'טנטיותן מדגישות איך משתלב מערך יחסי-הציבור של התעשייה העברית ב'מצב הביטחוני האומלל, ואף מצליח לעשות מזה כסף.

מונש ע"י דובק בע"מ בת-חרושת לסיריות (המשך בעמוד 3, טור 4)

אם אני הפסקתי לעשן "דיין-פילטר" - עזרתי ל'שרון קינג-סייז' הסיגריה עזירת הכאריזמה.

רוטקס תמיד קרוב אליך

גם בחזית.

Rotex

נהנינו מן ההומאניות של המודעות הללו, ספגנו מתוכן את אהבת-העם והאדם. כה גדולה התפעלותנו מנופת-ה"צופים של הפירמות הנפלאות, עד שאנו מוכנים להקריב את עצמנו — למען, ולמען מוצריהן המובחרים.

רצינו להביע את רגשי תודתנו העמוק קים והבלתי-נדלים לחברת „עולית“ ה"עושה ימים כלילות להמתקת חיי הלוחמים.

אין מילים בפנינו להודות לחברת „דור בק“ האצילית על תרומתה „לכוח ה"שלום“ (6 טורים, עמוד ראשון).

צורות פרחים ונשיקות ללבני „לוד-זיה“ ולתחתוני „רוטקס“ שליוו את חיילינו בחיים ובמוות. לנצח נזכרם (את התחתונים).

תמיד נקנה סנדלים של „פיזיו“ — אריות התחבורה שהעליחו להגיע לסואץ ראשונים, ועוד ידם נטויה.

וכמובן אהדה אינסופית לחברת קיר קה"קולה על נסיונה הנואש להרים את מוראלנו הרעוע, בעזרת סיפורי לוחמים וכותרות סנסציוניות מן העיתונות ה"מלחמתית.

החלטנו פה-אחד להודות לחברות הללו על מאמניהן לעמוד ב"רוח הזמן", ולתרום כשי (על חשבוננו) מודעה אק"טואלית אשר תביע את תודתנו היסודית על מאמציהן הבלתי-אנוכיים כל-כך. רק גסותנו הבהמית היא שגרמה לרעיון הנשגב של „אהבה מסחרית כנה“, להפוך למודעה בוטה ומרגיזה. אנו מתנצלים בנפש שפלה.

אגב, תמונת החייל התרוג, היא תמונה של חלל מצרי שפורסמה בעיתון נות'חוץ. שהרי לא היו הרואים ישראלים במלחמה הנוכחית.

היו רק דוגמנים יפיתואר במדי-זיית עם מוראל גבוה, ארומה בפה, שוקולאד ביד, ולבני „רוטקס“ ריחניים בטוסיק.

מלחמה נקייה. היגיינית. ברוח הזמן.

רגע

של הולנדית

הפעם נלמד 3 משפטים שימושיים ב"בואנו להולנד. אין צורך לומר אותם ב"הולנדית דווקא. ההולנדים מבינים גם אנגלית. אנא קראו את המשפטים וחזרו אחרינו בקול רם:

- (1) איי קאם פרום איזראל.
- (2) איי וונט טו ליב חיר.
- (3) הולנד איז איי פיספול פלייס — אנד איי אם סיק אנד טייער.

ממישנתו של מייסדו —
אורי, אורי, דבורה!

ד"ר זואריץ
(לאורי, כשנכנסה דבורה לחדר).

קווים לדמותה של הטלויזיה

פעם, כשנפטר ראובן ברקת ז"ל, הכריזה הטלויזיה שלנו על שלושה ימי צום ומספד מר.

אמרנו אז: אפשר לחשוב ש-לפחות בן-גוריון מת.

בשבת הלך דוד בן-גוריון לעו-למו. הטלויזיה אמנם העלתה קווים לדמותו, אך מייד אח"כ העלתה קווים לדמותו של איי-רונסייד וקווים לדמותה של ה"ליגה הלאומית.

מה שמראה, שלגביהם בן-גור-יון שייך כנראה לליגה ב.

הארץ

אנחנו רואים רק שחורות הם אפילו את זה לא רואים!

הצבע ז"ל

זואריץ לכנסת

הזיות מלחמה (ד')

מאת קובי ניב, אי-שם ממערב לתעלה גם אני רוצה

גם אני רוצה ששרי ממשלת-ישראל יעלו אלי לרגל. גם אני רוצה שישבחוני ויהללוני ויעריכוני. גם אני רוצה להיות בן יקר ונאמן לארץ הזאת. אבל מה לעשות — אני כאן ולא שם. אני בחולות-אפריקה ולא בוולות-אמריקה. אני — אין לי דולרים לתרום.

לכן, כנראה, לא באים שרי ממשלת-ישראל לבקר רני. לכן לא משבחים ומהללים ומעריכים אותי כל-יך. לכן הם, יהודי ארצות-הברית, בנים הרבה יותר טובים ונאמנים לארצי ולמולדתי, ממני. וזה יפה לדעת שהכל בארץ נמשך כרגיל למרות „רעידת-האדמה“ — שעדיין הדולר עדיף על החיים ולא חסידה-לילה להיפך.

אלוהים! אנחנו מתרגלים!

אתה מגיע הביתה לחופשה הראשונה, וכמו אספן פרפרים אתה אוסף את מתיר, בודק, ממספר, מתייק ומניח בארון הזכוכית של הזכרונות.

— אתה יודע מי נהרג?

— מי?

— אריק.

— בחיך! יופי. מי עוד?

— אתה מכיר את צביקה ג.?

— כן, גם הוא?

— הא-הא!

— יופי! יופי!

ואז, כבקי ויודע אתה מתעניין בפרטים: איך? מתי? ממה? איפה? מתי הודיעו? איך היא קיבלה את זה?

העולם הזה

פרידה מהזקן

